

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION
OF PEOPLE

The logo of Mahamakut Buddhist University is a large, faint watermark in the background. It features a central stupa with a sunburst radiating from its top. The stupa is flanked by two lions and a banner at the bottom with Thai script. The entire emblem is enclosed within a triangular frame.

PHRA ITTIPHONG KWANPAK

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชน
ชื่อนักศึกษา	ตามหลักกาลามสูตร
ชื่อปริญญา	พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)
สาขาวิชา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีพุทธศักราช	รัฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	2568
	ดร.อาทิตย์ แสงแววก

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(พระมหาสุรไกร ชื่นพุทธิสิริ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.อาทิตย์ แสงแววก)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนันทจารย์)

กรรมการ

(ดร.วีรณัฐ พรหมจักร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ เผือกคง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชน
ชื่อนักศึกษา	ตามหลักกาลามสูตร
ชื่อปริญญา	พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)
สาขาวิชา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	รัฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	2568
	ดร.อาทิตย์ แสงแววก

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักวิชาการ และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง คือ มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 97,709 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนาวิธี

ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมและรายด้านอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักนิติธรรม($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ หลักเสรีภาพ ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.68) หลักเสียงข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 3.90, S.D. = 0.69) หลักความเสมอภาค ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.77) และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม แตกต่างกันไป (F = 3.386, Sig = .010) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (F = 3.995, Sig = .003) ด้านหลักเสรีภาพ (F = 3.214, Sig = .013) และด้านความเสมอภาค (F = 4.195, Sig = .002) มีความแตกต่างกัน

3. การรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร คือ ประชาชนรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร โดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองโดยตรงและโดยอ้อม การเลือกตั้งโดยสมัครใจ การได้รับโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิพากษ์วิจารณ์หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนรับรู้ถึงสิทธิ ความมีอิสระหรือเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพสุจริตตามหลักกาลามสูตร เสรีภาพทางความคิดและความเชื่อ เสรีภาพในการแสดงออกตามความเป็นจริง เสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่ม และเสรีภาพในการเลือกทางการเมือง ประชาชนตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาลามสูตร การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย การได้รับการพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเมือง ประชาชนรับรู้ถึงการปกครองโดยกฎหมายตามหลักกาลามสูตร กฎหมายมีความยุติธรรม กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสและเป็นธรรม และกฎหมายมีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ และประชาชนยอมรับให้เสียส่วนใหญ่เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือผลลัพธ์ของการตัดสินใจตามหลักกาลามสูตร เสียส่วนใหญ่ให้การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย กระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและยุติธรรม การยอมรับผลการตัดสินใจของเสียงข้างมาก และการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คำสำคัญ: การรับรู้, การปกครองระบอบประชาธิปไตย, กาลามสูตร,

ABSTRACT

Thesis Topic	DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE
Student's Name	Phra Ittiphong Kwanpak
Degree Sought	Master of Political Science
Program	Political Science
Anno Domini	2025
Advisor	Dr. Artit Saengchawek

The objectives of the research were to study the democracy perception of people in Muang Loei district, Loei province, to compare the people's democracy perception, classified by gender, age, educational level, occupation and salary, and to study the people's perception of democracy, based on Kalama-Sutta. The study was conducted through the mixed method research (MMR). Key informants were five academic scholars and Local Administrative Organization (LAO) administrators. The sample group was a total of 398 people with election rights, selected from 97,709 people in Muang Loei district, Loei province. The research tool consisted of the five-level rating scale questionnaire, and the in-depth interview for the qualitative research. The data were analyzed by the statistical program for social sciences, including the content analysis and the descriptive explanation.

The research findings were as follows:

1. The democracy perception of people in Muang Loei district, Loei province was totally and separately found to be at a high level ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.71). Separately considered in the descending order, the aspect with the highest mean score was the rule of law ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.71), followed by liberty ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.68), the majority rule ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.69), equality ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.77), and sovereignty ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.74), respectively.

2. The comparison of the people's democracy perception revealed that the democracy perception of Muang Loei people, classified by their different age, was totally different ($F = 3.386$, Sig = .010). Separately considered, sovereignty ($F =$

3.995, Sig = .003), liberty ($F = 3.214$, Sig = .013), and equality ($F = 4.195$, Sig = .002) were different.

3. The Kalama-sutta-based perception of democracy demonstrated that the people occupied sovereignty, got an opportunity to participate in politic activities, participated in governing the country directly or indirectly, voluntarily voted for the representatives, denied vote buying, selected good jobs freely, not violated the law, free to criticize the government and representatives, equal and liberal to each other under the law, had human dignity, not discriminated, held fair opportunities, respected and obeyed the law, accepted and followed the majority's decision, and listened to the minority.

The people perceived Kalama-sutta-based democracy through their voting right to confirm their sovereignty ownership, the direct and indirect participation of government, the voluntary election, the opportunity in political participation, and the political criticism and opinion. The people perceived their rights, freedom and liberty on right profession, based on Kalama-sutta, including liberty of thoughts and beliefs, freedom of truthful expression, freedom of assembly, and freedom of political choices. Based on Kalama-sutta, the people were aware of human dignity, equally treated under the national law, and having a chance on self-development and valuable livelihood, including the economic and political equality. The people perceived the rule of law, based on Kalama-sutta, aware of the law's justice, the law's protection the people's rights and liberty, the transparent and fair justice process, and the law's check and balance system. The people accepted the majority's resolution or decision-making process, including the majority's respect to the minority's rights, the transparent and fair decision-making process, acceptance of the majority's decision-making, and receiving human rights protection.

Keywords: Perception, Democracy, Kalama-Sutta

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือของหลายฝ่าย ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันการศึกษาที่ประสิทธิประสาทความรู้และคุณธรรมจริยธรรมทางการศึกษาในการศึกษาระดับปริญญาโท

ขอขอบพระคุณ ดร.อาทิตย์ แสงแฉก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้สละเวลาดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจและให้คำแนะนำในทุกขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยซาบซึ้งในบุญคุณของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล ประธานกรรมการสอบรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ เผือกคง รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ และ ดร.วีรณัฐ พรหมจักร กรรมการ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย พร้อมข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ผู้เขียนนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือทั้ง 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิษณพงศ์ ศรีจันทร์ และ ดร.กรรณิกา ไวโสภา ที่ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่ายิ่ง

กราบขอบพระคุณ พระราชวชิรสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ) วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง และพระสุทธิวิจิตรเมธี ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่ให้ความเมตตาและเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้สัมภาษณ์และมุมมองที่หลากหลาย

ขอขอบคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิดและผลักดันให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพากเพียรในการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่านที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด ประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา และคุณครูบาอาจารย์ทั้งหลายด้วยเทอญ

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญรูปภาพ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. คำถามการวิจัย.....	4
1.3. วัตถุประสงค์.....	4
1.4. ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้.....	8
2.2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	21
2.3. หลักกาลามสูตรในพระไตรปิฎก.....	27
2.4. บริบทของจังหวัดเลย	41
2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42

2.6. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
3.1. ขั้นตอนการวิจัย.....	47
3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
3.3. เครื่องมือการวิจัย	49
3.4. การสร้างเครื่องมือวิจัย	49
3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
3.7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	52
4.2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย.....	53
4.3. องค์ความรู้.....	96
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
5.1. สรุปผลการวิจัย	98
5.2. อภิปรายผลการวิจัย	101
5.3. ข้อเสนอแนะ	104
รายการอ้างอิง	105
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก	110
ภาคผนวก ข	112

ภาคผนวก ค	116
ภาคผนวก ง.....	123
ภาคผนวก จ	129
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	131
ภาคผนวก ช รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	136
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	139
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	166

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย	47
ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	52
ตารางที่ 4.2 การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร	53
ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test.....	59
ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test.....	59
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักเสรีภาพ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test.....	59
ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความเสมอภาค จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test.....	60
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test.....	60
ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักเสียงข้างมาก จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test.....	60

ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ	61
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของ ประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ภาพรวม	62
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของ ประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ด้านหลักอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน	62
ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของ ประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ด้านหลักเสรีภาพ	63
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของ ประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ด้านหลักความเสมอภาค	63
ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา	64
ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ	65
ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	66

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 กระบวนการรับรู้.....	15
ภาพที่ 2.2 ขบวนการรับรู้.....	17
ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	46
ภาพที่ 4.1 สรุปการสัมภาษณ์การปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	95
ภาพที่ 4.2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย.....	96

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ได้รับการยอมรับว่าเป็นระบอบที่หลายประเทศนิยมใช้เป็นแนวทางในการปกครองประเทศ (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558) และในประเทศไทยได้มีการเตรียมการเปลี่ยนระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับปกครองระบอบประชาธิปไตย และทรงมอบหมายให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สืบต่อพระปณิธาน และหลังจากเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธเสด็จขึ้นครองราชย์เป็น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงสร้างเมืองทดลองระบอบการปกครองประชาธิปไตยขึ้นเพื่อทดลองจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย แต่สุดท้ายดุสิตธานีก็เป็นได้เพียง “เมืองจำลอง” ไม่ได้เป็น “โมเดลทดลองประชาธิปไตย” อย่างแท้จริง (นรินทร์ เศรษฐบุต, 2550) จึงกลายเป็นที่มาให้มีการเรียกร้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงจังและนำมาซึ่งการปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎรเข้ายึดอำนาจและเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 (ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา, 2565)

นับตั้งแต่การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเกิดการรัฐประหารเรื่อยมา ซึ่งระหว่างปี พ.ศ. 2475 – 2500 เป็นการรัฐประหารยุคการเมืองของข้าราชการ (ชนชั้นนำ) เป็นความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองกับทหาร หรือกลุ่มอำนาจเก่าและกลุ่มอำนาจใหม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2500 เป็นการรัฐประหารยุคเผด็จการทหาร โดยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ โค่นล้มอำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต่อมาก็เป็นการรัฐประหารยุคเสรีประชาชน โดยขบวนการภาคประชาชนเติบโตขึ้น กระทั่งเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นำมาซึ่งการรัฐประหารในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้ามาบริหารประเทศ แต่เพราะนโยบายขวาสุดโต่งมาบริหารประเทศ จึงนำมาซึ่งการรัฐประหารยุคพลัดขวาในวันที่ 20 ตุลาคม 2520 โดยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร โดยให้พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และต่อมาพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นลำดับต่อมา กระทั่งมีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 พรรคชาติไทยได้เสียงข้างมาก และพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี แต่สุดท้ายเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับกองทัพ

ก็ทำให้เกิดการรัฐประหารอีกครั้ง ทั้งนี้หลังการปฏิรูปการเมืองหลังมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ก็ยังคงมีการรัฐประหารถึง 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2549 และ 2557 ซึ่งถือว่าเป็นยุคที่ประชาชนมีบทบาทและมีพลังทางการเมืองสูง แต่ทหารเองก็เข้ามามีบทบาทสำคัญในการนำการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเข้ามาสู่สังคมไทย และทำให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่สำคัญก็คือ การยึดอำนาจอย่างสม่ำเสมอทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ (ไชยะ เทพา, 2559: 9 - 11)

การรัฐประหารที่เกิดขึ้นหลายต่อหลายครั้งในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างมากเพราะทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยเกิดการชะงักงัน มีการฉีกรัฐธรรมนูญหลายต่อหลายฉบับ นับรวมกันแล้วพบว่ามีมีการฉีกรัฐธรรมนูญถึง 20 ฉบับ สูงเป็นอันดับ 3 ของโลก (ไทยรัฐออนไลน์, 2561) การฉีกรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งย่อมส่งผลกระทบต่อการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงจากสาเหตุหลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งเป็นกลุ่มพลังการเมืองที่สำคัญ แต่พบว่า ร้อยละ 80 ยังไม่เข้าใจเรื่องการเมืองการปกครอง เหตุผลสำคัญก็คือระดับการศึกษาซึ่งเป็นที่มาของการขาดโอกาสในการได้รับความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบอย่างประชาธิปไตย (พงษ์เมธิ ไชยศรีหา, 2561) สิ่งก็ตามมาก็คือประชาชนขาดความเชื่อมั่นและไม่ศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย เพราะสับสนและไม่เข้าใจในหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เนื่องจากสาร (message) หรือระบอบประชาธิปไตยที่ผู้ส่งสาร (sender) ได้แก่ พรรคการเมือง นักการเมือง องค์กรทางการเมือง และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ สื่อออกมานั้นมีการเข้ารหัส (encoding) แบบบิดเบือน จริงบ้าง เท็จบ้าง จริง ๆ เท็จ ๆ บ้าง ถูกบ้าง ผิดบ้าง ถูก ๆ ผิด ๆ บ้าง ประชาชนในฐานะผู้รับสาร (receiver) ย่อมรับสารที่ผิด ๆ ถูก ๆ และเกิดความเข้าใจผิดเพราะถอดรหัส (decoding) หรือตีความสารนั้นผิดไปจากความเป็นจริง ดังนั้นก่อนที่จะรับสารหรือปลงใจเชื่อในสารที่ทางการเมืองส่งมานั้น ผู้รับสารควรจะต้องมีหลักการพิจารณาจนตัดสินใจเชื่อ ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้เรียกว่า กาลามสูตร โดยพระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำให้ชาวกาลามะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียดละออดด้วยความรอบคอบก่อนจะเชื่อ โดยไม่ให้เชื่อทันทีเพียงเพราะเป็นเรื่องที่เคยได้ยินได้ฟังมา เพราะคนอื่น ๆ ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา เพราะฟังข่าวลือ เพราะมีอ้างถึงในหนังสือหรือตำรา เพราะเหตุผลเชิงตรรก เพราะอนุমানหรือคิดทึกทักเอาเอง เพราะใคร่ครวญไตร่ตรองตามเหตุผลดูแล้วตรงกัน เพราะตรงกับแนวคิดทฤษฎีที่คิดไว้ เพราะคิดเอาน่าจะถูกต้องหรือน่าจะเป็นไปได้ หรือเพราะคนที่บอกนั้นเป็นครูอาจารย์ของตน (กรมการศาสนา, 2525: 212 - 218)

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เปิดเผยข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 22 มีนาคม 2566 ว่ามีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 52,287,045 คน เฉพาะจังหวัดเลยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 506,768 คน แยกเป็นชาย 251,642 คน และหญิง 255,126 คน (ไทยพีบีเอส, 2566, 22 มีนาคม) และเนื่องจากจังหวัดเลยมีราษฎร จำนวน 633,291 คน กกต.ได้แบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดเลยเป็น 4 เขตเลือกตั้ง มี ส.ส. ได้ 4 คน เฉลี่ยจำนวนราษฎร 162,766 คน ต่อ ส.ส. แบบแบ่งเขตหนึ่งคน เขตเลือกตั้งทั้ง 4 เขต ประกอบด้วย เขตเลือกตั้งที่ 1 ครอบคลุมอำเภอเมืองเลย และอำเภอเอราวัณ เขตเลือกตั้งที่ 2 ครอบคลุมอำเภอภูหลวง อำเภอหนองหิน อำเภอผาขาว อำเภอภูกระดึง และอำเภอวังสะพุง เฉพาะตำบลศรีสงคราม ตำบลหนองหญ้าปล้อง และตำบลโคกขมิ้น เขตเลือกตั้งที่ 3 ครอบคลุมอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ และอำเภอวังสะพุง ยกเว้นตำบลศรีสงคราม ตำบลหนองหญ้าปล้อง และตำบลโคกขมิ้น และเขตเลือกตั้งที่ 4 ครอบคลุมอำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม และอำเภอนาดูน (ITAX, 2566) ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 97,709 คน และมีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 73,997 คน คิดเป็นร้อยละ 75.73 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย, 2566)

จากการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากถึงร้อยละ 75.73 แสดงให้เห็นว่ามีการรับรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งถือว่าเป็นหลักการสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชนรู้ว่าตนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งจะมอบให้อำนาจนี้แก่ผู้แทนราษฎรให้ไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนในรัฐสภา โดยผ่านการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีเสรีภาพในการเลือกผู้แทนราษฎรที่ตนต้องการเท่านั้น บนพื้นฐานของความเสมอภาค คือ ทุกคนมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่ากันหมด ส่วนผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนราษฎรก็ต้องอาศัยหลักการเสียงข้างมากจึงจะมีความชอบธรรมตามกฎหมายหรือหลักนิติธรรมในการเข้าไปใช้อำนาจแทนประชาชนในรัฐสภา อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอยู่ประมาณร้อยละ 24.27 นั้นมีเหตุผลอะไรจึงไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มนี้ยังขาดการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยอาจจะเกิดมาจากความเชื่อผิด ๆ บางประการ เช่น บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า ถึงแม้ตนเองจะไม่ไปเลือกตั้ง แต่ก็มีคนอื่น ๆ ไปเลือกตั้งอยู่แล้ว บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบได้รับความนิยมน้อย ต่อให้ตนไปเลือก เขาก็ไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งแน่นอน บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า พรรคที่ตนชื่นชอบ ไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้ง จึงไม่ไปเลือกตั้ง บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบได้รับความนิยมสูงอยู่แล้ว แม้ตนไม่ไปเลือกตั้ง เขาก็จะชนะเลือกตั้งแน่นอน ฯลฯ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร เพื่อศึกษาว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการรับรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักการพิจารณาประกอบความเชื่อในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า กาลามสูตร มีส่วนช่วยให้ประชาชนรู้จักคิดใคร่ครวญด้วยความรอบคอบก่อนลงใจเชื่ออย่างไร

1.2. คำถามการวิจัย

1.2.1 การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย อยู่ในระดับใด

1.2.2 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นอย่างไร

1.2.3 การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร เป็นอย่างไร

1.3. วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method research: MMR) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

1.4.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดเลยมีราษฎรสัญชาติไทยทั้งสิ้น 633,291 คน แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 4 เขต โดยคำนวณจากจำนวนเฉลี่ยราษฎร 162,766 คนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน (ประกาศ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมี, 2566, หน้า 38) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 97,709 คน และมีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 73,997 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย, 2566, 15 พฤษภาคม) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, Taro, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 398 คน

1.4.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) เกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร จำนวน 5 รูป/คน โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ ด้านการปกครอง และด้านพระพุทธศาสนา

1.4.3 ด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร ประกอบด้วยหลักการประชาธิปไตย 5 ด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชน และหลักกาลามสูตร 10 ประการ

1.4.4 ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย 5 ด้าน ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (popular sovereignty) หลักสิทธิเสรีภาพ (rights and freedom) หลักความเสมอภาค (equality) หลักนิติธรรม (the rule of law) และหลักเสียงข้างมาก (majority) และหลักกาลามสูตร 10 ประการ และหลักกาลามสูตร 10 ประการ ประกอบด้วย 1. อย่าปลงใจเชื่อเพราะได้ยินได้ฟังมา 2. อย่าปลงใจเชื่อเพราะยึดถือสืบต่อกันมา 3. อย่าปลงใจเชื่อเพราะข่าวลือ 4. อย่าปลงใจเชื่อเพราะอ้างตามตำรา 5. อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรก 6. อย่าปลงใจเชื่อเพราะอนุমানเอาเอง 7. อย่าปลงใจเชื่อเพราะไตร่ตรองตามเหตุผล 8. อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรงกับแนวคิดทฤษฎีที่คิดไว้ 9. อย่าปลงใจเชื่อเพราะคิดว่าจะเป็นไปได้ และ 10. อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่าเป็นครูอาจารย์

1.5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การรับรู้ หมายถึง การตีความข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งเร้าภายนอกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าโดยอาศัยประสบการณ์เดิมในอดีตและปัจจุบันของแต่ละบุคคลเป็นเครื่องมือในการแปลความหมายของการรับรู้ออกมาเป็นความคิด ความรู้ และความเข้าใจ ซึ่งทำให้การรับรู้ในเรื่องเดียวกันอาจมีความหมายแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปบริหารรัฐ และสามารถควบคุมการใช้อำนาจของรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักการประชาธิปไตยประกอบด้วย

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (popular sovereignty)
2. หลักสิทธิเสรีภาพ (rights and freedom)
3. หลักความเสมอภาค (equality)
4. หลักนิติธรรม (the rule of law)
5. หลักเสียงข้างมาก (majority)

กาลามสูตร หมายถึง พระสูตรว่าด้วยหลักการพิจารณาก่อนการตัดสินใจเชื่อ 10 ประการที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่กลุ่มคนในตระกูลกาลามะ ที่หมู่บ้านเกสปุตติยนิคม แคว้นโกศล ประกอบด้วย

1. อย่าปลงใจเชื่อเพราะได้ยินได้ฟังมา
2. อย่าปลงใจเชื่อเพราะยึดถือสืบต่อกันมา
3. อย่าปลงใจเชื่อเพราะข่าวลือ
4. อย่าปลงใจเชื่อเพราะอ้างตามตำรา
5. อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรก
6. อย่าปลงใจเชื่อเพราะอนุমানเอาเอง
7. อย่าปลงใจเชื่อเพราะไตร่ตรองตามเหตุผล
8. อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรงกับแนวคิดทฤษฎีที่คิดไว้
9. อย่าปลงใจเชื่อเพราะคิดว่าจะน่าจะเป็นไปได้
10. อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่าเป็นครูอาจารย์

หลักความเชื่อ 10 ประการนี้พบว่าปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก 3 แห่ง คือ ในเกสปุตตสูตร (ในพระบาลีจะเรียกว่า เกสปุตติยสูตร) และสาฬหสูตร ในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่มที่ 20 พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอก-ทุก-ติกนิบาต และในภททียสูตร ในพระไตรปิฎกภาษาไทย

ฉบับหลวง เล่มที่ 21 พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต โดยในเกสปุตตสูตร และภทฺทียสูตร พระพุทธเจ้าทรงตรัสเอง แต่ในสาฬหสูตร พระนันทกะกล่าวกับสาฬหะและโรหณะ และในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะใช้นี้เนื้อหาจากเกสปุตตสูตรเป็นหลัก

การรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร หมายถึง การตีความการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักนิติธรรม และหลักเสียงข้างมาก บนพื้นฐานของการพิจารณา ไตร่ตรอง ใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบแล้วจึงค่อยเชื่อตามหลักกาลามสูตร

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

1.6.2 ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

1.6.3 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สามารถนำหลักกาลามสูตรไปปรับใช้ในการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยผ่านช่องทางหรือสื่อต่าง ๆ

1.6.4 นักการเมืองสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยนี้ไปปรับใช้เพื่อให้ประชาชนรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2.3 หลักกาลามสูตรในพระไตรปิฎก
- 2.4 บริบทของจังหวัดเลย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

2.1.1. ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (Perception) มีศัพท์บัญญัติบิลาว่า “สัญญา” แปลว่า ความสังเกตจดจำ ความสุขุม ความหมายรู้ การจำได้ ความตระหนัก การรับรู้จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และ กาย ซึ่งเป็นประตูรับรู้ “สิ่งเร้า” ต่าง ๆ ทำให้บุคคลรับรู้รูปภาพ เสียง กลิ่น และสัมผัสทางกาย ความรู้จากประสบการณ์หรือความรู้เชิงประจักษ์จะเกิดขึ้นเมื่อมีวัตถุสิ่งเร้าภายนอกมากระทบประสาทสัมผัสแต่ละอย่าง ซึ่งทำหน้าที่ต่างกันและทำแทนกันไม่ได้ เช่น ตาทำหน้าที่เห็นรูป หูทำหน้าที่ฟังเสียง จมูกทำหน้าที่รู้กลิ่น ลิ้นทำหน้าที่รู้รส กายทำหน้าที่รู้สัมผัสที่มากระทบกาย ประสาทสัมผัสเหล่านี้ทำให้บุคคลสามารถรับรู้คุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งทั้งหลายในหลาย ๆ ด้าน และทำให้บุคคลมีความรู้ในสิ่งรอบ ๆ ตัว

การรับรู้เป็นส่วนสำคัญของญาณวิทยา (epistemology) ซึ่งศึกษาว่ามนุษย์ได้ความรู้มาอย่างไร (theory of knowledge) และมีมาตรการตัดสินความจริง (criterion of truth) โดยนักปรัชญาหลายท่านเช่น เอพิคิวรัส (Epicurus, 341-270 ก.ค.ศ.) ถือว่าการรับรู้เป็นเกณฑ์แรกในการตัดสินความจริงซึ่งเป็นแนวทางสำคัญของลัทธิประจักษ์นิยม โดยเชื่อว่า ถ้าปฏิเสธประสาทสัมผัสทั้งหมดเราก็จะไม่มีมาตรฐานหรือวิธีการอื่นใดเหลือไว้พิสูจน์ว่าประสาทสัมผัสเหล่านั้นผิดพลาดอย่างไร หากแต่ดีโมคริตุส (Democritus, 460-370 ก.ค.ศ.) กลับมองว่าความรู้ที่ได้จากประสาทสัมผัสนั้นเป็น

ความรู้ที่นิยมเนื่องจากเปลี่ยนแปลงได้ เช่น เราเห็นวัตถุใหญ่ขึ้นเมื่อเข้าใกล้ และเห็นเล็กลงเมื่อเราห่างออกไป การเห็นภาพลวงตา เป็นต้น ในขณะที่เพลโต (427-347 ก.ค.ศ.) เห็นว่าความรู้จากประสาทสัมผัสไม่ใช่ความรู้ เพราะการรับรู้ของแต่ละคนไม่เท่ากันจึงให้ความรู้ไม่ตรงกัน แม้คนเดียวก็ตาม ต่างเวลาก็ตีความรู้อย่างต่างกัน สิ่งที่เรารับรู้ได้จากประสาทสัมผัสเป็นเพียงสิ่งเฉพาะหน่วย (particular) มนุษย์ไม่อาจใช้การรับรู้เพื่อเข้าใจสิ่งสากลได้ (universal)

บาร์อน และ กรีนเบิร์ก (Baron and Greensberg, 1995; อ้างถึงใน นพวรรณ กาญจนวรรณ, 2540: 54) กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมา ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการตีความของบุคคล หรือเกิดจากการที่บุคคลรับรู้โลกรอบตัวของตน และตีความออกมาเป็นความคิด ความรู้สึก การตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นการเข้าใจเรื่องการรับรู้จะช่วยให้บุคคลเข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ในองค์การทั้งทางด้านพฤติกรรมการทำงานและการสื่อสาร รวมทั้งความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อกันในขณะนั้น การได้ข้อมูลอย่างเที่ยงตรงมีผลต่อการทำความเข้าใจผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

เชอร์ริงตัน (Cherrington, 1994, p. 48) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง ขบวนการที่บุคคลได้รับ ประสบการณ์ต่าง ๆ จากบุคคล เหตุการณ์หรือวัตถุ โดยอาศัยอวัยวะรับสัมผัส

กูร์ลนิก (Guralnik, David B., 1986: 28) ได้กล่าวถึงการรับรู้ว่าหมายถึง การแสดงออกถึงการรับรู้ หรือความสามารถที่จะรับรู้ เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ หรือคุณลักษณะ โดยวิธีการแสดงออก ทางความรู้สึก (Sense) ความตระหนัก (Awareness) และความเข้าใจ (Comprehension)

เกลตแมน (Gleitman, 1981, p. 224) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการที่ร่างกายสัมผัสสิ่งเร้า แล้วแปลความหมายการสัมผัสที่ได้รับนั้น โดยใช้ประสบการณ์เดิมเป็น เครื่องช่วย ในการแปลความหมายสิ่งนั้น ๆ ออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ

บรูโน (Bruno, 1980, p. 631) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลจัดกลุ่ม ก่อน ของการรับสัมผัสให้เป็นความหมาย

อุดม ทุมโฆสิต (2554: 18) ได้กล่าวถึงการรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจในเรื่องพฤติกรรม ของมนุษย์ในองค์การ เพราะว่าพฤติกรรมมนุษย์มีพื้นฐานมาจากการรับรู้โลกมนุษย์เป็นเรื่องการรับรู้ ซึ่งก็คือเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นสำคัญ

วรลักษณ์ อีราโมกซ์ (2548: 65) กล่าวว่าถึงการรับรู้ คือกระบวนการที่มีการจัดหมู่และการตีความข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการรวมกับประสบการณ์ในอดีต

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม (2547) กำหนดความหมายของการรับรู้ ว่าเป็นสภาพทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรม

รัชนี นพเกตุ (2548) ได้สรุปว่าการรับรู้ คือ ขบวนการประมวลและตีความข้อมูลที่อยู่รอบตัวเราที่ได้จากการรู้สึก

รังรอง งามศิริ (2545: 1) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายจากการรับสัมผัส

สัญญา ขาวสว่าง (2543: 16) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกจากการมองเห็น การได้ยิน การอ่าน และการตีความเกี่ยวกับปัจจัยหรือ สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของบุคคลและมีผลทำให้เกิดการตอบสนองในแบบของ การกระทำหรือความนึกคิด

แสงเดือน ทวีสิน (2545) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง การที่มนุษย์นำข้อมูลที่ได้จากความรู้สึกสัมผัส (Sensation) ซึ่งเป็นข้อมูลดิบ (Raw Data) จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 อันประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และกาย สัมผัสมาจำแนก แยกแยะ คัดเลือก วิเคราะห์ด้วยกระบวนการทำงานของสมอง แล้วแปลสิ่งที่ได้ออกเป็นสิ่งที่หนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

ชาคริต บุญชัยศรี (2542: 12) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัว บุคคล หลังจากได้รับสิ่งเร้าหรือข้อมูลต่าง ๆ แล้วเกิดการเลือกจัดการให้ความหมายต่อสิ่งเร้าทั้ง ภายในภายนอก โดยมีการตีความหรือแปลความของสิ่งเร้านั้น ๆ ออกมาในรูป ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ หรือการกระทำได้

เทพนม เมืองแมน และสรวง สุวรรณ (2540: 61) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการเลือกรับ การจัดระเบียบและการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่บุคคลพบเห็นหรือมีความเกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมหนึ่ง ๆ บุคคลเลือกรับสิ่งเร้าต่างกัน เพราะในสถานการณ์หนึ่ง ๆ มีสิ่งเร้าหลายอย่างเกิดขึ้น อาจเป็นในรูปสิ่งที่มองเห็น เสียง บุคคล เป็นต้น แต่บุคคลจะเลือกให้ความสนใจเฉพาะสิ่งเร้าที่มีความหมายต่อตนเองมากกว่า เช่นเดียวกัน บุคคลจะจัดระเบียบและแปลความหมายสิ่งเร้าต่าง ๆ โดยอาศัยการเรียนรู้ประสบการณ์เดิมของตนเองซึ่งมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานและประสบการณ์ของบุคคลในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน สิ่งที่เหมือนกัน สิ่งที่แต่ละบุคคลเห็นว่ามีผลสำคัญต่อตนเองนั้นย่อมแตกต่างกัน การให้ความสำคัญนี้จะเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล

ประหยัด ชิตทอง (2540) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การได้รับอิทธิพลจากการสังเกตพบเห็น และรู้จักแล้วทำให้เกิดความเข้าใจและตีความหมาย สิ่งที่เกิดขึ้น พบเห็นหรือรู้จัก

รัชดา อุดมวิจิต (2540: 25) ได้กล่าวถึงการรับรู้ว่าหมายถึง การตีความหมายต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบโดยผ่านประสาทสัมผัสว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร

อภิชาติ แจ่งจันทร์ (2535: 15) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง ความสำนึก หรือความรู้สึก นึกคิดของบุคคลที่มีต่อโลก วัตถุ สภาพความผัน ความทุกข์ และอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการแปลความหมายหรือตีความจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

ฮอดเกตต์ (วินิจ เกตุขำ, 2535: 7 - 8 อ้างอิงจาก Hodgetts. 2540. Combining the Superintendence and Principalship in Nebraska school districts p.106-203) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นโดยอาศัยนิยาม ความเชื่อ และความรู้สึกของตนเองเป็นหลัก เป็นการรับรู้ความจริงตามสภาพที่เห็นและการรับรู้ความจริงตามความคิดของผู้มอง

ชิฟแมน และ คานุก (Schiffman; & Kanuk, 2000: 146) การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลแต่ละคนมีการเลือก การประมวลผลและการตีความเกี่ยวกับตัวกระตุ้นออกมา ให้ความหมายและได้ภาพของโลกที่มีเนื้อหา

อุบลวรรณ ภวากันันท์ และคณะ (2554) ให้ความหมายการรู้สึกและการรับรู้ คือ การที่อวัยวะรับรู้ความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ข้อมูลที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นสู่สมองข้อมูลจะอยู่ในรูปของพลังงานต่าง ๆ เช่น ความร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับรู้ความรู้สึกแต่ละชนิดจะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับแสง หูรับเสียง ผิวหนังรับอุณหภูมิ สัมผัส ฯลฯ ข้อมูลเร้าอวัยวะรับรู้ความรู้สึกให้แปรพลังงานเหล่านี้เป็นกระแสประสาทเดินทางสู่สมองจะเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน นั่นคือการรับรู้เป็นขบวนการรับรู้

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549) ให้ความหมายว่า การรับรู้ หมายถึง การเกิดสัมผัสอย่างมีความหมายและเป็นประสาทสัมผัสเกิดการสัมผัสขึ้น และตีความแห่งการสัมผัสได้รับออกมาเป็นสิ่งที่หนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย อันเป็นสิ่งที่รู้จักและเข้าใจกัน และในการแปลความหมายของการสัมผัสนั้น จำเป็นที่อินทรีย์จะต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม ดังนั้นหากคนเราไม่มีความรู้เดิมหรือลิ้มเรื่องนั้น ๆ ไปก็จะไม่มีการรับรู้ในสิ่งนั้น ๆ แต่จะเกิดเฉพาะการสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2546: 84) กล่าวว่า การรับรู้ คือกระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิต พยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางประสาทสัมผัส กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการใช้อวัยวะสัมผัสจากสิ่งเร้าและจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมอง จากนั้นจะแปลสิ่งเร้าที่รับสัมผัสว่าสิ่งเร้านั้นคืออะไร ขึ้นแปลความหมายนี้เป็นขั้นที่มีการใช้ประสบการณ์เก่าเป็นพื้นฐานของการแปลความหมาย

บรรยงค์ โตจินดา (2543: 287) ให้ความหมายการรับรู้ว่า หมายถึง การที่บุคคลได้รับตีความและตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้น การรับรู้แบ่งได้เป็น 2 กิจกรรม คือ การรับข้อมูลและการแปลข้อมูลให้เป็นข้อความตามความเข้าใจ การรับรู้จะต้องคำนึงถึงความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ความสนใจและประสบการณ์จึงสามารถทำให้แปลความถูกต้อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึงการตีความข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งเร้าภายนอกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าโดยอาศัยประสบการณ์เดิมในอดีตและปัจจุบันของแต่ละบุคคลเป็นเครื่องมือใน

การแปลความหมายของการรับรู้ออกมาเป็นความคิด ความรู้ และความเข้าใจ ซึ่งทำให้การรับรู้ในเรื่องเดียวกันอาจมีความหมายแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

2.1.2. ทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory)

วชิระ ชินหนองจอก (2553) กล่าวว่า การรับรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะการตอบสนองพฤติกรรมใด ๆ ขึ้นอยู่กับการรับรู้จากสภาพแวดล้อมของคน และความสามารถในการแปลความหมายของสภาพนั้น ๆ ดังนั้นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยการรับรู้ และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการรับรู้ประกอบด้วยประสาทสัมผัส และปัจจัยทางจิต คือ ความรู้เดิม ความต้องการ และเจตคติ เป็นต้น การรับรู้ประกอบด้วยกระบวนการสามด้าน คือการรับสัมผัส การแปลความหมาย และอารมณ์

การรับรู้ หมายถึง การรู้สึกสัมผัสที่ได้รับการตีความให้เกิดความหมายแล้ว เช่นในขณะนี้เรายู่ ในภาวะการรับรู้ (Conscious) คือลืมตาตื่นอยู่ ในทันใดนั้น เราได้ยินเสียงดังปังมาแต่ไกล (การรับรู้ สัมผัส-Sensation) แต่เราไม่มีความหมายคือไม่รู้ว่าเป็นเสียงอะไรเราจึงยังไม่เกิดการรับรู้ แต่ครู่ต่อมามีคน บอกว่าเป็นเสียงระเบิดของยางรถยนต์ เราจึงเกิดการรู้ความหมายของการรู้สึกสัมผัส นั้น ดังนี้เรียกว่าเราเกิดการรับรู้ จากการวิจัยมีการค้นพบว่า การรับรู้ของคนเกิดจากการเห็น 75% จากการได้ยิน 13% การสัมผัส 6% กลิ่น 3% และรส 3% การรับรู้จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยในการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้รับรู้ ลักษณะของสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อน เพราะการรับรู้เป็นหนทางที่นำไปสู่การแปลความหมายที่เข้าใจกันได้ ซึ่งหมายถึง การรับรู้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ ถ้าไม่มีการรับรู้เกิดขึ้น การเรียนรู้อย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ การรับรู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดรวบยอดทัศนคติของมนุษย์อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งใน กระบวนการเรียนการสอนการจัดระบบการรับรู้

วชิระ ชินหนองจอก (2553) กล่าวว่า มนุษย์เมื่อพบสิ่งเร้าไม่ได้รับรู้ตามที่สิ่งเร้าปรากฏแต่จะนำมาจัดระบบตามหลักดังนี้ คือ 1. หลักแห่งความคล้ายคลึง (Principle of similarity) สิ่งเร้าใดที่มีความคล้ายกันจะรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน 2. หลักแห่งความใกล้ชิด (Principle of proximity) สิ่งเร้าที่มีความใกล้กันจะรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน และ 3. หลักแห่งความสมบูรณ์ (Principle of closure) เป็นการรับรู้สิ่งที่ไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ขึ้น

วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์ (2547: 67) ให้ความหมายว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริโภคลือเลือกสรร จัดระเบียบและตีความสิ่งเร้าออกเป็นความหมาย บุคคลหลายคนแม้จะอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันและในเวลาเดียวกัน แต่อาจตีความออกเป็นความหมายที่ไม่เหมือนกันได้

Kolter, Phillip (2003: 267) ให้ความหมายว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึงบุคคลที่ถูกจูงใจ แต่จะแสดงออกมาหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลเหล่านั้นในสถานการณ์ต่าง ๆ การ

รับรู้เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลเลือก จัดการและแปลความหมายข้อมูลข่าวสารออกมา การรับรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นทางกายภาพเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นที่อยู่รอบ ๆ และเงื่อนไขของแต่ละบุคคล

เสรี วงษ์มณฑา (2542: 79) ให้ความหมายว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์เลือกที่จะรับรู้ สรุปการรับรู้ ตีความหมายการรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สัมผัสเพื่อที่จะสร้างภาพในสมองให้เป็นภาพที่มีความหมายและมีความกลมกลืน

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2545: 44) ให้ความหมายว่า การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการซึ่งปัจเจกบุคคลจัดระเบียบและตีความหมายสิ่งที่ได้สัมผัสเพื่อให้ความหมายของสภาพแวดล้อม

2.1.3. องค์ประกอบของการรับรู้

กนิษฐทิพ ศรีสีมารัตน์ (2561) กล่าวว่า การรับรู้เป็นเส้นทางประมวลผลในการตีความที่ได้รับจากสารข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสของร่างกายใด ๆ โดยตรง เมื่อได้รับสารเข้ามาและความรู้สึกที่ผ่านมาจากประสาทสัมผัส จนตระหนักถึงอารมณ์ภายในของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า เส้นทางประมวลผลตัดสินใจในการรับรู้สารมีองค์ประกอบ 3 แนวทาง คือ 1. สารจากผู้ส่ง คือ สิ่งที่ผู้บริโภครับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2. การตัดสินใจ คือ การได้รับผลลัพธ์ทางการประมวลผลของสมองที่ผ่านจากการรับสารจากหลายชุด ผนวกกับอารมณ์ของตนเอง จึงทำให้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ตัวเองต้องการมากที่สุด และ 3. การเลือกจากการตัดสินใจ คือ ผู้บริโภคเปิดรับสารจากแหล่งข้อมูลและผู้ส่งสารส่งมาก็จะนำมาเปรียบเทียบและประมวลผลจากพื้นฐานทางด้านชุดข้อมูลที่ได้รับมาตั้งแต่แรกเริ่ม ซึ่งอาจไม่ได้เป็นดังเจตนาที่ผู้ส่งสารต้องการ

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540: 6 - 7) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ สถานการณ์ ความต้องการ และหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล การรับรู้ที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันออกไป

โยธิน คันธนยุทธิ์ และคณะ (2533: 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบอันเนื่องจากบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับรู้ ประกอบด้วย ความสนใจ (interest) ความคาดหวัง (expectation) ความต้องการ (need) การเห็นคุณค่า (value)

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2530: 6) กล่าวว่า มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้โดยอาศัยอวัยวะสัมผัสต่าง ๆ ของร่างกายที่มีอยู่ และการที่มนุษย์จะสามารถรับรู้หรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้มากน้อยเพียงใด นอกจากความต้องการและความสนใจแล้วยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ คือ ประสบการณ์ที่ผ่านมา สภาพแวดล้อม และลักษณะของสิ่งเร้าที่มาเร้าด้วย

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลมีดังต่อไปนี้ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2549: 50)

1. ความตั้งใจ (Attention) คือการเอาใจใส่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการรับรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของคนแยกได้ดังนี้

1) สิ่งเร้าภายนอก คุณสมบัติของสิ่งเร้าภายนอกที่ดึงดูดความตั้งใจหรือความสนใจ คือ สิ่งของที่มีขนาดใหญ่ ระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า การกระทำซ้ำ ๆ การเคลื่อนที่หรือ การเปลี่ยนระดับการเคลื่อนย้ายไปมา การตัดกัน

2) สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ หรือความหวัง แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

2.1) ความสนใจชั่วขณะ (Momentary Interest) ได้แก่ ความสนใจที่มีอยู่ขณะนั้น ๆ เช่น นักกีฬารอฟังเสียงสัญญาณ

2.2) ความสนใจที่ติดเป็นนิสัย (Habitual Interest) ได้แก่ ความสนใจเต็มที่บุคคล ติดเป็นนิสัย คนที่มีความพร้อมที่จะเลือกสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความสนใจเดิมของตน

2. การเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ (Preparatory Set) หมายถึง สภาพของจิตใจที่สงบและแน่ว แนในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว การรับรู้พร้อมที่จะเกิดขึ้นได้

3. ความต้องการ หมายถึง สภาพจิตใจที่อยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อเป็นความอยากได้ การรับรู้ที่เกิดขึ้นก็จะมีประสิทธิภาพ

และวิภาพร มาพบสุข (2540: 242) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการรับรู้ ดังนี้

1. มีสิ่งเร้าที่จะรับรู้ (Sumulus) เช่น รูป รส กลิ่น เสียง
2. ประสาทสัมผัส (Sense Organs) และความรู้สึสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง
3. ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส
4. การแปลความหมายจากสิ่งที่สัมผัส เช่น ขับรถเห็นสัญญาณไฟแดงที่สี่แยก หมายถึงให้ รถหยุด เป็นต้น

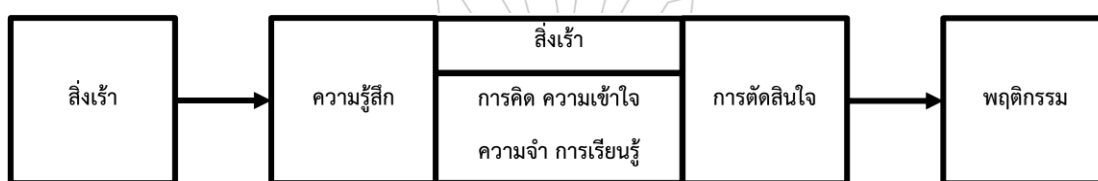
จากองค์ประกอบของการรับรู้ข้างต้น ทำให้เกิดกระบวนการรับรู้เป็นลำดับขั้นตอน โดย วิภาพร มาพบสุข (2540: 244) ได้กล่าวไว้ว่า การรับรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น ต้องเป็นไปตามขั้นตอนของ กระบวนการดังนี้

ขั้นที่ 1 สิ่งเร้า (Stimulus) มากระทบอวัยวะสัมผัส เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าจะมีการจัดระบบ เพื่อ แยกแยะสิ่งเร้าที่เกิดออกมาเป็นส่วนของที่สนใจ หรือมุ่งความสนใจไปยังสิ่งนั้นเป็นพิเศษ และจัดสิ่ง เร้าให้รับรู้ และเข้าใจมากขึ้น

ขั้นที่ 2 กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งมีศูนย์อยู่ที่สมองเพื่อสั่ง การ ตรง นี้เกิดการรับรู้ (Perception) ซึ่งเป็นตัวกำหนดข่าวสารว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยเป็น กระบวนการ เลือกที่จะรับรู้ทำให้เกิดการรับรู้เด่นชัดเฉพาะสิ่งที่สนใจเท่านั้น

ขั้นที่ 3 สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจโดยอาศัย ความรู้เดิมและประสบการณ์ เดิม ความจำเจตคติ ความต้องการ ปทัสถาน บุคลิกภาพ เซวรณ์ปัญญา ทำให้เกิดการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากขั้นตอนการรับรู้ทำให้เกิดกระบวนการของการรับรู้ (Process of Perception) ซึ่งเป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ (Understand) การคิด (Thinking) การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision) การแสดงพฤติกรรม (Behavior) โดยแสดงกระบวนการรับรู้ดังนี้ (กันยา สุวรรณแสง, 2544)

ภาพที่ 2.1 กระบวนการรับรู้

ที่มา: กันยา สุวรรณแสง, 2544

จากขั้นตอนกระบวนการรับรู้ก่อให้เกิด การสัมผัสกับกระบวนการรับรู้ การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยสิ่งเร้าจากภายนอกเข้ามากระทบระบบประสาทสัมผัสที่ทำหน้าที่รับความรู้สึก แล้วส่งข้อมูลการรู้สึกนั้นไปยังสมอง ซึ่งประกอบด้วยการมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส และการสัมผัสผิว ซึ่งเป็นบทบาทของประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของการรับรู้ ดังนี้ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2549: 51)

1. การมองเห็น เกิดโดยผ่านสายตามีสิ่งเร้า คือแสง และแสงกระตุ้นเซลล์ประสาทรับความรู้สึก ในจอตาเซลล์ประสาทจะนำความรู้สึกที่ตาส่งไปยังสมองเซลล์ประสาทที่สมองจะส่งกระแสความรู้สึกกลับมาที่ประสาทการมองเห็น

2. การได้ยิน เกิดโดยผ่านทางหูเมื่อมีการสั่นสะเทือนหรือคลื่นเสียงจะเป็นตัวกระตุ้นที่อวัยวะการ รับรู้ทางเสียง รับกันเป็นทอดๆ จากหูส่วนนอก หูส่วนกลาง หูชั้นในซึ่งความเหลวที่อยู่ในโพรงหูเป็นรูป หอยทากจะรับประสาทความรู้สึกแล้วถูกส่งไปยังกระแสประสาทนำความรู้สึกสู่สมอง โดยผ่านประสาทการได้ยิน

3. การได้กลิ่น เกิดจากสิ่งเร้าจำพวกสารเคมีที่ลอยอยู่ในอากาศไปกระตุ้นให้เกิดกระแสประสาทจะ ส่งผลต่อไปยังอวัยวะส่วนกลางอยู่ตอนหน้าของสมองบริเวณหรือเพดานจมูก กระแสประสาทจะส่งไปยัง สมองส่วนหน้าซึ่งจะทำหน้าที่เกี่ยวกับกลิ่นต่อไป

4. การรับรู้ เกิดจากสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดรสมลักษณะเป็นสารเคมีไปกระตุ้นปุ่มรับรู้รสที่มีกระจายอยู่ บริเวณลิ้น ที่ผิวด้านบนและข้างๆ ลิ้นที่มีเซลล์ประสาทรับความรู้สึกรวมกันเป็นปุ่มเล็กๆ รูปดอกบัวตูม ปุ่ม นี้สามารถตอบสนองต่อรสพื้นฐาน 4 รส คือ รสหวาน รสเปรี้ยว รสขม และรสเค็ม

5. การสัมผัสผิว การรู้สึกที่ได้จากการสัมผัสเกิดขึ้นเพราะผลกระทำของตัวรับความรู้สึก 3 ชนิดที่ ทำงานผสมผสานกัน คือ แรกกด อุณหภูมิ และความเจ็บปวด การสัมผัสผิวยังมีความรู้สึกเคลื่อนไหวและการ ทรงตัว การที่เรารู้ว่าขณะนี้อวัยวะใดทำงานอะไร ความรู้สึกเช่นนี้เรียกว่า ความรู้สึกการเคลื่อนไหว โดยมี ตัวประสาทรับความรู้สึกการเคลื่อนไหวอยู่ทั่วไปในกล้ามเนื้อและข้อต่ออวัยวะต่างๆ ในร่างกายทำหน้าที่ส่ง ข้อมูลการเคลื่อนไหวรับภาระน้ำหนัก สภาพการหดตัวและการคลายตัวของกล้ามเนื้อไปสู่สมองทำให้ สมองรับรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวได้ตลอดเวลา

2.1.4. ความสำคัญของการรับรู้

روبินส์ (Robbins, S. P., 1998: 90) กล่าวถึง ความสำคัญของการรับรู้ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงของสิ่งของต่าง ๆ ไม่ใช่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่สิ่งนั้น ๆ เป็นอยู่

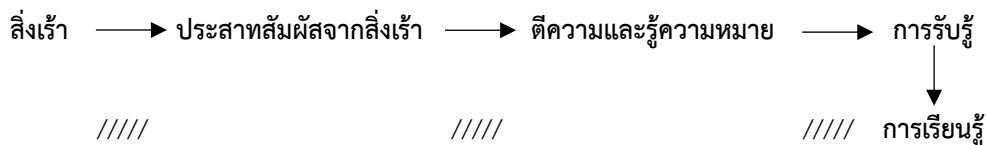
รัชนี นพเกตุ (2540: 4) กล่าวถึงความสำคัญของการรับรู้ไว้ ดังนี้

1. การรับรู้จะต้องเกิดขึ้นทุกครั้งที่มีการพฤติกรรมเกิดขึ้น ยิ่งพฤติกรรมยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นเท่าไร การรับรู้ก็ยิ่งสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น
2. การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในชีวิตประจำวันตลอดจนปฏิกิริยาทางสังคม
3. มโนทัศน์ทางจิตวิทยาการรับรู้สามารถนำไปวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคม

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2544: 70-73) กล่าวถึงการรับรู้ว่ามีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร เมื่อองค์กรให้ข่าวสารแก่สมาชิกในองค์กร สมาชิกจะเกิดการรับรู้ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำต่อไป การรับรู้ของสมาชิกที่ตรงกับความต้องการขององค์กรจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ส่วนการรับรู้ที่ไม่ตรงกับความต้องการขององค์กรอาจนำมาสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

กันยา สุวรรณแสง (2544) ได้ให้ความสำคัญของการรับรู้ ดังนี้

1. การรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ โดยการรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าไม่มีการรับรู้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้ สังเกตได้จากกระบวนการดังนี้

ภาพที่ 2.2 ขบวนการรับรู้

ที่มา: กันยา สุวรรณแสง, 2544

ในทำนองเดียวกัน การเรียนรู้มีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่ เนื่องจากความรู้พื้นฐานเดิมจะช่วยแปลความหมายให้ทราบว่าเป็นอะไร

2. การรับมีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึก เกิดอารมณ์ พัฒนาเป็นเจตคติ แล้วพัฒนาสู่องค์ความรู้ในที่สุด

2.1.5. ขั้นตอนการรับรู้

แคลปเปอร์ (Klapper, Joseph T, 1960: 5) กล่าวว่า กระบวนการเลือกเปิดรับสารมีขั้นตอนการรับรู้อยู่ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเปิดรับข้อมูลการเลือกสรร (Selective exposure) หมายถึงแนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง โดยผู้บริโภคสามารถเลือกเปิดรับข่าวสารที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ หรือข่าวสารที่สอดคล้องหรือสนับสนุนกับทัศนคติและความคิดเป็นเดิมของตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจ

2. การตั้งใจรับการเลือกสรร (Selective attention) หมายถึง ผู้รับสารนอกจากจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติความเชื่อดั้งเดิมของตน เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึคนึกคิดจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจและสับสนได้ เช่น เมื่ออ่านหนังสือพิมพ์ บุคคลมักจะเลือกอ่านเพียงบางข่าวบางหน้า บางคอลัมน์ หรือการดูโทรทัศน์ก็มักเลือกดูบางรายการที่สนใจ เป็นต้น

3. ความเข้าใจในการเลือกสรร (Selective comprehension) หมายถึงผู้รับสารจะไม่รับรู้ตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคนจะตีความหมายของข่าวสารขึ้นโดยตัวกันที่แตกต่างกันออกไปตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความคาดหวัง ความต้องการ แรงจูงใจ สภาวะร่างกายหรืออารมณ์ในขณะนั้น ดังนั้นในบางครั้งผู้รับสารอาจจะบิดเบือนข่าวสารเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเอง

4. การเก็บรักษาการเลือกสรร (Selective retention) เป็นแนวโน้มที่ผู้รับสารเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ และจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งกับความต้องการของตน ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติและความเชื่อของผู้รับสารมั่นคง และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

2.1.6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

แอตคิน (Atkin, Charles K, 1973: 36) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะต่างกันมาจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกัน โดยเป็นผลมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ กระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ และการสนใจ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกำหนดรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสาร การเลือกเปิดรับสาร การเลือกรับรู้สาร และการเลือกจดจำสาร 2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารเพราะคนเรามักยึดถือกลุ่มสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิงในการตัดสินใจ ดังนั้นคนเราจึงพยายามคล้อยตามกลุ่มทั้งในแง่ความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมเพื่อให้สังคมยอมรับ และ 3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของระบบการสื่อสาร โดยบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันยอมรับเนื้อหาของสารที่คล้ายคลึงกันและมีการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

สัญญา ขาวสว่าง (2543: 22 - 23) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ มี 3 ประการ ดังนี้ 1. ปัจจัยทางด้านสรีระของร่างกาย ได้แก่ ระบบประสาทสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น เป็นต้น 2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้รับรู้ ได้แก่ ทัศนคติ อารมณ์ ค่านิยม ความต้องการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ประสบการณ์ หรือความถี่ประสบการณ์ เป็นต้น และ 3. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บทบาททางสังคม องค์กรประกอบทางสังคม วัฒนธรรมการจัดองค์การ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2542: 61-62) ได้กล่าวว่า บุคคลจะรับรู้ในสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ บุคคลจะรับรู้ต่างกันด้วยปัจจัยสำคัญ ดังนี้ 1. ปัจจัยความสนใจจากภายนอก (External attention factors) หมายถึง ลักษณะบางอย่างของสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ เช่น ความเข้มของสี ขนาด การกระทำซ้ำ ๆ กัน จะเรียกความสนใจได้ดีกว่าการกระทำเพียงครั้งเดียว เป็นต้น และ 2. ปัจจัยความสนใจจากภายใน (Internal attention factors) หมายถึง ปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้น ได้แก่ การสนใจ การเรียนรู้ และบุคลิกภาพ

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2540: 112) กล่าวว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่กำหนดการรับรู้ที่สำคัญอันเป็นแนวคิดทางการเรียนการสอน คือ 1. ลักษณะสิ่งเร้า ได้แก่ มีความเข้ม มีการเปลี่ยนแปลง มีความซ้ำ มีความขัดกันความชัดเจน 2. ตัวบุคคลทางกายภาพ ได้แก่ ความสมบูรณ์ของอวัยวะร่างกาย

3. ประสบการณ์ด้านจิตใจของบุคคล ได้แก่ ความรู้เดิม ความต้องการ ทักษะคติ ภาวะของอารมณ์ และลักษณะของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ทำให้คนเราแปลความรู้จากสิ่งเร้าต่างกันไป

กันยา สุวรรณแสง (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ไว้ว่าสิ่งเร้าอย่างเดียวกันอาจจะ ทำให้คนสองคนสามารถรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และจะรับรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เช่น ประสบการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งนั้นจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มี 2 ประเภท คือ

1. อิทธิพลที่มาจากภายนอก ได้แก่ ความเข้มและขนาดของสิ่งเร้า (Intensively and Size) การกระทำซ้ำ ๆ (Repetition) สิ่งที่ตรงกันข้าม (Contrast) การเคลื่อนไหว (Movement) 2. อิทธิพลที่มาจากภายใน ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) การคาดหวัง (Expectancy) ความสนใจ อารมณ์ ความคิด และจินตนาการ ความรู้สึกต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ประการแรก ลักษณะของผู้รับรู้ กับประการที่สอง ลักษณะของสิ่งเร้า ดังนี้

ปัจจัยการรับรู้มี 2 ประเภท คือ 1. ลักษณะของผู้รับรู้ ซึ่งพิจารณาจากการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหรือหลัง มากหรือน้อยอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับรู้ด้วยเป็นสำคัญประการหนึ่ง

ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้รับรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพกับด้านจิตวิทยา

1.1 ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก และอวัยวะสัมผัสอื่น ๆ ปกติหรือไม่มีความรู้สึกสัมผัสสมบูรณ์เพียงใด ความสมบูรณ์ของอวัยวะสัมผัส จะทำให้รับรู้ได้ดีการรับรู้บางอย่างเกิดจากอวัยวะสัมผัส 2 ชนิดทำงานร่วมกัน เช่น ลิ้นและจมูกช่วยกันรับรู้รส การรับรู้จะมีคุณภาพดีขึ้น ถ้าเราได้รับสัมผัสหลายทาง เช่น เห็นภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกัน ทำให้เขาแปลความหมายของสิ่งเร้าได้ถูกต้อง และ 1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของคนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ ความพร้อม สติปัญญา การสังเกตพิจารณา ความสนใจความตั้งใจ ทักษะค่านิยม วัฒนธรรม ประสบการณ์เดิม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นผลจากการเรียนรู้เดิมและประสบการณ์เดิม

นอกจากปัจจัยสำคัญดังกล่าวแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้อีก ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะสัมผัส ความสามารถของสมองและประสาทสัมผัสที่จะได้รับเลือก จัดหมวดหมู่ และตอบสนอง รวมทั้งขนาดและชนิดของสิ่งเร้า ดังเช่น บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและรวดเร็ว ถ้าสิ่งเร้าได้ดีและรวดเร็ว ถ้าสิ่งเร้านั้นมีความเข้มมาก ขนาดของสิ่งเร้านั้นจะใหญ่มากและสะดุดตา โดยเฉพาะสิ่งเร้าใหม่ ๆ ที่เราไม่คุ้นเคย บุคคลจะใส่ใจและเกิดการรับรู้ หากพบว่าความแตกต่างกันของสิ่งเร้าเกิดขึ้นและสิ่งเร้านั้นเกิดขึ้นซ้ำ ๆ และมีการเคลื่อนไหวบุคคลจะรับรู้ต่อสิ่งเร้านั้นได้ดีและรวดเร็ว

2. ลักษณะของสิ่งเร้า

ลักษณะของสิ่งเร้านั้น พิจารณาจากการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหรือหลัง มากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าสิ่งเร้าดึงดูดความสนใจ ความตั้งใจมากน้อยเพียงใดหรือไม่ลักษณะของสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มี ดังนี้ 2.1 สิ่งเร้าภายนอกที่ดึงดูดความสนใจและความตั้งใจ ได้แก่ คุณสมบัติและคุณลักษณะของสิ่งเร้าที่จะทำให้เกิดการรับรู้ตนเอง ซึ่งถ้าสิ่งเร้ามีคุณสมบัติและลักษณะที่สนองธรรมชาติในการรับรู้ของคนเรา ก็จะทำให้มีความตั้งใจในการรับรู้ดีขึ้น และ 2.2 การจัดลักษณะหมวดหมู่ของวัตถุที่เป็นสิ่งเร้า

สุภาณี สนธิรัตน์, อารี เพชรผุด, พวงเพชร วัชรอยู่ (2545) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่า เครื่องมือของกระบวนการรับรู้ ประกอบด้วยอวัยวะสำคัญ คือ Sensory Organs ซึ่งทำหน้าที่เก็บข่าวสารการกระตุ้นต่าง ๆ และ Sensory Centers ซึ่งทำหน้าที่รวบรวมและแปลข่าวสารของการกระตุ้น ดังนี้

1. Sensory Organs หรือ อวัยวะสัมผัส Sensations ต่าง ๆ เช่น

Sensory organ ของตาทำหน้าที่รับรู้แสง (Visual sensation)

Sensory organ ของหู ทำหน้าที่รับรู้เสียง (Hearing sensation)

Sensory organ ของลิ้นทำหน้าที่รับรู้รสชาติ (Tastes sensation)

Sensory organ ของจมูกทำหน้าที่รับรู้กลิ่น (Smell sensation)

Sensory organ ของผิวหนังและอวัยวะอื่น ๆ ของร่างกายซึ่งจะรับรู้ความเจ็บปวด ร้อน เย็น ตึง แน่น ฯลฯ

2. Sensory Centers ประกอบด้วย กลุ่มเซลล์บางกลุ่มในสมอง ซึ่งเป็นศูนย์การรับรู้ และทำหน้าที่แปลข่าวสารข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งศูนย์เหล่านี้มีความสลับซับซ้อนมาก แต่มีวงจรที่แน่นอนสำหรับการรับรู้ และแปลเฉพาะการทำหน้าที่รับรู้และแปรสิ่งกระตุ้นของ Sensory Centers ทำให้สามารถรับรู้

- มองเห็นในที่มืด ลักษณะ สี ขนาดของวัตถุ และแยกการรับรู้ได้ว่ามีความสวยหรือไม่สวย ไกลหรือใกล้ หรือมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน

- รับรู้เสียงหนักเบา สามารถแยกแยะเสียงเข้าใจความหมายของคำพูด หรือภาษาต่าง ๆ ที่สื่อสารออกมาได้

- รับรู้ รสชาติเปรี้ยว หวาน ขม เค็ม สามารถแยกแยะได้ว่ารสชาติอร่อยหรือไม่อร่อย

- รับรู้กลิ่นต่าง ๆ รู้จักกลิ่นเฉพาะ สามารถแยกแยะได้ว่ามีกลิ่นหอมหรือไม่หอม หรือ กลิ่นเหม็นอันไม่พึงประสงค์ รับรู้ความร้อนเย็น รับรู้ความเจ็บปวด หรือรับรู้การเจ็บไข้ไม่สบาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคลประกอบด้วยปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านร่างกาย คือ ความสมบูรณ์ของประสาทสัมผัส และปัจจัยทางด้านจิตใจ คือ ทศนคติ อารมณ์ ค่านิยม ความต้องการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความรู้เดิม

และภาวะทางอารมณ์ และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ลักษณะสิ่งเร้า องค์ประกอบทางสังคม วัฒนธรรม การจัดองค์การ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

2.2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.2.1. นิยามและความหมาย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจในการกำหนดและควบคุมการบริหารประเทศ ซึ่งมักผ่านการเลือกตั้งตัวแทนทางการเมืองและการออกเสียงประชามติ การปกครองระบอบนี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจและควบคุมอำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเสรีภาพ มีนักวิชาการให้นิยามและความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

คำว่า “ประชาธิปไตย” ใช้ใน 3 ความหมายใหญ่ ๆ ซึ่งถ้ากำหนดเป็นวงรอบหรือฐานะใหญ่ ๆ 3 ฐานะ ดังนี้ 1. ความคิด 2. รูปแบบการปกครอง และ 3. วิถีชีวิต คือ 1. ในวงรอบเชิงความคิดหรือฐานะเป็นปรัชญา ทฤษฎีหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ในความหมายนี้มุ่งไปในเรื่องของความคิด เป็นสภาพทางมโนกรรม (การกระทำทางใจซึ่งแตกต่างจากกายกรรมและวจีกรรม) ทั้งของชนระดับนำ (elites) และคนทั่วไป (ordinary citizens) 2. ในวงรอบหรือฐานะเป็นรูปแบบการปกครองเป็นการพิจารณาในเชิงโครงสร้างของรัฐบาลแบบประชาธิปไตย เช่น เป็น 1. ระบบรัฐสภา และ 2. ระบบประธานาธิบดี และ 3. ในวงรอบหรือฐานะวิถีชีวิต (way of life) ได้แก่ 1. วิถีทางแห่งการยอมรับ “เสียงข้างมาก” 2. การมีใจกว้าง 3. มีขันติธรรม 4. การไม่ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา และ 5. การมีความเอาใจใส่ในกิจการบ้านเมือง อันเป็นเรื่องราวการประพฤติปฏิบัติในสังคม (จิรโชค วีระสย สุรพล ราชภัฏทาร์กซ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ, 2551: 275)

คำว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ หรือ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) โดยคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ได้บัญญัติคำว่า ประชาธิปไตย จากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า democracy โดยมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกโบราณว่า demos หมายถึง ประชาชน และ kratos หมายถึง อำนาจปกครอง ดังนั้น ประชาธิปไตย จึงหมายถึง การปกครองที่ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจปกครองหรือการปกครองด้วยตนเองโดยตรง แต่เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมาก จึงต้องใช้ระบบการเลือกตั้งผู้แทนเพื่อใช้อำนาจแทนประชาชน การปกครองระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็นหลายระบบ ระบบที่สำคัญ ได้แก่ การปกครองระบบรัฐสภา (parliamentary government) เป็นการปกครองที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติแยกออกจากกัน แต่ก็ยังมีความเกี่ยวพันกัน และการปกครองระบบประธานาธิบดี

(presidential government) เป็นการปกครองที่แยกฝ่ายบริหารออกเป็นอิสระจากฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2563)

ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ของสหรัฐอเมริกา (1809 – 1865) กล่าวสุนทรพจน์ตอนหนึ่งที่สามารถนิยามความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ว่า “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน จะไม่มีวันสูญสลายไปจากผืนแผ่นดินนี้” (Lewis Copeland and Lawrence Lamm, 1985: 315)

วิลเลียม เอเบนสไตน์ และคณะ (William Ebenstein, et al, 1980: 6) อธิบายว่า ประชาธิปไตย คือ การปกครองโดยเสียงข้างมาก (majority rule) อยู่บนฐานความคิดที่ว่าแต่ละคนมีสิทธิเท่ากัน คือ 1 คน 1 เสียง เมื่อมีความเสมอภาคเชิงการเมืองเช่นนี้ย่อมต้องใช้ “จำนวน” เป็นเกณฑ์ตัดสิน ซึ่งเกณฑ์ คือ “เสียงข้างมาก”

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (2548: 45) ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (2544: 45) สรุปว่า ประชาธิปไตยมีความหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. ความหมายในเชิงอุดมการณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย หลักมนุษย์เป็นผู้มีสติปัญญา คือ รู้จักใช้เหตุผล และปกครองตนเองได้ หลักสิทธิเสรีภาพ คือ มีอำนาจอันชอบธรรมที่จะกระทำการใด ๆ โดยมีอิสระ โดยไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น และหลักความเสมอภาค หรือความเท่าเทียมกัน โดยเชื่อว่ามนุษย์มีความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2. ความหมายในเชิงรูปแบบการปกครอง โดยเชื่อว่า ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยผ่านผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ตัวแทนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน คือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของรัฐ หลักอำนาจอธิปไตยโดยปวงชน คือ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองผ่านตัวแทนที่เข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา และหลักอำนาจอธิปไตยเพื่อประชาชน คือ ผู้ปกครองหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในระบอบประชาธิปไตยต้องกระทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่ หลักเหตุผล คือ ทุกคนต้องมีการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ โดยใช้หลักเหตุและผล หลักเสียงข้างมาก คือ ข้อเสนอของเสียงข้างมากในที่ประชุมจะได้รับเลือกให้นำไปปฏิบัติ หลักความยินยอม คือ ผู้ที่ได้รับเลือกให้เข้ามาใช้อำนาจนั้นต้องได้รับความยินยอมจากปวงชน หลักประนีประนอม คือ การยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นเกณฑ์ มีการประนีประนอมในการโต้แย้งหรือตัดสินปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน หลักความเสมอภาค คือ ประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน หลักเสรีภาพ คือ การส่งเสริมเสรีภาพต่าง ๆ แก่ปวงชน หลักนิติธรรม คือ การยึดถือกฎหมายเป็นเกณฑ์กติกาและหลักประกันความเสมอภาคให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองและการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หลักการปกครองตนเอง คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครองตนเองตามความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาของตนเองได้

3. ความหมายในเชิงวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ 1. มีการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างกัน 2. รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยปราศจากอคติ 3. มีน้ำใจ ประชาธิปไตย คือ มีความเห็นเป็นของตนเอง ยอมรับเสียงข้างมาก เคารพในศักดิ์ศรี สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของเพื่อนมนุษย์ 4. สนใจการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมือง 5. รู้จัก ประนีประนอม ไม่บังคับให้อีกฝ่ายยอมรับเงื่อนไขของฝ่ายตน 6. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิตในระบอบประชาธิปไตย และ 7. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความรัก ความสามัคคี ความภักดี ช่วยกันทำนุบำรุงและพัฒนาประเทศชาติให้สงบสุข

2.2.2. คุณลักษณะของประชาธิปไตย

ลิจิต อีริวคิน (2548) กล่าวว่า ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมีคุณลักษณะเด่น ๆ 4 ประการ คือ 1. รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน (elected government) 2. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ (rights and freedom) 3. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) และ 4. หลักนิติธรรม (the rule of law)

สำนักงานสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (Bureau of International Information Programs (IIP), U.S. Department of State, 2014) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักที่บ่งชี้ถึงสังคมประชาธิปไตยต้องประกอบด้วย 1. มีระบอบการปกครองที่ใช้หลักเสียงข้างมาก 2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในฐานะพลเมืองได้อย่างอิสระ ปราศจากแรงกดดันของฝ่ายปกครอง 3. ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน 4. มีความหลากหลายในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม 5. มีความนิยมเรื่องความอดทน ปฏิบัตินิยม ความร่วมมือ และความประนีประนอม 6. พลเมืองมีพฤติกรรม การปฏิบัติ และบรรทัดฐานที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปกครองตนเอง และ 7. ให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะการศึกษาช่วยสร้างอิสรภาพและค่านิยมประชาธิปไตยให้กับคนในสังคม

2.2.3. หลักการประชาธิปไตย

ลิจิต อีริวคิน (2549) กล่าวถึงหลักการประชาธิปไตยว่ามีอยู่ 12 ประการ ดังนี้

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (popular sovereignty) ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือระบบที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตย และมอบหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่แทนตน การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงสิทธิและอำนาจของประชาชน จนมีคำกล่าวว่า เสียงของประชาชนคือเสียงของสวรรค์ (vox populi, vox dei)

2. สิทธิเสรีภาพ (rights and freedom) เป็นหัวใจสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย สิทธิดังกล่าวต้องกำหนดในรัฐธรรมนูญและการบังคับกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐได้แก่

ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารและข้าราชการประจำที่มีอำนาจตามกฎหมาย จะต้องยึดถือตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะถ้ามีการกระทำความผิดก็เท่ากับละเมิดเจ้าของอำนาจอธิปไตย

3. ความเสมอภาค (equality) ความเสมอภาคภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนเสมอภาคเท่ากันหมด หนึ่งคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้หนึ่งเสียง (one man one vote) ความเสมอภาคดังกล่าวนี้หมายถึงความเสมอภาคทางการเมือง และความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (equality before the law) การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลอันใดก็ตามถือว่าขัดต่อหลักการประชาธิปไตย

4. หลักนิติธรรม (the rule of law) ได้แก่ การใช้กฎหมายในการบริหารประเทศ โดยกฎหมายดังกล่าวนี้ต้องผ่านกระบวนการร่างกฎหมายอย่างถูกต้อง และหลักของกฎหมายนั้นต้องเป็นกฎหมายที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและอำนาจอธิปไตยของประชาชน โดยกระบวนการยุติธรรม (due process of law) จะต้องเป็นไปตามครรลอง หลักนิติธรรม (the rule of law) จึงต่างจาก the rule by law ซึ่งหมายถึงการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศโดยไม่คำนึงถึงหลักการประชาธิปไตย และบ่อยครั้งก็กลายเป็นการบริหารงานโดยตัวบุคคล (the rule by men) มากกว่าหลักการ

5. ค่านิยมและจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย (the democratic ethos) ซึ่งหมายถึงค่านิยมที่ได้รับการอบรมตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา และทางสังคม ให้มีความเชื่อและศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย มองคนอื่นด้วยสายตาที่เสมอภาค ทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณประชาธิปไตย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนาและธำรงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตย

6. ความอดทนอดกลั้น (tolerance) ความใจกว้าง (open-mindedness) และความมีน้ำใจนักกีฬา (sporting spirit) ทั้งหมดนี้เป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตย เพราะในสังคมประชาธิปไตยนั้นจะต้องยอมรับความแตกต่างทั้งในเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี จุดยืนและความคิดเห็นทางการเมืองของคนในสังคม การรู้แพ้รู้ชนะ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักปราชญ์ราชบัณฑิตและผู้มีประสบการณ์ เพื่อนำมาประมวลใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงาน ที่สำคัญอะไรที่ตนไม่ชอบและไม่พอใจแต่ตราบเท่าที่ไม่กระทบต่อสิทธิของตนก็ต้องยอมให้สิ่งนั้นปรากฏอยู่ เพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคลภายใต้ระบบที่มีความเสมอภาค

7. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือกรรมวิธี (means) เพื่อเป้าหมายทางการเมือง แต่ขณะเดียวกันระบบประชาธิปไตยก็เป็นเป้าหมายอันสูงส่ง (noble end) ในตัวของมันเอง การมองว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นเฉพาะกรรมวิธีหรือ means จึงไม่ถูกต้อง ถึงแม้ว่า end คือผลประโยชน์จะตกต่อสังคมก็ตาม เพราะถ้าทำลายกระบวนการของความถูกต้องแม้จะส่งผลใน

ทางบวกต่อสังคม แต่ถ้ามีผลกระทบในทางลบต่อระบบก็จะเป็นการทำลายเป้าหมายอันสูงส่งของระบบประชาธิปไตย อันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง ประชาธิปไตยจึงเป็นทั้งกรรมวิธี (means) และเป้าหมาย (end) ในตัวของมันเอง ทั้งสองส่วนนี้ต้องไปด้วยกัน

8. ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติ บริหาร และศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องตระหนักว่าตนเป็นผู้ซึ่งได้รับอาณัติจากประชาชน ดังนั้น ผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นผลประโยชน์ที่เอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ การกระทำอันใดขัดต่อผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การนั้นย่อมไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังต้องมีความรู้สึกสำนึกว่าสิ่งที่ตนทำอยู่นั้นเป็นการประกอบภารกิจศักดิ์สิทธิ์ (sacred mission) หรือหน้าที่อันสูงส่ง (noblesse oblige) เพื่อประชาชน เพื่อชาติและแผ่นดิน

9. ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ จำเป็นอย่างยิ่งต้องยึดถือหลักจริยธรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งมารยาททางการเมือง โดยจะต้องกระทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดต่อประชาชน ชาติ และบ้านเมือง เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เพราะงานการเมืองเป็นงานอาสาสมัครที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

10. ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การกระทำอันใดก็ตามต้องคำนึงถึงหลักการใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ความถูกต้องตามกฎหมาย (legality) ความชอบธรรมทางการเมือง (legitimacy) ความถูกต้องเหมาะสม (decency) ความน่าเชื่อถือ (credibility) ทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวจะทำให้งานที่รับผิดชอบอยู่นั้นประสบความสำเร็จ การมุ่งเน้นไปที่ตัวบทกฎหมายตามลายลักษณ์อักษรแต่เพียงอย่างเดียวเป็นสิ่งที่ไม่พอเพียง การกระทำอันใดที่ไม่เหมาะสมแม้จะถูกต้องตามกฎหมายก็จะขาดความชอบธรรมทางการเมือง อันจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในที่สุด

11. การบริหารบ้านเมืองจะต้องอิงหลักธรรมาภิบาล (good governance) ได้แก่ ความชอบธรรมทางการเมือง (legitimacy) ความโปร่งใส (transparency) การมีส่วนร่วมของประชาชน (participation) ความรับผิดชอบเปิดให้ไต่เบี่ยงได้ (accountability) และความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficiency and effectiveness) ซึ่งหมายถึงการกระทำนั้นต้องส่งผลในทางบวกทั้งในแง่ผลได้ (output) และผลลัพธ์ (outcome)

12. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูง ซึ่งสามารถนำประเทศชาติและสังคมไปสู่ความเจริญหรือไปสู่ความเสียหายในด้านต่าง ๆ ทั้งในแง่การเมือง สังคม เศรษฐกิจ อุดมการณ์ ศรัทธาและความเชื่อในระบบ ฯลฯ ต้องเป็นบุคคลที่เปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติ ได้แก่ การมีอุดมการณ์ทางการเมือง (political ideology) การมีจริยธรรมทางการเมือง (political ethics) การมีความรู้ทางการเมือง (political knowledge) การมีประสาทสัมผัสทางการเมือง (political sense) และการเข้าใจอารมณ์ทางการเมือง (political mood) ของประชาชนอย่างถูกต้อง

นอกจากนั้นยังต้องบริหารประเทศโดยคำนึงถึงหลักนิติธรรมและคุณสมบัติอื่น ๆ ที่กล่าวมาเบื้องต้น เพื่อธำรงไว้ซึ่งความชอบธรรมที่จะดำรงตำแหน่งบริหารและการใช้อำนาจอธิปไตย (moral authority)

เฮนรี เมโย (Henry Mayo) ระบุว่าหลักการแห่งประชาธิปไตยอยู่ 4 ข้อ คือ 1. การควบคุมผู้วางนโยบายโดยประชาชน 2. ความเสมอภาคทางการเมือง 3. เสรีภาพทางการเมืองหรือประสิทธิภาพในการควบคุมโดยประชาชน และ 4) หลักแห่งเสียงส่วนมาก (Mayo, op.cit, p.66 ff.)

ซิกมันด์ นอยมันน์ (Sigmund Neumann, 1956) กล่าวว่า ประชาธิปไตยมีทศบัญญัติหรือหลักสิบประการ (Democratic Dialogue) คือ 1. อำนาจอสูงสุด (อธิปไตย) มาจากราษฎร 2. ขั้นตอนเลือกผู้นำเป็นไปโดยเสรี 3. ผู้นำมีความรับผิดชอบ 4. ยอมรับระบอบความเสมอภาค (ของราษฎรโดยกฎหมาย) 5. สนับสนุนพรรคการเมืองที่มีมากกว่าหนึ่ง 6. เน้นความหลากหลายในชีวิตประจำวัน 7. ไม่กีดกันกลุ่มสำคัญ ๆ จากการมีส่วนร่วมในการบริหาร 8. เน้นการมีทัศนคติแบบประชาธิปไตย 9. ให้สำนึกเป็นพลเมืองดี และ 10. เน้นความเชื่อมั่นในความดีของมนุษย์

2.2.4. รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองแบบประชาธิปไตยมี 2 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบโดยตรง (Direct Democracy) และ 2. รูปแบบโดยอ้อม (Indirect Democracy) โดยรูปแบบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า ประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เพราะราษฎรมีบทบาทในการตัดสินใจในกิจการของบ้านเมือง โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน เช่น การตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย และ รูปแบบโดยอ้อม คือแบบมีตัวแทน (Representative Democracy)

จิรนิติ หะวานนท์ (2563) กล่าวว่า ประชาธิปไตยคือรูปแบบของการปกครองรูปแบบหนึ่ง แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ดังนี้

1. ประชาธิปไตยโดยตรง คือ ประชาชนตัดสินใจทางการเมืองโดยตรง เสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะ

2. ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน คือ ประชาชนตัดสินใจทางการเมืองโดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งประชาชนจะเลือก และผู้แทนต้องรับผิดชอบต่อประชาชน

3. ประชาธิปไตยแบบมีรัฐธรรมนูญ คือ ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน แต่การใช้อำนาจตัดสินใจอยู่ใต้ขอบเขตจำกัดแห่งรัฐธรรมนูญ

4. ประชาธิปไตยทางสังคมและเศรษฐกิจ คือ รูปแบบของการปกครองที่มุ่งกระจายความเท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบที่เคร่งครัด

5. ประชาธิปไตยแบบคอมมิวนิสต์ คือ รูปแบบการปกครองที่ไม่ได้มุ่งถึงวิธีการตัดสินใจทางการเมืองโดยประชาชน แต่หมายถึงรูปแบบการปกครองที่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนข้างมากจากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครองตามระบอบ

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ยึดหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (popular sovereignty) หลักสิทธิเสรีภาพ (rights and freedom) หลักความเสมอภาค (equality) หลักนิติธรรม (the rule of law) และหลักเสียงข้างมาก (majority)

2.3. หลักกาลามสูตรในพระไตรปิฎก

2.3.1. ความเป็นมา

ในพระไตรปิฎกไม่ปรากฏพระสูตรที่ชื่อว่า กาลามสูตร แต่มีพระสูตรชื่อว่า เกสปุตตสูตร (อง.ติก. 20/505/212-218) (กรมการศาสนา, 2525) ซึ่งในฉบับภาษาบาลี เรียกว่า เกสปุตตยสูตร โดยเป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ชาวกาลามโคตร หมายถึงกลุ่มคนที่มีโคตรหรือเชื้อสกุลว่า กาลามะ อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเกสปุตตนิคม แคว้นโกศล จึงทำให้มีการเรียกพระสูตรนี้ว่า กาลามสูตร ตามเชื้อสกุลของคนกลุ่มนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย พระสูตรนี้เป็นพระสูตรสำคัญสูตรหนึ่งในพระพุทธศาสนา โดยพระพุทธเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้แก่ชาวกาลามะเพื่อให้นำใช้เป็นหลักในการพิจารณาก่อนตัดสินใจเชื่อ ส่วนเนื้อความในพระสูตรนั้นมีดังต่อไปนี้

“สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเสด็จจาริกไปในโกศลชนบท พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ เสด็จถึงนิคมของพวกกาลามะชื่อว่า เกสปุตตะ พวกชนกาลามโคตร ชาวเกสปุตตนิคมได้สดับข่าวมาว่า พระสมณโคดมศากยบุตรทรงผนวชจากศากยสกุลแล้ว เสด็จมาถึงเกสปุตตนิคมโดยลำดับ ก็กิตติศัพท์อันงามของพระสมณโคดมพระองค์นั้นแล ขจรไปแล้วอย่างนี้ว่า แม้เพราะเหตุนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ทรงเบิกบานแล้ว ทรงจำแนกธรรม พระองค์ทรงทำโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ให้แจ้งชัดด้วยพระปัญญาอันยิ่งของพระองค์เองแล้ว ทรงสอนหมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม พระองค์ทรงแสดงธรรมไพเราะในเบื้องต้น ไพเราะในท่ามกลาง ไพเราะในที่สุด ทรงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง ก็การได้เห็นพระอรหันต์ทั้งหลายเห็นปานนั้น ย่อมเป็นความดีแล

ครั้งนั้น ชนกาลามโคตร ชาวเกสปุตตนิคมได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคจนถึงที่ประทับ บางพวกถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง บางพวกได้ปราศรัยกับพระผู้มีพระภาค ครั้นผ่านการปราศรัยพอให้ระลึกถึงกันไปแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง บางพวกประณมมือไปทางพระผู้มีพระภาคแล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง บางพวกประกาศชื่อและโคตรแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง บางพวกนั่งเฉย ๆ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งเมื่อต่างก็นั่งลงเรียบร้อยแล้ว จึงได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า “พระเจ้าข้า มีสมณพราหมณ์พวกหนึ่งมายังเกสปุตตนิคม สมณพราหมณ์พวกนั้นพูดประกาศแต่เฉพาะวาตะของตัวเท่านั้น ส่วนวาตะของผู้อื่นช่วยกันกระทบกระเทียบ ดุหมั่น พุดกด ทำให้ไม่น่าเชื่อ พระเจ้าข้า มีสมณพราหมณ์อีกพวกหนึ่งมายังเกสปุตตนิคม ถึงพราหมณ์พวกนั้นก็พูดประกาศแต่เฉพาะวาตะของตนเท่านั้น ส่วนวาตะของผู้อื่นช่วยกันกระทบกระเทียบ ดุหมั่น พุดกด

ทำให้ไม่น่าเชื่อ พระเจ้าข้า พวกข้าพระองค์ยังมีความเคลือบแคลงสงสัยในสมณพราหมณ์เหล่านั้นอยู่
ทีเดียวว่า ท่านสมณพราหมณ์เหล่านั้น ใครพูดจริง ใครพูดเท็จ”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ก็ควรแล้วที่ท่านทั้งหลายจะเคลือบแคลง
สงสัย และท่านทั้งหลายเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในฐานะที่ควรแล้ว มาเถิดท่านทั้งหลาย ท่าน
ทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา อย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำสืบ ๆ กันมา อย่าได้ยึดถือ
โดยตื่นข่าวว่า ได้ยินอย่างนี้ อย่าได้ยึดถือโดยอ้างตำรา อย่าได้ยึดถือโดยเดาเอาเอง อย่าได้ยึดถือโดย
คาดคะเน อย่าได้ยึดถือโดยความตรึกตามอาการ อย่าได้ยึดถือโดยชอบใจว่าต้องกันกับทิวของตัว
อย่าได้ยึดถือโดยเชื่อว่าผู้พูดสมควรจะเชื่อได้ อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา
เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ผู้รู้ดี
เตียน ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้วเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์เมื่อนั้น ท่าน
ทั้งหลายควรละธรรมเหล่านั้นเสีย ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน
ความโลภ เมื่อเกิดขึ้นในภายในบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์”

พวกชนกาลามโคตรต่างกราบทูลว่า “เพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ก็บุคคลผู้โลภ ถูกความโลภครอบงำ มีจิตอัน
ความโลภกลุ้มรุมนี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พูดเท็จก็ได้สิ่งใดเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็น
ประโยชน์เพื่อทุกข์ สิ้นกาลนาน บุคคลผู้โลภ ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความโกรธเมื่อเกิดขึ้นใน
ภายในบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่ใช่ประโยชน์”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ก็บุคคลผู้โกรธ ถูกความโกรธครอบงำ มีจิต
อันความโกรธกลุ้มรุมนี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พูดเท็จก็ได้ สิ่งใดเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็น
ประโยชน์ เพื่อทุกข์ สิ้นกาลนาน บุคคลผู้โกรธย่อมชักชวนผู้อื่น เพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน
ความหลง เมื่อเกิดขึ้นในภายในของบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย บุคคลผู้หลง ถูกความหลงครอบงำ มีจิตอัน
ความหลงกลุ้มรุมนี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พูดเท็จก็ได้ สิ่งใดเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็น
ประโยชน์เพื่อทุกข์ สิ้นกาลนาน บุคคลผู้หลง ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เป็นอกุศล พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มีโทษหรือไม่มีโทษ”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “มีโทษ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ท่านผู้รู้ดีเตยยนหรือท่านผู้รู้สรรพสิริ”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “ท่านผู้รู้ดีเตยยน พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์ หรือหาไม่ ในข้อนี้ท่านทั้งหลายมีความเห็นอย่างไร”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์ ในข้อนี้ข้าพระองค์ทั้งหลายมีความเห็นเช่นนี้”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย เราได้กล่าวคำใดไว้ว่า ดูกรกาลามชนทั้งหลาย มาเถอะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา ... อย่าได้ยึดถือโดยนับถือ ว่าสมณนี้เป็นครูของเรา เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้ดีเตยยน ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์ เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรละธรรมเหล่านั้นเสีย เพราะอาศัยคำที่เราได้กล่าวไว้แล้ว นั้น เราจึงได้กล่าวไว้ดังนี้ ดูกรกาลามชนทั้งหลาย มาเถอะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา ... อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่า สมณนี้เป็นครูของเรา เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นกุศล ธรรมเหล่านี้ไม่มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้สรรพสิริ ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อสุข เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรเข้าถึงธรรมเหล่านั้นอยู่ ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โลภเมื่อเกิดขึ้นในภายในบุรุษ ย่อมเกิดเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เพื่อประโยชน์ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ก็บุคคลผู้ไม่โลภ ไม่ถูกความโลภครอบงำ มีจิตไม่ถูกความโลภกลุ้มรุมนี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ สิ่งใดย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข สิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่โลภ ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โกรธ เมื่อเกิดขึ้นในภายในของบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เพื่อประโยชน์ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย บุคคลผู้ไม่โกรธ ไม่ถูกความโกรธครอบงำ มีจิตไม่ถูกความโกรธคลุ้มรุมนี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จสิ่งใดเป็นไปเพื่อประโยชน์ เกื้อกูล เพื่อความสุข สิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่โกรธย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่หลง เมื่อเกิดขึ้นในภายในของบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เพื่อประโยชน์ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ก็บุคคลผู้ไม่หลง ไม่ถูกความหลงครอบงำมีจิต ไม่ถูกความหลงคลุ้มรุมนี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ สิ่งใดย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข สิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่หลง ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “จริงอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “เป็นกุศล พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มีโทษหรือไม่มีโทษ”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “ไม่มีโทษ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ท่านผู้รู้ดีเตยยนหรือท่านผู้รู้สรรเสริญ”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “ท่านผู้สรรเสริญ พระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ใครสมทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข หรือหาไม่ ในข้อนี้ ท่านทั้งหลายมีความเห็นอย่างไร”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “ใครสมทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข ในข้อนี้ ข้าพระองค์ทั้งหลายมีความเห็นเช่นนี้”

ดูกรกาลามชนทั้งหลาย เราได้กล่าวคำใดไว้ว่า ดูกรกาลามชนทั้งหลายมาเถะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา อย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำสืบ ๆ กันมา อย่าได้ยึดถือโดยตื่นข่าวว่า ได้ยินว่าอย่างนี้ อย่าได้ยึดถือโดยอ้างตำรา อย่าได้ยึดถือโดยเดาเอาเอง อย่าได้ยึดถือโดยคาดคะเน อย่าได้ยึดถือโดยตรึกตามอาการ อย่าได้ยึดถือโดยชอบใจว่าต้องกันกับพิธีของตน อย่าได้ยึดถือโดยเชื่อว่า ผู้พูดสมควรเชื่อได้ อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา เมื่อใดท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นกุศล ธรรมเหล่านี้ไม่มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้สรรเสริญ ธรรมเหล่านี้ใครสมทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรเข้าถึงธรรมเหล่านั้นอยู่ เพราะอาศัยคำที่เราได้กล่าวไว้แล้วนั้น เราจึงได้กล่าวไว้ดังนี้ ดูกรกาลามชนทั้งหลาย อริยสาวกนั้น ปราศจากความโลภ ปราศจากความพยาบาท ไม่หลงแล้วอย่าง

นี้ มีสัมปชัญญะ มีสติมั่นคง มีใจประกอบด้วยเมตตา แผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่ 2 ทิศที่ 3 ทิศที่ 4 ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทัวสัตว์ทุกข์เหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจอันประกอบด้วยเมตตาอันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีกรรม เบียดเบียนอยู่ มีใจประกอบด้วยกรุณา ... มีใจประกอบด้วยมุทิตา ... มีใจประกอบด้วยอุเบกขาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่ 2 ทิศที่ 3 ทิศที่ 4 ก็เหมือนกันตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลกทัวสัตว์ทุกข์เหล่าในที่ทุกสถาน ด้วยใจอันประกอบด้วยอุเบกขาอันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีกรรม เบียดเบียนอยู่ ดูกรกาลามชนทั้งหลาย อริยสาวกนั้นมิจิตไม่มีเวรอย่างนี้ มิจิตไม่มีความเบียดเบียนอย่างนี้ มิจิตไม่เศร้าหมองอย่างนี้ มิจิตผ่องแผ้วอย่างนี้ ย่อมได้รับความอ่อนใจ 4 ประการในปัจจุบันว่าถ้าปรโลกมีจริง ผลวิบากของกรรมทำดีทำชั่วมีจริง เหตุนี้เป็นเครื่องให้เราเมื่อกายแตกตายไป จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ดังนี้ ความอ่อนใจ ข้อที่ 1 นี้ พระอริยสาวกนั้นได้แล้ว ถ้าปรโลกไม่มี ผลวิบากของกรรมทำดี ทำชั่วไม่มี เราไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียน ไม่มีทุกข์เป็นสุข บริหารตนอยู่ในปัจจุบันนี้ ดังนี้ ความอ่อนใจข้อที่ 2 นี้ พระอริยสาวกนั้นได้แล้ว ถ้าเมื่อบุคคลทำอยู่ เชื่อว่าทำบาป เราไม่ได้คิดความชั่วให้แก่ใคร ๆ ไหนเลยทุกข์จักมาถูกต้องเราผู้ไม่ได้ทำบาปกรรมเล่า ดังนี้ ความอ่อนใจข้อที่ 3 นี้ พระอริยสาวกนั้นได้แล้ว ถ้าเมื่อบุคคลทำอยู่ ไม่เชื่อว่าทำบาป เราก็ได้พิจารณาเห็นตนว่าเป็นคนบริสุทธิ์แล้วทั้งสองส่วน ดังนี้ ความอ่อนใจข้อที่ 4 นี้ พระอริยสาวกนั้นได้แล้ว ดูกรกาลามชนทั้งหลาย อริยสาวกนั้นมิจิตไม่มีเวรอย่างนี้ มิจิตไม่มีความเบียดเบียนอย่างนี้ มิจิตไม่เศร้าหมองอย่างนี้ มิจิตผ่องแผ้วอย่างนี้ ย่อมได้รับความอ่อนใจ 4 ประการนี้แลในปัจจุบัน”

ชาวกาลามโคตรกราบทูลว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนี้เป็นอย่างนั้น ข้าแต่พระสุคต ข้อนี้เป็นอย่างนั้น ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ พระอริยสาวกนั้น มิจิตไม่มีเวรอย่างนี้ มิจิตไม่มีความเบียดเบียนอย่างนี้ มิจิตไม่เศร้าหมองอย่างนี้ มิจิตผ่องแผ้วอย่างนี้ ท่านย่อมได้รับความอ่อนใจ 4 ประการในปัจจุบัน ... ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภาชิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ฯลฯ ขอพระองค์โปรดทรงจำพวกข้าพระองค์ว่า เป็นอุบาสก ผู้ถึงสรณะตลอดชีวิต จำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป”

ในสาฬหสูตร พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอก-ทก-ติกนิบาต (อง.ติก. 20/506/218-223) (กรมการศาสนา, 2525) พระนันทกะสนทนารธรรมกับนายสาฬหะ หลานชายของมิกคารเศรษฐี และนายโรหณะ หลานชายของเปชุนียเศรษฐี โดยมีเนื้อความที่ปรากฏดังต่อไปนี้

“สมัยหนึ่ง ท่านพระนันทกะ อยู่ที่ปราสาทของนางวิสาขา มิกคารมาตา ในบุพพาราม ใกล้พระนครสาวัตถี ครั้งนั้นแล นายสาฬหะ หลานชายของมิกคารเศรษฐี กับนายโรหณะ หลานชายของเปชุนียเศรษฐี ได้ชวนกันเข้าไปหาท่านพระนันทกะจนถึงที่อยู่ กราบไหว้แล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วท่านพระนันทกะได้กล่าวว่า ดูกรสาฬหะและโรหณะ มาเถอะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา ... สมณนี้ เป็นครูของเรา ดูกร สาฬหะและโรหณะ เมื่อใด

ท่านพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้ดีเถียน ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความทุกข์ เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรละธรรมเหล่านั้นเสีย ดูกรสาพหะและโรหณะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความในข้อนี้เป็นไฉน ความโลภมียู่หรือ

นายสาพหะและนายโรหณะรับรองว่า มี ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพหะและโรหณะ ความข้อนี้เรากล่าวว่า อภิขมาบุคคลผู้โลกมากด้วยความอยากได้นี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พุดเท็จก็ได้ สิ่งใดยอมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความทุกข์ สิ้นกาลนาน บุคคลผู้โลกยอมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้ ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพหะและโรหณะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนี้เป็นไฉน ความโกรธมียู่หรือ ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า มี ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพหะและโรหณะ ความข้อนี้เรากล่าวว่า ความพยาบาท บุคคลผู้ดุร้ายมีจิตพยาบาทนี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พุดเท็จก็ได้ สิ่งใดยอมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อทุกข์ สิ้นกาลนาน บุคคลผู้โกรธยอมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้ ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพหะและโรหณะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนี้เป็นไฉน ความหลงมียู่หรือ ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า มี ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพหะและโรหณะ ความข้อนี้เรากล่าวว่า อวิชชา บุคคลผู้หลงตกอยู่ในอำนาจอวิชชานี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พุดเท็จก็ได้ สิ่งใดยอมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อทุกข์ สิ้นกาลนาน บุคคลผู้หลงยอมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้ ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพหะและโรหณะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนี้เป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศลหรือเป็นอกุศล ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า เป็นอกุศล ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า มีโทษหรือไม่มีโทษ ฯ

นายสาพหะและนายโรหณะกล่าวว่า มีโทษ ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ท่านผู้รู้ดีเถียนหรือท่านผู้รู้สรรเสริญ ฯ

นายสาฟหะและนายโรหนะกล่าวว่า ท่านผู้รู้ดีเถียน ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อทุกข์หรือหาไม่ ในข้อนี้ ท่านทั้งหลายมีความเห็นอย่างไร ฯ

นายสาฟหะและนายโรหนะกล่าวว่า ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อทุกข์ ในข้อนี้ ผมมีความเห็นอย่างนี้ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาฟหะและโรหนะ เราได้กล่าวคำใดไว้ว่า ดูกรสาฟหะและโรหนะ มาเถะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา ... อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้ดีเถียน ธรรมเหล่านี้ผู้ใดสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความทุกข์ เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรละธรรมเหล่านี้เสีย ดังนี้ เพราะอาศัยคำที่ได้กล่าวไว้แล้ว ฉะนั้น เราจึงได้กล่าวไว้ดังนี้ ดูกรสาฟหะและโรหนะ มาเถะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่ายึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา ... อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่า สมณะนี้เป็นครูของเรา เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นกุศล ธรรมเหล่านี้ ไม่มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้สรรเสริญ ธรรมเหล่านี้ผู้ใดสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรเข้าถึง ธรรมเหล่านั้นอยู่ ดูกรสาฟหะและโรหนะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โลภมียอยู่หรือ ฯ

นายสาฟหะและนายโรหนะกล่าวว่า มี ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาฟหะและโรหนะ ความข้อนี้เรากล่าวว่า อนภิขฌาบุคคลผู้ไม่โลภไม่มากด้วยความอยากได้นี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ สิ่งใดย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข สิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่โลภย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น ฯ

นายสาฟหะและนายโรหนะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาฟหะและโรหนะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โกรธมียอยู่หรือ ฯ

นายสาฟหะและนายโรหนะกล่าวว่า มี ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาฟหะและโรหนะ ความข้อนี้เรากล่าวว่า ความไม่พยาบาท บุคคลผู้ไม่โกรธมีจิตใจไม่พยาบาทนี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ สิ่งใดย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข สิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่โกรธย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อ ความเป็นอย่างนั้น ฯ

นายสาฟหะและนายโรหนะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาฟหะและโรหนะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่หลงมียอยู่หรือ ฯ

นายสาพะและนายโรหนะกล่าวว่า มี ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพะและโรหนะ ความข้อนี้เรากล่าวว่า วิชชา บุคคลผู้ไม่หลงถึงความรู้แจ้งนี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ สิ่งใดยอมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขสิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่หลง ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น ฯ

นายสาพะและนายโรหนะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพะและโรหนะ ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล ฯ

นายสาพะและนายโรหนะกล่าวว่า เป็นกุศล ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า มีโทษหรือไม่มีโทษ ฯ

นายสาพะและนายโรหนะกล่าวว่า ไม่มีโทษ ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ท่านผู้รู้ดีเตียนหรือท่านผู้รู้สรรเสริญ ฯ

นายสาพะและนายโรหนะกล่าวว่า ท่านผู้รู้สรรเสริญ ขอรับ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ใครสมทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข หรือไม่เล่า ในข้อนี้ ท่านทั้งหลายมีความเห็นอย่างไร ฯ

นายสาพะและนายโรหนะกล่าวว่า ใครสมทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข ขอรับ ในข้อนี้ ผมมีความเห็นเช่นนี้ ฯ

พระนันทกะกล่าวว่า ดูกรสาพะและโรหนะ เราได้กล่าวคำใดไว้ว่า ดูกร สาพะและโรหนะ มาเถะท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา อย่าได้ยึดถือถ้อยคำสืบๆ กันมา อย่าได้ยึดถือโดยความตื่นชาว่า เขาว่าอย่างนี้ อย่าได้ยึดถือโดยอ้างตำรา อย่าได้ยึดถือโดยนึกเดาเอาเอง อย่าได้ยึดถือโดยคาดคะเน อย่าได้ยึดถือโดยความตรึกตามอาการ อย่าได้ยึดถือโดยชอบใจว่าต้องกันกับพิธีของตัว อย่าได้ยึดถือโดยเชื่อว่าผู้พูดสมควรจะเชื่อได้ อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นกุศล ธรรมเหล่านี้ไม่มีโทษ ธรรมเหล่านี้ผู้รู้สรรเสริญ ธรรมเหล่านี้ผู้ใดสมทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข เมื่อนั้นท่านทั้งหลายควรเข้าถึงธรรมเหล่านั้นอยู่ ดังนี้ เพราะอาศัยคำที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น ฉะนั้น เราจึงได้กล่าวไว้ดังนี้ ดูกรสาพะและโรหนะ อริยสาวกนั้นปราศจากความโลภ ปราศจากความพยาบาท ไม่หลงแล้วอย่างนี้ มีสัมปชัญญะ มีสติมั่นคง มีใจประกอบด้วยเมตตาแผ่ไปตลอดทิศ 1 อยู่ ทิศที่ 2 ทิศที่ 3 ทิศที่ 4 ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลกทั่ว สัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจอันประกอบด้วยเมตตาอันไพศาล ถึงความเป็นใหญ่หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่ มีใจประกอบด้วยกรุณา ... มีใจประกอบด้วยมุทิตา ... มีใจประกอบด้วยอุเบกขา แผ่ไปตลอดทิศ 1 อยู่ ทิศที่ 2 ทิศที่ 3 ทิศที่ 4 ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทั่วสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจอัน

ประกอบด้วยอุเบกขาอันไพบูรณ์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่ พระอริยสาวกนั้นรู้ชัดอย่างนี้ว่า ชันธ 5 นี้มีอยู่ ธรรมชาติชนิดทรมามีอยู่ ธรรมชาติชนิดประณีตมีอยู่ การที่สัตถุนั้นสลัดสังขารทุกข์เสียได้อย่างสูงมีอยู่ เมื่อเธอรู้เห็นอย่างนี้ จิตย่อมหลุดพ้นแม้จากกามาสวะ แม้จากภวาสวะ แม้จากอวิชาสวะ เมื่อหลุดพ้นแล้ว ก็มีญาณหยั่งรู้ว่า หลุดพ้นแล้ว รู้ชัดว่า ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำ ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้มิได้มี เธอรู้ชัดอย่างนี้ว่า เมื่อก่อนเรามีโลภะ ข้อนั้นเป็นการไม่ดี บัดนี้ โลภะนั้นไม่มี ความไม่มีโลภะเป็นความดี เมื่อก่อนเรามีโทสะ ... เมื่อก่อนเรามีโมหะ ข้อนั้นเป็นการไม่ดี บัดนี้ โมหะนั้นไม่มี ความไม่มีโมหะนั้นเป็นความดี เธอย่อมเป็นผู้ไม่มีความทะยานอยาก ดับสนิท เยือกเย็น เสวยสุข มีตนเป็นประหนึ่งพรหมอยู่ในปัจจุบัน ฯ”

ในมหาวรรคที่ 5 พระสูตรต้นปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (อง.จตุ. 21/193/219-224) (กรมการศาสนา, 2525) ปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเชื่อ 10 ประการ โดยพระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสตอบคำถามของเจ้าลิจฉวีพระนามว่า ภัททิยะ โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

“สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ภูเขาศาลาปามหาวัน ใกล้เมืองเวสาลี ครั้นนั้นแล ภัททิยลิจฉวีเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้สดับมาดังนี้ว่า พระสมณโคดมทรงมีมายา ย่อมทรงรู้มายาเครื่องกลับใจสาวกของพวกอัญญเดียรธีย์ให้มานับถือ พวกเขາเหล่านั้นพากันกล่าวอย่างนี้ว่า พระสมณโคดมทรงมีมายา ย่อมทรงรู้มายาเครื่องกลับใจสาวกของพวกอัญญเดียรธีย์ให้มานับถือ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ คนเหล่านั้นเป็นอันกล่าวตามที่พระผู้มีพระภาคตรัสแลหรือ ไม่ได้กล่าวต่อพระผู้มีพระภาคด้วยคำไม่เป็นจริง ย่อมพยากรณ์ธรรมสมควรแก่ธรรม และการคล้อยตามวาทะอันชอบแก่เหตุใด ๆ ย่อมไม่มาถึงฐานะอันควรติเตียนแลหรือ แท้จริง ข้าพระองค์ไม่ประสงค์จะกล่าวต่อพระผู้มีพระภาคเลย

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภัททิยะ ท่านจงมาเถิด ท่านทั้งหลายอย่าได้ถือโดยฟังตามกันมา อย่าได้ถือโดยสืบทอดกันมา อย่าได้ถือโดยตื่นข่าว อย่าได้ถือโดยอ้างตำรา อย่าได้ถือโดยนิกเดาเอาเอง อย่าได้ถือโดยคาดคะเน อย่าได้ถือโดยตริกตามอาการ อย่าได้ถือโดยชอบใจว่าถูกกับลัทธิของตน อย่าได้ถือโดยเห็นว่าผู้พูดเป็นคนควรเชื่อได้ อย่าได้ถือโดยเชื่อว่าสมณะเป็นครูของเรา ดูกรภัททิยะ เมื่อใด ท่านพึงรู้ได้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้อันวิญญูชนติเตียน ธรรมเหล่านี้อันบุคคลสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์เกื้อกูล เพื่อทุกข์ เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายพึงละเสียเถิด ดูกรภัททิยะ ท่านจะพึงสำคัญความความเช่นนั้นเป็นฉนวน ความโลภเมื่อเกิดขึ้น ภายในบุคคล ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อมิใช่ประโยชน์ ฯ

เจ้าภัททิยลิจฉวีกราบทูลว่า เพื่อมิใช่ประโยชน์ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ก็บุคคลผู้โลภมาก ถูกความโลภครอบงำอำยิจิต ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พุดเท็จก็ได้ ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้ ข้อนี้อย่อมเป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์ เพื่อทุกข์ตลอดกาลนานหรือ ฯ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า อย่างนั้น พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน โทสะ ... โมหะ ... การแข่งดี เมื่อเกิดขึ้นในกายในของบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อมิใช่ประโยชน์ ฯ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า เพื่อมิใช่ประโยชน์ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ บุคคลผู้แข่งดี ถูกความแข่งดีครอบงำอำยิจิต ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พุดเท็จก็ได้ ชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้ ข้อนี้อย่อมเป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์ เพื่อทุกข์ตลอดกาลนานหรือ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า อย่างนั้น พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล ฯ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า เป็นอกุศล พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า มีโทษหรือไม่มีโทษ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า มีโทษ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า วิญญูชนติเตียนหรือวิญญูชนสรรเสริญ ฯ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า วิญญูชนติเตียน พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า บุคคลสมาทนให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์ เพื่อทุกข์ หรือมิใช่ หรือว่าท่านมีความเห็นอย่างไรในข้อนี้ ฯ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ธรรมเหล่านี้บุคคลสมาทนให้บริบูรณ์แล้วย่อมเป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์ เพื่อทุกข์ ข้าพระองค์มีความเห็นอย่างนั้นในข้อนี้ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ เราได้กล่าวคำใดกะท่านว่า ท่านทั้งหลายอย่าถือโดยฟังตามกันมา...เมื่อใด ท่านพึงรู้ได้ด้วยตนเองว่าธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล...ท่านทั้งหลายควรละเสียเถิด ดังนี้ คำนั้นเรากล่าวเพราะอาศัยข้อนี้ ดูกรภททิยะ ท่านทั้งหลายอย่าได้ถือโดยฟังตามกันมา...เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ได้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลธรรมเหล่านี้ไม่มีโทษ ธรรมเหล่านี้วิญญูชนสรรเสริญ ธรรมเหล่านี้บุคคลสมาทนให้บริบูรณ์แล้วย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อสุข เมื่อนั้นท่านทั้งหลายพึงเข้าถึงธรรมเหล่านั้นอยู่เถิด ดูกรภททิยะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โลภ เมื่อเกิดขึ้นในกายในของบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อมิใช่ประโยชน์ ฯ

เจ้าภททิยลิจฉวีกราบทูลว่า เพื่อประโยชน์ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ก็บุคคลผู้ไม่โลภนี้ ไม่ถูกความโลภครอบงำอำยิจิตย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ และชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น ข้อนี้อย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุขตลอดกาลนานหรือ ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า อย่างนั้น พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โกรธ... ความไม่หลง...ความไม่แข่งดี เกิดขึ้นในภายในของบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์เกื้อกูล หรือเพื่อมิใช่ประโยชน์เกื้อกูล ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า เพื่อประโยชน์เกื้อกูล พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ก็บุคคลผู้ไม่แข่งดีนี้ ไม่ถูกความแข่งดีครอบงำอำยิจิตย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พูดเท็จ และชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น ข้อนี้อย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุขตลอดกาลนานหรือ ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า อย่างนั้น พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ ท่านจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศล หรือเป็นอกุศล ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า เป็นกุศล พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า มีโทษหรือหาโทษมิได้ ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า หาโทษมิได้ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า วิญญูชนดิเตยนหรือสรรเสริญ ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า วิญญูชนสรรเสริญ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ธรรมเหล่านี้อันบุคคลสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุขหรือมิใช่ หรือท่านมีความเห็นอย่างไรในข้อนี้ ฯ

เจ้าภททิยะจึงฉวีกราบทูลว่า ธรรมเหล่านี้อันบุคคลสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุข ข้าพระองค์มีความเห็นอย่างนี้ในข้อนี้ พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภททิยะ เราได้กล่าวคำใดกะท่านว่า ท่านทั้งหลายจงมาเกิด ท่านทั้งหลายอย่าได้ถือฟังตามกันมา...ท่านทั้งหลายพึงเข้าถึงธรรมเหล่านั้นอยู่เถิดดังนี้ คำนั้นเรากล่าวแล้วเพราะอาศัยข้อนี้ ดูกรภททิยะ คนเหล่าใดเป็นคนสงบ เป็นสัตบุรุษคนเหล่านั้นย่อมชักชวนสาวกอย่างนี้ว่า บุรุษผู้เจริญ ท่านจงมา จงปราบปรามความโลภเสียเถิด เมื่อปราบปรามความโลภได้ จักไม่กระทำความผิดอันเกิด แต่ความโลภด้วยกายวาจาใจ จงปราบปรามความโกรธเสียเถิด เมื่อท่านปราบปรามความโกรธได้ จักไม่กระทำความผิดอันเกิดแต่ความโกรธด้วยกาย วาจา ใจ จงปราบปรามความหลงเสียเถิด เมื่อปราบปรามความหลงได้ จักไม่กระทำความผิดอันเกิดแต่ความหลงด้วยกาย วาจา

ใจ จงปราบปรามความแค้นเสียเถิด เมื่อปราบปรามความแค้นได้ จักไม่กระทำการอันเกิดแต่ความแค้นด้วยกาย วาจา ใจ ฯ

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสอย่างนี้แล้ว ภัททิยลิจฉวีได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภาชิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ฯลฯ ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงจำข้าพระองค์ว่าเป็นอุบาสก ผู้ถึงสรณะตลอดชีวิต ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภัททิยะ ก็เราได้กล่าวชักชวนท่านอย่างนี้ว่า ดูกรภัททิยะ ขอท่านจงมาเป็นสาวกของเราเถิด เราจักเป็นศาสดาของท่าน ดังนี้หรือ ฯ

เจ้าภัททิยลิจฉวีกราบทูลว่า มิใช่เช่นนั้น พระเจ้าข้า ฯ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภัททิยะ สมณพราหมณ์พวกหนึ่งกล่าวต่อเราผู้มีปรกติกล่าวอย่างนี้ มีปรกติดบอกลักษณะนี้ ด้วยคำอันไม่แน่นอน เป็นคำเปล่า คำเท็จ คำไม่จริง ว่าพระสมณโคดมมีมายารู้จักมายาเครื่องกลับใจสาวกของพวกอัญญเดียรฉัตรให้มานับถือ ฯ

เจ้าภัททิยลิจฉวีกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มายาเครื่องกลับใจนี้ดีนัก งามนัก ถ้าญาติสาโลหิตอันเป็นที่รักของข้าพระองค์ ฟังกลับใจมาด้วยมายาเป็นเครื่องกลับใจชนิดนี้ ข้อนั้นจะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุข แก่บรรดาญาติสาโลหิตอันเป็นที่รักของข้าพระองค์ ตลอดกาลนาน ถ้าแม่กษัตริย์ทั้งปวงจะฟังกลับใจมาด้วยมายาเป็นเครื่องกลับใจชนิดนี้ ข้อนั้นก็จะพึงเป็นไปเพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่กษัตริย์ทั้งปวงตลอดกาลนาน ถ้าพราหมณ์ทั้งปวง...แพศย์...ศูทรทั้งปวงจะฟังกลับใจมาด้วยมายาเป็นเครื่องกลับใจชนิดนี้ ข้อนั้นก็จะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลเพื่อสุข แก่ศูทรแม่ทั้งปวงตลอดกาลนาน ฯ

ดูกรภัททิยะ คำที่ท่านกล่าวนี้เป็นอย่างนั้นๆ ถ้าแม่กษัตริย์ทั้งปวงฟังทรงกลับใจมาเพื่อละอกุศลธรรม บำเพ็ญกุศลธรรม ข้อนั้นก็จะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุข แก่กษัตริย์ทั้งปวงตลอดกาลนาน ถ้าแม่พราหมณ์...แพศย์...ศูทรฟังกลับใจมาเพื่อละอกุศลธรรม บำเพ็ญกุศลธรรม ข้อนั้นก็จะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุข แก่ศูทรทั้งปวงตลอดกาลนาน ถ้าแม่โลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก หมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ฟังกลับใจมาเพื่อละอกุศลธรรม บำเพ็ญกุศลธรรม ข้อนั้นก็จะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุขแก่โลกพร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก แก่หมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ ตลอดกาลนาน ดูกรภัททิยะ ถ้าแม่พวกมหาศาลเหล่านี้ จะฟังกลับใจมาด้วยมายาเครื่องกลับใจนี้ เพื่อละอกุศลธรรม บำเพ็ญกุศลธรรม ข้อนั้นก็จะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อสุขแก่พวกมหาศาลเหล่านี้ตลอดกาลนาน ถ้ามหาศาลเหล่านี้ฟังตั้งใจ จะป่วยกล่าวไปถึงผู้ที่เป็นมนุษย์เล่า ฯ”

จากพระสูตรตันตปิฎกข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กาลามสูตรเป็นพระสูตรหนึ่งในพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงสอนแก่ชาวกาลามะที่เมืองเกสปุตตนิคม โดยแนะนำหลักการใช้วิจารณ์ญาณและการตรวจสอบความเชื่อในลักษณะที่เป็นวิทยาศาสตร์ คือไม่ควรเชื่อหรือยึดมั่นในสิ่งใดอย่างง่ายดาย และจะได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไป

2.3.2. ความสำคัญ

เกสปุตตยสูตร หรือบางทีก็เรียกว่า เกสปุตตสูตร ซึ่งนิยมเรียกกันว่า กาลามสูตร มีความสำคัญเพราะเป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงหลักความเชื่อให้พุทธศาสนิกชนได้นำไปเป็นแนวทางในการพิจารณา ก่อนจะตัดสินใจเชื่อในเรื่องนั้น ๆ โดยจะต้องมีการพิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบด้วยปัญญา และรับฟังด้วยใจเป็นกลางตามหลักพรหมวิหาร คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ดังจะเห็นได้ว่า ทุกหลักธรรมที่พระองค์ทรงตรัสสอนนั้น หากมีหลักสัทธิแล้ว ก็จะต้องมีหลักปัญญากำกับไว้ด้วยเสมอ เช่น พลละ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559, หน้า 169) เวสสารัชชกรณธรรม (เล่มเดียวกัน, หน้า 174) อริยวัฑฒิ (เล่มเดียวกัน, หน้า 182) อินทริย (เล่มเดียวกัน, หน้า 187) อริยทรัพย์ (เล่มเดียวกัน, หน้า 214)

2.3.3. ความหมาย

กาลามสูตรกัณหานิยฐาน หมายถึง วิธีปฏิบัติในเรื่องที่ควรสงสัยหรือหลักความเชื่อที่ตรัสไว้ในกาลามสูตร (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559, หน้า 232) ดังนี้

1. มา อนุสฺสเวน อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตามกันมา
2. มา ปรมปราย อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการถือสืบๆ กันมา
3. มา อิติกราย อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการเล่าลือ
4. มา ปิฎกสมปทาเนน อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์
5. มา ตกฺกเหตุ อย่าปลงใจเชื่อ เพราะตรรก
6. มา นยเหตุ อย่าปลงใจเชื่อ เพราะการอนุมาน
7. มา อากาโรปวิตฺถเกณ อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล
8. มา ทิฏฐินิขณานกฺขนติยา อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว
9. มา ภพฺพรูปตาย อย่าปลงใจเชื่อ เพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้
10. มา สมโณ โน ครุติ อย่าปลงใจเชื่อ เพราะนับถือที่ว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา

ต่อเมื่อใด รู้เข้าใจด้วยตนว่า ธรรมเหล่านั้น เป็นอกุศล เป็นกุศล มีโทษ ไม่มีโทษ เป็นต้นแล้ว จึงควรละหรือถือปฏิบัติตามนั้น

อลิชา ตรีโรจนานนท์ (2560) อธิบายเพิ่มเติมว่า

1) อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตามๆ กันมาพระพุทธรองค์ทรงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้บอกทางส่วนผู้ใดจะไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้หรือไม่จะต้องลงมือกระทำเอง

2) อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการสืบๆ กันมาตามประเพณีพระพุทธรองค์มิได้สอนให้ปฏิเสธประเพณีโดยสิ้นเชิง คำสอนนี้มีมีความหมายเพียงว่า ให้พิจารณาประเพณีอย่างรู้เท่าทันก่อนที่จะปลงใจเชื่อ เพราะประเพณีมิได้เป็นสิ่งที่มีความหมายในตัวของมันเอง (Intrinsic value) หากมีคุณค่าอยู่ที่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินชีวิต ถ้าประเพณีใดยังใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์ เกิดสุข จึงจะถือว่าดี ควรปลงใจเชื่อและธำรงไว้สืบไป ส่วนอันใดที่ด้อยประสิทธิภาพในการรับใช้ชีวิตและสังคม จะถือว่าไม่ดี ไม่ควรปลงใจเชื่อ และควรตัดทิ้งไป

3) อย่าอย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการเล่าลือก่อนที่จะปลงใจเชื่อจะต้องใช้ปัญญา พิจารณาให้เห็นจริงก่อน พร้อมกับตรวจสอบที่มาของแหล่งข่าวอย่างรอบด้าน และยังต้องพิจารณาอีกว่าข่าวนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ในทางดับทุกข์ได้จริงหรือไม่ แล้วจึงค่อยปลงใจเชื่อ

4) อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการอ้างตำรา หรือคัมภีร์พระพุทธรองค์มิได้หมายความว่า มิให้เชื่อโดยสิ้นเชิง แต่หมายถึงให้พิจารณาก่อนปลงใจเชื่อ คือให้ใช้ปัญญา พิจารณาให้เห็นจริงก่อน ถ้าจะให้นำเชื่อกว่านั้น จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้การรับรอง และถ้าจะให้นำเชื่อถ้อยกี่ยกกว่านั้น จะต้องนำมาทดลองปฏิบัติว่าจริงหรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบพระไตรปิฎกให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นให้ รู้จักแยกแยะว่าส่วนไหนน่าจะเป็นพระวจนะ ส่วนไหนเพิ่มเติมภายหลัง เมื่อทราบความจริงแล้วจะได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์

5) อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยวิสัยแห่งตรรกะในการ ตีความประยุกต์ใช้หลักกาลามาสูตร จะต้องคำนึงถึงอุดมการณ์เรื่องความดับทุกข์ การเดินทางสาย กลาง คือ เรื่องใดยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนให้สงสัยไว้ก่อน ถึงไม่สงสัยจริงๆ ก็ให้สงสัยอย่างเป็นวิธีการเพื่อค้นหาคำตอบต่อไป

6) อย่าปลงใจเชื่อ โดยการอนุমান พุทธศาสนามีเป้าหมายถึงความดับทุกข์ ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยถึงพร้อมด้วยองค์สามแห่งไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา หรือกล่าวอีก นัยหนึ่งว่าการเข้าถึงความดับทุกข์ได้นั้น จะต้องลงมือศึกษาภาคทฤษฎีเพื่อนำมาสู่ภาคปฏิบัติและ ประเมินผลว่าดับทุกข์ได้จริงหรือไม่

7) อย่าปลงใจเชื่อ โดยอาการที่ปรากฏตามความรู้สึก พระพุทธรองค์มิได้หมายความว่า ให้ปฏิเสธสิ่งที่ได้โดยวิธีเหล่านี้โดยสิ้นเชิงแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตือนมิให้เป็นคนด่วนเชื่ออะไรง่าย เมื่อมีปรากฏการณ์ใดผ่านเข้ามา ก็ให้นำสิ่งนั้นมาพิจารณาโดยใช้ปัญญา พิจารณาให้เห็นตามที่เป็นจริงอย่างรู้เท่าทัน และยิ่งกว่านั้นจะต้องนำสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้สัมผัส และที่ตรึกนึกคิดลงสู่การตรวจสอบในทางปฏิบัติว่ามีข้อเท็จจริงรองรับตามนั้นหรือไม่ หรือทดลองปฏิบัติดูว่าเป็นไป

ตามที่คุณคิดหรือไม่ เมื่อนำมาทดลองปฏิบัติแล้วจะต้องประเมินผลดูว่าช่วยให้สำเร็จประโยชน์ได้จริงหรือไม่ แล้วจึงค่อยปลงใจเชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นจริง

8) อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเข้ากันได้กับทฤษฎีที่ตนยึดถือพระพุทธองค์ทรงชี้ให้เห็นว่า ในบรรดา ทิฐิ หรือหลักคำสอนทั้งมวลที่สรุปลงในโอวาทปาฏิโมกข์ คือ ให้ละวางความชั่ว มุ่งกระทำความดีและทำให้ใจผ่องแผ้วนั้น ให้ลองนำมาปฏิบัติดูก่อนว่าก่อให้เกิดผลอย่างไร เป็นกุศล หรือ อกุศล ถ้าเป็นกุศลก่อให้เกิดประโยชน์ เกิดสุข ก็พึงปลงใจเชื่อ แต่ถ้าเป็นอกุศล ก่อให้เกิดโทษ เกิดทุกข์ ก็ไม่ต้องเชื่อ

9) อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเห็นว่ารูปลักษณ์ภายนอกดูดี น่าเชื่อถืออย่ายึดติดอยู่กับ รูปลักษณ์ภายนอก แต่ให้มองลึกซึ้งถึงภายใน

10) อย่าปลงใจเชื่อ เพราะนับถือว่า สมณะนี้เป็นครูของเราหลักการนี้มีได้สอนให้ ศิษย์ ปฏิเสธอาจารย์ ผู้น้อยปฏิเสธผู้ใหญ่ เด็กปฏิเสธบิดามารดา แต่ต้องการจะบอกว่าที่ฟังอันเกษมที่แท้จริงคือ การพิสูจน์และตรวจสอบข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยตนเอง (อลิชา ตรีโรจนานนท์, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า กาลามสูตร หมายถึง พระสูตรว่าด้วยหลักการพิจารณาประกอบความเชื่อ 10 ประการที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่กลุ่มคนในตระกูลกาลามะ ที่หมู่บ้านเกสปุติยนิคม แคว้นโกศล

2.4. บริบทของจังหวัดเลย

เลย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงโคราช หรือที่เรียกกันว่า แอ่งสกลนคร มีเนื้อที่ประมาณ 11,424 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,140,382 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 6.77 ของพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขาในแนวทางทิศเหนือใต้ และจะมีพื้นที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาที่ไม่ใหญ่มากนัก สลับกันอยู่ในแนวเทือกเขา มีภูเขาสูงกระจัดกระจาย โดยเฉพาะทางตะวันตกและทางด้านใต้ของจังหวัด มีแหล่งน้ำสำคัญคือ แม่น้ำเลยที่ไหลผ่านตัวจังหวัด และแม่น้ำโขงในบริเวณตอนบนของจังหวัด มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 520 กม.

จังหวัดเลยแบ่งการปกครองออกเป็น 14 อำเภอ 89 ตำบล (ไม่รวมตำบลลูกดิ่งซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเลย) 918 หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยมีทั้งหมด 101 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย, เทศบาลเมือง 2 แห่ง คือ เทศบาลเมืองเลย และเทศบาลเมืองวังสะพุง, เทศบาลตำบล 27 แห่ง, และองค์การบริหารส่วนตำบล 71 แห่ง (สำนักงานจังหวัดเลย, 2567)

จังหวัดเลยมีราษฎร จำนวน 633,291 คน เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจำนวนราษฎร 162,766 คนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) แบบแบ่งเขตหนึ่งคน คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(กกต.) ได้แบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดเลยเป็น 4 เขตเลือกตั้ง มี ส.ส. ได้ 4 คน เขตเลือกตั้งทั้ง 4 เขต ประกอบด้วย เขตเลือกตั้งที่ 1 ครอบคลุมอำเภอเมืองเลย และอำเภอเอราวัณ เขตเลือกตั้งที่ 2 ครอบคลุมอำเภอภูหลวง อำเภอหนองหิน อำเภอผาขาว อำเภอภูกระดึง และอำเภอวังสะพุง เฉพาะตำบลศรีสงคราม ตำบลหนองหญ้าปล้อง และตำบลโคกขมิ้น เขตเลือกตั้งที่ 3 ครอบคลุมอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ และอำเภอวังสะพุง ยกเว้นตำบลศรีสงคราม ตำบลหนองหญ้าปล้อง และตำบลโคกขมิ้น และเขตเลือกตั้งที่ 4 ครอบคลุมอำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม และอำเภอนาดูน ในการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 กกต. เปิดเผยข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 22 มีนาคม 2566 ว่ามีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ทั้งประเทศ รวมทั้งสิ้น 52,287,045 คน เฉพาะจังหวัดเลยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 506,768 คน แยกเป็นชาย 251,642 คน และหญิง 255,126 คน

2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงษ์เมธิ์ ไชยศรีหา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยผลการวิจัยพบว่า 1. ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 34.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.5 และระดับน้อย ร้อยละ 24.4 ด้านหลักเสรีภาพ ในระดับมาก ร้อยละ 30.8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 50.9 และระดับน้อย ร้อยละ 18.3 ด้านหลักความเสมอภาค ร้อยละ 35.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 44.8 และระดับน้อย ร้อยละ 19.3 ด้านหลักกฎหมาย ร้อยละ 41.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 36.9 และระดับน้อย ร้อยละ 21.2 ด้านหลักเสียงข้างมาก ร้อยละ 53.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.5 และระดับน้อย ร้อยละ 16.0 2. ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ สถาบันทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.62) รองลงมาเป็นสถาบันทางการเมือง ($\bar{x}$ = 4.54) สถาบันครอบครัว ($\bar{x}$ = 4.53) สื่อสารมวลชน ($\bar{x}$ = 4.45) และด้านศาสนา ($\bar{x}$ = 4.42) ตามลำดับ

ปูน วิเศษศรี ประณต นันทิยะกุล สุรพล สุขะพรหม และสวัสด์ จิรัฎฐิติกาล (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจันทระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอนิคมน้ำจันทระยอง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างก็มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคคือประชาชน ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทั่วถึงและทุกฝ่าย ประชาชนไม่ทราบถึงอำนาจอธิปไตยของตนและไม่เข้าใจว่าประชาธิปไตย หมายถึงอะไร ดังนั้นจึงควรประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับประชาชนทุกกลุ่มเพื่อใช้มีความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกันเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ณัฐชน ลิ้มปิเจริญ (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน และนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน โดยผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนบ้านเกาะราชบุรีสามัคคี ติดตาม รับฟังความคิดเห็นของประชาชน และทำกิจกรรมในชุมชนจึงให้สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน มีติดตามข่าวสารทางการเมือง ข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง กิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการเมืองขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และข้อเสนอแนะให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น มีการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ อันเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย

พระบุญเฮง อุดตรุกุชิต (เสา) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามทัศนคติของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า 1) พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทัศนคติทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และภูมิลำเนาเดิม ต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และโดยรวมทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่พระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้าน

ความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย และโดยรวมทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญคือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ พระสงฆ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น 2) ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ทัศนคติที่คิดว่าประชาธิปไตย คือการเลือกตั้ง เมื่อได้ตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แล้วประชาชนก็หมดหน้าที่ จึงควรสร้างทัศนคติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ไม่ใช่เพียงแค่การเลือกตั้งเท่านั้น แต่หน้าที่อื่น ๆ ของประชาชนคือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้นำของตนด้วยการแสดงความ คิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย

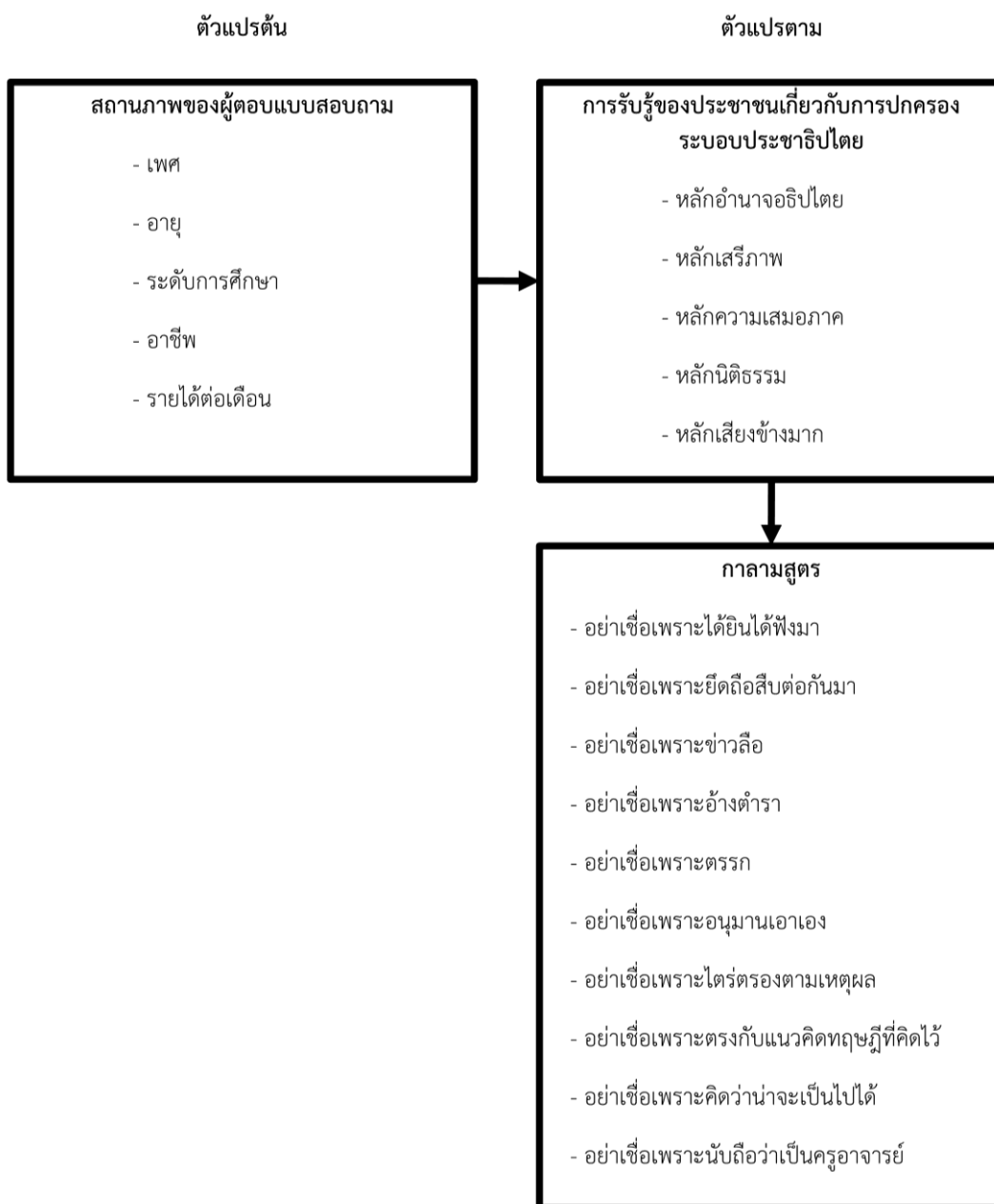
สมโชค เหมือนสุดใจ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยของประชาชนชุมชนวัดปุณณวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร "ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้าน รูปแบบการปกครอง, ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง, ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านการ เลือกตั้ง ตามลำดับ 2) ประชาชนชุมชนวัดปุณณวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ต่างกันโดยรวม ไม่แตกต่างกันส่วนประชาชนชุมชนวัดปุณณวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มี ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดด้าน หลักสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล รองลงมาคือ ด้านการเสมอภาค และน้อยที่สุดคือ ด้านปกครอง ตามลำดับ พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุดคือ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาคือ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ การเปรียบเทียบการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของ

ประชาชน จังหวัดชลบุรี ที่ ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน ความแตกต่างระหว่างการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและ พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี ด้านการปกครองตนเอง พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครอง ในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิตและด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกันด้านความเสมอภาค พบว่า ประชาชนมี พฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และ ด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกัน, ด้านสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล พบว่าประชาชน มีพฤติกรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกัน

2.6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้จากแหล่งต่าง ๆ แนวคิด และหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากแนวคิดของ โดนัลด์ วิทแมน (Donald Whitman) แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักนิติธรรม และหลักเสียงข้างมาก รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และวิธีการพิจารณาประกอบการเชื่อตามหลักกาลามสูตรจากพระไตรปิฎก และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework) ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลัก
กาลามสูตร ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed method research: MMR) ทั้งวิจัยเชิง
ปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีลำดับ
ขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

- 3.1 ขั้นตอนการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือการวิจัย
- 3.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังแสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอน	การดำเนินการ	เครื่องมือ	กลุ่มตัวอย่าง	ผลที่เกิดขึ้น
1. ศึกษาการรับรู้ ของประชาชนที่มี ต่อการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย	1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง	แบบบันทึกการ เก็บรวบรวม ข้อมูล		กรอบแนวคิดการ วิจัย
	2. กำหนดกรอบ แนวคิดการวิจัย			
	3. ร่างแบบสอบถาม	แบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง 398 คน	1. แบบสอบถาม 2. ข้อมูลการรับรู้

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินการ	เครื่องมือ	กลุ่มตัวอย่าง	ผลที่เกิดขึ้น
2. เปรียบเทียบ การรับรู้ของ ประชาชนต่อการ ปกครองตาม ระบอบ ประชาธิปไตย	1. นำข้อมูลจาก แบบสอบถามมา เปรียบเทียบกัน	แบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง 398 คน	การเปรียบเทียบ ข้อมูลการรับรู้
	2. วิเคราะห์ผล การเปรียบเทียบ ข้อมูล			ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล
3. ศึกษาการรับรู้ ของประชาชนต่อ การปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย ตามหลัก กาลามสูตร	1. เก็บข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 รูป/คน	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผู้ทรงคุณวุฒิ รูป/คน	การปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย จากการรับรู้ ของประชาชน ตามหลักกาลาม สูตร

3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 97,709 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย, 2566, 15 พฤษภาคม)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, Taro, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 398 คน ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e^2 = ค่าความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (ความเชื่อมั่น 95%)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่ากลุ่มตัวอย่าง} \quad n &= \frac{97,709}{1 + (97,709)0.0025} \\ &= 398.36 \end{aligned}$$

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน

3.2.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) เกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร จำนวน 25 รูป/คน โดยเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านรัฐศาสตร์ ด้านการปกครอง และด้านพระพุทธศาสนา หรือเป็นอาจารย์บรรยายรายวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ การปกครอง และพระพุทธศาสนา

3.3. เครื่องมือการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ

3.3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ การปกครอง และพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร

3.4. การสร้างเครื่องมือวิจัย

3.4.1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

1. ร่างข้อคำถามและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำ
2. ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

4. ส่งเครื่องมือวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำเพื่อหาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

5. นำเครื่องมือวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาแล้วกลับมาทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขออนุญาตนำแบบสอบถามการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

9. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน

10. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และจัดเรียงข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามหลักสถิติต่อไป

3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ การปกครอง และพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร

1. ร่างประเด็นข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน

2. เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

3. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมขอนัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. ทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

6. นำข้อมูลที่ได้มาประมวล เรียบเรียง และจัดกลุ่มเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาและพรรณนา

3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่และส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์เชิงสถิติโดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการเปรียบเทียบข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบ t-test for independent samples และทำการเปรียบเทียบข้อมูลแบบ one-way ANOVA ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอด้วยพรรณนาวิธี (Descriptive Explanation)

3.7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3.7.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติอ้างอิง หรือสถิติอนุมานประกอบด้วย การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย จากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร ผู้วิจัยกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

4.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับกลับมา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามที่แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลสถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	156	39.20
	หญิง	242	60.80
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	17	4.27
	21-30 ปี	194	48.74
	31-40 ปี	141	35.43
	41-50 ปี	43	10.80
	51-60 ปี	3	0.75
	61 ปีขึ้นไป	-	-
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	49	12.31
	มัธยมศึกษา	119	29.90
	ปริญญาตรี	167	41.96
	ปริญญาโท	63	15.83

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลสถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
ปริญญาเอก	-	-
อาชีพ		
รับราชการ	62	15.57
รับจ้าง	53	13.32
ค้าขาย	93	23.37
ธุรกิจส่วนตัว	110	27.64
เกษตรกร	80	20.10
รายได้ (ต่อเดือน)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	45	11.31
10,001-20,000 บาท	48	12.06
20,001-30,000 บาท	207	52.01
สูงกว่า 30,000 บาท	98	24.62

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.80 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.20 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.74 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.96 ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 27.64 และมีรายได้ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 52.01

4.2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์ คือ

4.2.1. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ปรากฏตามที่แสดงในตารางที่ 4.2 ตารางที่ 4.2 การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

รายละเอียด	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน						3.79	0.74	มาก
1. ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงโดยการลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่โดยการรับฟังจากผู้อื่น	64	118	216	0	0	3.62	0.75	มาก
2. ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงผ่านการลงประชามติ ไม่ใช่เพราะตรงกับทฤษฎีที่คิดไว้	102	160	136	0	0	3.91	0.77	มาก
3. ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนราษฎร ไม่ใช่เพราะอนุমানเอาเอง	51	195	152	0	0	3.75	0.67	มาก
4. ท่านรับรู้ถึงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง โดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่เพราะคิดเอาเองแล้วไม่ไปใช้สิทธิ	90	178	130	0	0	3.90	0.74	มาก
หลักเสรีภาพ						3.91	0.68	มาก
5. ท่านรับรู้ถึงความเท่าเทียมกันและสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ใช่เพราะกฎหมายระบุไว้	111	168	119	0	0	3.98	0.76	มาก
6. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ให้ใครมาชี้นำได้	29	219	150	0	0	3.70	0.60	มาก
7. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลตามหลักกาลามสูตร โดยการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล	63	228	107	0	0	3.89	0.64	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
8. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของผู้แทนราษฎรตามหลักกติกาสถาปนา โดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์	128	122	148	0	0	3.95	0.83	มาก
9. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของพรรคการเมืองตามหลักกติกาสถาปนา โดยใช้เหตุผลและหลักฐานพยาน	38	267	93	0	0	3.86	0.56	มาก
10. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการประกอบสัมมาชีพตามหลักกติกาสถาปนา โดยไม่ประกอบอาชีพที่ขัดกับกฎหมาย	89	189	120	0	0	3.92	0.72	มาก
11. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองตามหลักกติกาสถาปนา โดยการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มด้วยตนเอง	52	300	46	0	0	4.02	0.50	มาก
12. ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองตามหลักกติกาสถาปนา โดยการร่วมชุมนุมและเคลื่อนไหวอย่างสงบ	102	176	120	0	0	3.95	0.75	มาก
หลักความเสมอภาค						3.82	0.77	มาก
13. ท่านรับรู้ถึงการมีความเสมอภาคกันโดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกติกาสถาปนา โดยการไม่ละเมิดหรือล่วงเกินผู้อื่น	90	178	130	0	0	3.90	0.74	มาก
14. ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตามหลักกติกาสถาปนา โดยให้ความเคารพผู้อื่น	87	95	216	0	0	3.68	0.81	มาก
15. ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันตามหลักกติกาสถาปนา โดยการรับฟังความเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	92	170	136	0	0	3.89	0.75	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
หลักนิติธรรม						3.92	0.71	มาก
16. ท่านรับรู้ถึงรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักกาลามสูตร โดยการออกไปใช้สิทธิของตน	90	178	130	0	0	3.90	0.74	มาก
17. ท่านรับรู้ถึงการได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยผู้ที่ละเมิดกฎหมายต้องถูกตัดสินโทษ	76	213	109	0	0	3.92	0.68	มาก
18. ท่านรับรู้ถึงการไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการเคารพกฎหมาย	92	187	119	0	0	3.93	0.73	มาก
หลักเสียงข้างมาก						3.90	0.69	มาก
19. ท่านรับรู้ถึงการให้ความเคารพและยอมรับในมติของเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่	90	201	107	0	0	3.96	0.70	มาก
20. ท่านรับรู้ถึงการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายตามหลักกาลามสูตร โดยการให้เคารพต่อทุกความคิดเห็น	76	174	148	0	0	3.82	0.73	มาก
21. ท่านรับรู้ถึงความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับผลของการแข่งขัน	64	241	93	0	0	3.93	0.62	มาก
รวม						3.87	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ หลักเสรีภาพ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68) หลักเสียงข้างมาก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.69) หลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.77) และ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยตรงผ่านการลงประชามติ ไม่ใช่เพราะตรงกับทฤษฎีที่คิดไว้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.77) รองลงมา ได้แก่ ท่านรับรู้ถึงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง โดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่เพราะคิดเอาเองแล้วไม่ไปใช้สิทธิ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.74) ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อมผ่านผู้แทนราษฎร ไม่ใช่เพราะอนุমানเอาเอง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.67) และ ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยตรงโดยการลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่โดยการรับฟังจากผู้อื่น ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

ด้านหลักเสรีภาพ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.50) ท่านรับรู้ถึงความเท่าเทียมกันและสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ใช่เพราะกฎหมายระบุไว้ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.76) ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์ วิจัยการทำงานของผู้แทนราษฎรตามหลักกาลามสูตร โดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.83) ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยการร่วมชุมนุมและเคลื่อนไหวอย่างสงบ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.75) ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการประกอบสัมมาชีพตามหลักกาลามสูตร โดยไม่ประกอบอาชีพที่ขัดกับกฎหมาย ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.72) ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์ วิจัยการบริหารงานของรัฐบาลตามหลักกาลามสูตร โดยการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.64) ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์ วิจัยการทำงานของพรรคการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยใช้เหตุผลและหลักฐานพยาน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.56) และท่านรับรู้ถึงการ

มีเสรีภาพในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ให้ใครมาชี้นำได้ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ท่านรับรู้ถึงการมีความเสมอภาคกันโดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาลามสูตร โดยการไม่ละเมิดหรือล่วงเกินผู้อื่น ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.74) ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันตามหลักกาลามสูตร โดยการรับฟังความเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.75) และท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตามหลักกาลามสูตร โดยให้ความเคารพผู้อื่น ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ท่านรับรู้ถึงการไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการเคารพกฎหมาย ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.73) ท่านรับรู้ถึงการได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยผู้ที่ละเมิดกฎหมายต้องถูกตัดสินโทษ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.68) และท่านรับรู้ถึงรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักกาลามสูตร โดยการออกไปใช้สิทธิของตน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ด้านหลักเสียงข้างมาก พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ท่านรับรู้ถึงการให้ความเคารพและยอมรับในมติของเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.70) ท่านรับรู้ถึงความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับผลของการแข่งขัน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.62) และท่านรับรู้ถึงการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายตามหลักตามหลักกาลามสูตร โดยการให้เคารพต่อทุกความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

4.2.2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ
ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ปรากฏผลตามที่แสดงในตารางที่ 4.3 – 47

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ชาย	156	3.85	.522	-.646	.519
หญิง	242	3.89	.520		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านหลักเสรีภาพ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักเสียงข้างมาก ปรากฏผลตามที่แสดงในตารางที่ 4.4 - 4.8

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ชาย	156	3.78	.594	-.425	.396
หญิง	242	3.80	.594		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักเสรีภาพ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ชาย	156	3.89	.478	-.455	.649
หญิง	242	3.92	.477		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักเสรีภาพ จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักความเสมอภาค จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ชาย	156	3.79	.655	-.542	.588
หญิง	242	3.83	.668		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักความเสมอภาค จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ชาย	156	3.89	.534	-.745	.457
หญิง	242	3.93	.547		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านหลักเสียงข้างมาก จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ชาย	156	3.85	.543	-1.304	.193
หญิง	242	3.92	.501		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักเสียงข้างมาก จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ

(n = 398)

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักอธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	5.457	4	1.364	3.995	.003*
	ภายในกลุ่ม	134.189	393	.341		
	รวม	139.646	397			
หลักเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.863	4	.716	3.214	.013*
	ภายในกลุ่ม	87.516	393	.223		
	รวม	90.379	397	1.785		
หลักเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	7.139	4	.425	4.195	.002*
	ภายในกลุ่ม	167.195	393			
	รวม	174.334	397	.600		
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.398	4	.291	2.060	.085
	ภายในกลุ่ม	114.366	393			
	รวม	116.764	397	.516		
หลักเสียงข้างมาก	ระหว่างกลุ่ม	2.064	4	.266	1.937	.104
	ภายในกลุ่ม	104.715	393			
	รวม	106.779	397	.896		
หลักประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	3.585	4	.265	3.386	.010*
	ภายในกลุ่ม	104.025				
	รวม	107.610				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมแตกต่างกัน ($F = 3.386$, $Sig = .010$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า 1. ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($F = 3.995$, $Sig = .003$) 2.

ด้านหลักเสรีภาพ ($F = 3.214$, $Sig = .013$) และ 3. ด้านความเสมอภาค ($F = 4.195$, $Sig = .002$) พบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.10 – 4.13

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ภาพรวม

อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ต่ำกว่า 20 ปี	-	.365*	.291*	.413*	-.245
21-30 ปี		-	-.073	.048	-.611*
31-40 ปี			-	.121	-.537
41-50 ปี				-	-.659*
51-60 ปี					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมแตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 21-30 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 31-40 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี อายุ 21-30 ปีกับอายุ 51-60 ปี และอายุ 41-60 ปีกับอายุ 51-60 ปี

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ต่ำกว่า 20 ปี	-	.452*	.352*	.493*	-.308
21-30 ปี		-	-.100	.040	-.761*
31-40 ปี			-	.140	-.661
41-50 ปี				-	-.802*
51-60 ปี					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน แตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 21-30 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 31-40 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี อายุ 21-30 ปีกับอายุ 51-60 ปี และอายุ 41-60 ปีกับอายุ 51-60

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ด้านหลักเสรีภาพ

อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ต่ำกว่า 20 ปี	-	.320*	.255*	.353*	-.267
21-30 ปี		-	-.065	.033	-.587*
31-40 ปี			-	.098	-.522
41-50 ปี				-	-.621*
51-60 ปี					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักเสรีภาพ แตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 21-30 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 31-40 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี อายุ 21-30 ปีกับอายุ 51-60 ปี และอายุ 41-60 ปีกับอายุ 51-60 ปี

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD ด้านหลักความเสมอภาค

อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ต่ำกว่า 20 ปี	-	.572*	.426*	.611*	-.261
21-30 ปี		-	-.101	.084	-.789*
31-40 ปี			-	.185	-.687
41-50 ปี				-	-.873*
51-60 ปี					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านหลักความเสมอภาค แตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 21-30 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 31-40 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี อายุ 21-30 ปีกับอายุ 51-60 ปี และอายุ 41-60 ปีกับอายุ 51-60 ปี

ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 398)

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักอธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	1.922	3	.641	1.833	.141
	ภายในกลุ่ม	137.723	394	.350		
	รวม	139.646	397			
หลักเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.526	3	.509	2.255	.082
	ภายในกลุ่ม	88.853	394	.226		
	รวม	90.379	397			
หลักเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	2.463	3	.821	1.882	.132
	ภายในกลุ่ม	171.872	394	.436		
	รวม	174.334	397			
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.665	3	.555	1.900	.129
	ภายในกลุ่ม	115.099	394	.292		
	รวม	116.764	397			
หลักเสียงข้างมาก	ระหว่างกลุ่ม	1.833	3	.611	2.294	.077
	ภายในกลุ่ม	104.946	394	.266		
	รวม	106.779	397			
หลักประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	1.764	3	.588	2.189	.089
	ภายในกลุ่ม	105.846	394	.269		
	รวม	107.610	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ

(n = 398)

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักอธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	.338	4	.085	.310	.871
	ภายในกลุ่ม	107.272	393	.273		
	รวม	107.610	397			
หลักเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.476	4	.119	.336	.854
	ภายในกลุ่ม	139.170	393	.354		
	รวม	139.646	397			
หลักเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	.303	4	.076	.330	.858
	ภายในกลุ่ม	90.076	393	.229		
	รวม	90.379	397			
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.302	4	.076	.170	.953
	ภายในกลุ่ม	174.032	393	.443		
	รวม	174.334	397			
หลักเสียงข้างมาก	ระหว่างกลุ่ม	.477	4	.119	.403	.806
	ภายในกลุ่ม	116.286	393	.296		
	รวม	116.764	397			
หลักประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	.527	4	.132	.488	.745
	ภายในกลุ่ม	106.252	393	.270		
	รวม	106.779	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n = 398)

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักอธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	.811	3	.270	.998	.394
	ภายในกลุ่ม	106.799	394	.271		
	รวม	107.610	397			
หลักเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.995	3	.332	.943	.420
	ภายในกลุ่ม	138.651	394	.352		
	รวม	139.646	397			
หลักเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	.570	3	.190	.834	.476
	ภายในกลุ่ม	89.809	394	.228		
	รวม	90.379	397			
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.864	3	.288	.654	.581
	ภายในกลุ่ม	173.470	394	.440		
	รวม	174.334	397			
หลักเสียงข้างมาก	ระหว่างกลุ่ม	1.586	3	.529	1.809	.145
	ภายในกลุ่ม	115.178	394	.292		
	รวม	116.764	397			
หลักประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	.895	3	.298	1.110	.345
	ภายในกลุ่ม	105.884	394	.269		
	รวม	106.779	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน

4.2.3. สรุปผลการศึกษาแนวทางการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร จำนวน 5 ด้านตามหลักการประชาธิปไตย

1. หลักอธิปไตยเป็นของปวงชน

1.1 ประชาชนรับรู้ได้ถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตรโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

“ประชาชนควรมีการศึกษาและวิจารณ์ญาณในการเข้าใจบทบาทของตนในระบอบประชาธิปไตย โดยไม่เพียงแคร์รับข้อมูลจากแหล่งเดียวหรือฟังจากผู้มีอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ควรถูกจำกัดด้วยประเพณีหรือความเชื่อที่อาจไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง การเลือกตั้งควรเป็นผลจากการตัดสินใจของแต่ละบุคคล อำนาจในการเลือกตั้งและการตัดสินใจทางการเมืองควรอยู่ในมือของประชาชน ไม่ใช่เพียงแคร์การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีอำนาจ ความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นสิทธิของทุกคน ทุกเสียงมีความสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคมหรือความร่ำรวย และประชาชนควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้องในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจของตนในระบอบประชาธิปไตย” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“การจะรู้ว่าตนเองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ตามหลักกาลามสูตร ประชาชนต้องมีส่วนร่วมโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึงการยินยอมมอบให้อำนาจอธิปไตยของตนเองแก่ผู้แทนเพื่อให้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในรัฐสภา ไม่ใช่แค่รับรู้ว่าคุณมีอำนาจ แต่ก็ไม่ทำอะไร” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรควรศึกษานโยบายของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองก่อนที่จะลงคะแนนเสียง การเข้าใจว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ทุกคนจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม อำนาจในการเลือกตั้งและการตัดสินใจควรอยู่ในมือของประชาชน การให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชนมากกว่าความคิดเห็นหรือคำสั่งจากผู้มีอำนาจเป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ทุกเสียงมี

ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเสียงจากกลุ่มใดในสังคม ประชาชนควรมีความเข้าใจว่า ความหลากหลายทางความคิดเห็นนั้นทำให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนรับรู้ถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามระบอบประชาธิปไตยผ่านการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมี ส่วนร่วม โดยประชาชนสามารถมีเสียงและมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อชีวิตและสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดของประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง การเป็นตัวแทน และสิทธิของประชาชน จะช่วยให้ประชาชน รู้ถึงอำนาจของตน การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองจะช่วยเสริมสร้างการรับรู้ ถึงบทบาทของตน การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและโปร่งใสเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง ผู้สมัคร และนโยบายจะช่วยให้ประชาชนตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูล และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การเมืองอย่างอิสระจะช่วยให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับอำนาจของตน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 22, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

1.2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงและโดยอ้อม ตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรตั้งคำถามและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับก่อนตัดสินใจเข้าร่วม ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การมีส่วนร่วมมีความหมาย การตัดสินใจเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมไม่ควรเป็นไปตามธรรมเนียมที่มีมาอย่างเดียว แต่ต้องเป็นผลจากการ วิเคราะห์และการเข้าใจถึงความต้องการของตน ประชาชนควรมีความสามารถ ในการตัดสินใจด้วยตัวเอง และไม่ต้องให้ผู้มีอำนาจมาชี้นำหรือควบคุมการ ตัดสินใจของตน การมีส่วนร่วมในทางการเมืองควรเป็นสิทธิของทุกคนโดยไม่ คำนึงถึงสถานะหรือความแตกต่างทางสังคมและการมีส่วนร่วมควรใช้เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้องในการทำความเข้าใจและตัดสินใจ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“การมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทางตรง สามารถทำได้โดยการไปออกเสียงลงประชามติ การยื่นเสนอถอดถอน การใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนทางอ้อมก็โดยการเลือกผู้แทนราษฎรเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนในรัฐสภา” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567) กล่าวว่า

“โดยปกติการมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งประชาชนควรลงมือปฏิบัติจริง ๆ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 13, สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2567)

“หากจะปฏิบัติตามหลักกาลามสูตรจริง ๆ โดยพุดินัยก็คือการลงมือปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงการลงสมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอื่น ๆ และการออกไปใช้สิทธิลงประชามติ เหล่านี้เป็นการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 14, สัมภาษณ์เมื่อ 9 สิงหาคม 2567)

“อีกรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อมก็คือ การกำกับติดตามและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยขององค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสื่อมวลชน ซึ่งเป็นตามหลักกาลามสูตรเพราะประชาชนได้ดำเนินการด้วยตนเอง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 21, สัมภาษณ์เมื่อ 18 สิงหาคม 2567)

1.3 ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยสมัครใจตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรมีการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครและนโยบายอย่างรอบคอบ โดยไม่เพียงแต่ทำตามเสียงส่วนใหญ่หรือความเห็นของคนรอบข้าง การเลือกตั้งควรเป็นผลจากการวิเคราะห์และพิจารณาญาณของแต่ละบุคคล โดยไม่ถูกจำกัดด้วยประเพณีที่อาจไม่เหมาะสม การเลือกตั้งควรเกิดจากความเข้าใจและความคิดของประชาชน ไม่ใช่จากการถูกชักจูงหรือกดดันจากผู้มีอำนาจ ทุกคนมีสิทธิในการใช้เสียงของตนในการเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคมหรือฐานะทางการเงิน และการเลือกตั้งควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจ เพื่อให้การเลือกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการปฏิบัติตามหลักกalamสูตร คือ ต้องเลือกผู้สมัครที่ตนเองต้องการจริง ๆ ไม่เลือกตามคำโฆษณา ไม่เลือกตามคำชักชวนของผู้อื่น ไม่เลือกเพราะถูกบีบบังคับ ไม่เลือกเพราะคนอื่นบอกว่าดี ไม่เลือกเพราะคนใกล้ชิดแนะนำ ไม่เลือกตามพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง แต่เลือกเพราะตนเองได้พิจารณาใคร่ครวญอย่างดีแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรเลือกเพราะมีการซื้อสิทธิขายเสียง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“การมอบความไว้วางใจให้ผู้แทนราษฎรไปปฏิบัติหน้าที่แทนในรัฐสภานั้น ผู้เลือกควรพึงเสียงรอบข้างเป็นเบื้องต้น แล้วพิจารณาด้วยตนเอง ไม่ควรเลือกเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่ควรส่งเสริมการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ควรส่งเสริมให้มีการโกงการเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ๆ อำนาจอยู่ในมือของเราแล้ว ต้องใช้อำนาจให้ถูกต้อง และเลือกคนที่จะไปใช้อำนาจแทนเราที่เหมาะสมเท่านั้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 24, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยสมัครใจตามหลักกalamสูตร เป็นการสร้างประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ โดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนได้อย่างอิสระ การให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้ง วิธีการตรวจสอบผู้สมัคร และสิทธิของผู้เลือกตั้ง จะช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเลือกตั้ง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผู้สมัคร และกระบวนการต่าง ๆ จะช่วยให้ประชาชนมั่นใจในการเข้าร่วมเลือกตั้ง การจัดให้มีการลงทะเบียนเลือกตั้งที่สะดวกและเข้าถึงได้ง่าย จะช่วยให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ และการส่งเสริมให้มีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งและนโยบายของผู้สมัครจะช่วยให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 20, สัมภาษณ์เมื่อ 13 สิงหาคม 2567)

1.4 ประชาชนได้รับโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักกalamสูตร โดยการควบคุม ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการทำงานของรัฐบาล รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ

“ตามหลักกalamสูตร เมื่อได้รับโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกคนก็ต้องร่วมควบคุม ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการทำงานของรัฐบาลและ

หน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ จึงจะถือว่ามีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง หากเพียงแค่อำเภออยู่เฉย ๆ ไม่ทำอะไรก็ไม่ใช่ว่ามีส่วนร่วมทางการเมือง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรมีการพิจารณาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงก่อนตัดสินใจเข้าร่วมในการเมือง ซึ่งทำให้การมีส่วนร่วมมีความหมายและเป็นไปตามความคิดของตน ทุกคนควรมีสติในการตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์แนวทางการเมืองที่มีอยู่ ไม่จำเป็นต้องทำตามธรรมเนียมที่อาจไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรม การมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองควรเกิดจากความสนใจและความเข้าใจของประชาชน ไม่ใช่จากการถูกบังคับหรือชักจูงจากผู้มีอำนาจ ทุกคนมีสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง โดยไม่จำเป็นต้องมีสถานะทางสังคมสูงกว่าผู้อื่น และการมีส่วนร่วมควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจ เพื่อให้การมีส่วนร่วมเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 19, สัมภาษณ์เมื่อ 6 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนได้รับโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักกลาสาสูตร เป็นการสร้างสังคมที่เปิดกว้างและเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้อย่างอิสระ การให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดสัมมนา การประชุมสาธารณะ หรือการมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ จะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ง่ายขึ้น การเปิดเผยข้อมูลและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมือง จะช่วยให้ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมและมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลง และสังคมควรเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและส่งเสริมให้มีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 17, สัมภาษณ์เมื่อ 11 สิงหาคม 2567)

“การมีส่วนร่วมทางการเมืองประการหนึ่งที่สามารถทำได้โดยไม่ละเมิดกฎหมายและสอดคล้องกับหลักกลาสาสูตรก็คือ การสมัครเข้าร่วมพรรคการเมือง ซึ่งอาจจะเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรืออาจจะเข้าไปเพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองเพื่อผลักดันนโยบายที่ต้องการได้ คือทุกอย่างไม่ใช่แค่

เพียงการรับฟังหรือรับรู้ แต่ต้องลงมือปฏิบัติด้วย” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 23, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

1.5 ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นตามหลักกาลามสูตรผ่านช่องทางต่าง ๆ

“ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการประเมินข้อมูลก่อนแสดงความคิดเห็น โดยไม่ควรยอมรับความคิดเห็นหรือข้อมูลที่ไม่ได้รับการพิสูจน์ ทุกคนมีสิทธิในการตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดหรือประเพณีที่อาจไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม การแสดงความคิดเห็นควรขึ้นอยู่กับข้อมูลและการวิเคราะห์ที่ถูกต้อง ไม่ใช่จากแรงกดดันหรือการข่มขู่จากผู้มีอำนาจ ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานะทางสังคมหรือการมีอำนาจ และการวิพากษ์วิจารณ์ควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้องสนับสนุนความคิดเห็น เพื่อให้การแสดงความคิดเห็นเป็นไปอย่างมีสาระ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นตามหลักกาลามสูตร เป็นการสร้างสังคมที่เปิดกว้าง เคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล สังคมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ การประชุมสาธารณะ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินข้อมูลและการใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ สังคมควรเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยการเปิดกว้างให้มีการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ และสื่อมวลชนควรทำหน้าที่ในการสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยการรายงานข่าวอย่างเป็นกลางและเสมอภาค” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“การวิพากษ์วิจารณ์หรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ สามารถทำได้บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ไม่ใช่เป็นการใส่ร้ายป้ายสีหรือกู่เรื่องขึ้นมา ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดกฎหมาย ดังนั้นการวิพากษ์วิจารณ์เป็นสิ่งที่ทำได้ แต่ต้องไม่ละเมิดผู้อื่น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนรับรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์ทางสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือการปฏิรูปการศึกษา เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องสังคมนหากเป็นเรื่องที่มีความเสี่ยงหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดผู้อื่นหรือกฎหมายก็ควรจดเว้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 16, สัมภาษณ์เมื่อ 10 สิงหาคม 2567)

“นอกจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว ประชาชนยังสามารถสนับสนุนหรือเข้าร่วมกลุ่มหรือองค์กรที่มีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย ตัวอย่างเช่น กลุ่มด้านสิ่งแวดล้อมหรือกลุ่มเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งถือว่าการใช้สิทธิโดยชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 25, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

2. หลักเสรีภาพ

2.1 ประชาชนรับรู้ถึงความมีอิสระหรือเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพสุจริตตามหลักกาลามสูตร โดยไม่ผิดกฎหมายหรือไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

“ประชาชนควรมีการพิจารณาและวิจารณ์ในการเลือกอาชีพ ไม่ใช่เพียงแค่ทำตามความคาดหวังของสังคมหรือครอบครัว การประกอบอาชีพควรเป็นไปตามความสามารถและความสนใจของบุคคล ไม่จำเป็นต้องยึดตามประเพณีที่อาจไม่เหมาะสม การเลือกอาชีพควรขึ้นอยู่กับความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล โดยไม่ถูกบังคับหรือชักจูงจากผู้มีอำนาจ เสรีภาพในการเลือกอาชีพควรเป็นสิทธิของทุกคน โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคมหรือฐานะการเงิน และประชาชนควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่เชื่อถือได้ในการเลือกอาชีพ เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบและเหมาะสม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนรับรู้ถึงความมีอิสระหรือเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพสุจริตตามหลักกาลามสูตร เป็นการสร้างสังคมที่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยประชาชนสามารถประกอบอาชีพที่ตนเองเลือกได้อย่างอิสระ ไม่ละเมิดกฎหมายหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น สำหรับชาวพุทธ พระพุทธเจ้าทรงตรัสบอกว่า ไม่ควรค้าขายอาวุธหรือเครื่องมือประหารชีวิตผู้อื่น ไม่ควรค้าขายเหล้า บุหรี่ และยาเสพติดทุกประเภท ไม่ควรค้าขายสัตว์ที่มีชีวิตเพื่อเป่า

อาหารหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ และไม่ควรขายยาพิษ เช่น ยาฆ่าแมลง เป็นต้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“การประกอบสัมมาอาชีพ หรือการประกอบอาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ผิดกฎหมาย และมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ถือว่าเป็นเลือกประกอบอาชีพโดยอิสระ สอดคล้องกับหลักกาลามสูตร คือเป็นการลงมือทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม โดยไม่มัวแต่ลังเลหรือการขึ้นมาจากผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นการไม่ถูกต้อง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“การเลือกประกอบอาชีพสุจริตเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถตัดสินใจได้โดยอิสระ ไม่ต้องถูกบังคับ ไม่ต้องมีใครมาชักนำหรือชักชวน ทุกคนเลือกตัดสินใจเองว่าจะทำอาชีพอะไรที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ต้องเสี่ยง ไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“การให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และโอกาสในการทำงาน จะช่วยให้ประชาชนสามารถเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนได้ สังคมควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องกลัวการตอบโต้หรือการเลือกปฏิบัติ รัฐควรเคารพสิทธิของประชาชนในการเลือกประกอบอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติขึ้นจากการถูกบังคับหรือมีข้อจำกัด และมีการสร้างระบบที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสในการทำงานและการฝึกอบรมที่เหมาะสม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 14, สัมภาษณ์เมื่อ 9 สิงหาคม 2567)

2.2 ประชาชนมีเสรีภาพทางความคิดและความเชื่อตามหลักกาลามสูตร

“ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือปฏิบัติตนตามความเชื่อของตนได้ เช่น ความเชื่อด้านศาสนา ความเชื่อตามอุดมการณ์ทางการเมือง หรือความเชื่อส่วนบุคคล โดยไม่ละเมิดความคิดเห็นหรือความเชื่อของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ และไม่มีใครสามารถกระทำการละเมิดได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนมีเสรีภาพทางความคิดและความเชื่อตามหลักกาลามสูตร เป็นการสร้างสังคมที่เปิดกว้างและเคารพในความแตกต่าง ทั้งนี้สังคมควรเคารพความแตกต่างทางความคิดและความเชื่อของบุคคล โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความเชื่อแตกต่าง การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและหลากหลายจะช่วยให้

ประชาชนสามารถคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับความเชื่อของตนได้อย่างมีเหตุผล ทุกคนควรมีโอกาสในการแสดงออกถึงความคิดและความเชื่อของตน โดยไม่ต้องกลัวการถูกต่อต้านหรือเลือกปฏิบัติ และการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการคิดและความเชื่อจะช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของเสรีภาพนี้และสามารถปกป้องสิทธิของตนได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการพิจารณาความคิดและความเชื่อ โดยไม่ควรยอมรับสิ่งใดโดยไม่ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริง การมีเสรีภาพทางความคิดและความเชื่อหมายถึงการไม่ถูกจำกัดด้วยประเพณีหรือความเชื่อที่อาจไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง ควรตัดสินใจเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อด้วยเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่ใช่จากแรงกดดันหรือความกลัวจากผู้มีอำนาจ ทุกคนควรมีสิทธิในการคิดและเชื่อในสิ่งที่ตนเห็นว่าสำคัญ โดยไม่ต้องถูกกดดันจากสถานะหรืออำนาจของผู้อื่น และการมีเสรีภาพทางความคิดและความเชื่อควรพิจารณาจากเหตุผลที่เป็นกลางและมีข้อมูลที่เชื่อถือได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 22, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

“สิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่งของมนุษย์ก็คือเสรีภาพทางความคิดและความเชื่อ โดยไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐหรือบุคคลอื่น เช่น สิทธิในการคิดอย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง ศาสนา หรือชีวิตประจำวัน โดยไม่ถูกบังคับให้คิดในแบบเดียวกับคนอื่น สิทธิในการเชื่อในสิ่งที่ต้องการ ทุกคนสามารถนับถือศาสนา ความเชื่อ หรือปรัชญาใด ๆ ได้อย่างอิสระ และสามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อได้ตามความต้องการของตนเอง และสิทธิในการแสดงออก เช่น การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อหรือปรัชญาของตนโดยไม่ถูกปิดกั้น ที่สำคัญการแสดงออกนั้นจะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือสร้างความเสียหายแก่สังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 24, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

2.3 ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออกตามความเป็นจริงตามหลักกาลามสูตร ทั้งในการพูด เขียน หรือแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล นโยบาย หรือสถานการณ์ทางสังคมที่ไม่ถูกต้อง

“ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น โดยไม่ควรยอมรับข้อมูลหรือความเชื่อที่ไม่ผ่านการพิจารณาอย่าง

รอบคอบ เสรีภาพในการแสดงออกควรไม่ถูกจำกัดด้วยประเพณีหรือแนวทางปฏิบัติที่อาจไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรม การแสดงความคิดเห็นควรเกิดจากการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างส่วนบุคคล ไม่ใช่จากแรงกดดันหรือความกลัวต่อผู้มีอำนาจ ทุกคนควรได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นโดยไม่ต้องถูกจำกัดจากสถานะทางสังคมหรืออำนาจที่มีอยู่ และการแสดงออกควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่เชื่อถือได้ในการสนับสนุนความคิดเห็น เพื่อให้มีความถูกต้องและเป็นธรรม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“ทุกคนมีเสรีภาพมากมายตามกฎหมาย แต่ไม่สามารถใช้เสรีภาพเพื่อทำผิดกฎหมายได้ เช่น ทุกคนมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลหรือการทำงานของผู้แทนราษฎร แต่ก็ต้องวิพากษ์วิจารณ์โดยพื้นฐานของความถูกต้อง มีหลักฐาน ไม่ใช่การใส่ร้ายป้ายสี หรือจงใจด่าหรือประณามโดยไม่มีความจริงรองรับ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออกตามความเป็นจริงตามหลักกาลามสูตร เป็นการสร้างสังคมที่เปิดกว้างและเคารพสิทธิมนุษยชน โดยประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเท็จจริงได้อย่างอิสระ โดยสังคมควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และไม่ต้องกลัวการตอบโต้ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถเข้าถึงได้จะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงออกได้อย่างมั่นใจ และมีข้อมูลที่ถูกต้องในการสนับสนุนความคิดเห็นของตน รัฐและองค์กรต่าง ๆ ควรเคารพสิทธิของประชาชนในการแสดงออกถึงความคิดเห็น โดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือการคุกคามเพื่อปิดปากผู้ที่แสดงความคิดเห็นต่างจากตน และการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพในการแสดงออกจะช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 19, สัมภาษณ์เมื่อ 6 สิงหาคม 2567)

“ทุกคนสามารถแสดงความคิด ความรู้สึก และความเชื่ออย่างตรงไปตรงมาได้ โดยไม่ถูกปิดเบือนหรือตกแต่งให้แตกต่างไปจากความเป็นจริง มีความระมัดระวังในการสื่อสารอย่างเคารพต่อผู้อื่น และไม่ละเมิดความรู้สึกหรือขอบเขตของผู้อื่น และเป็นการแสดงออกอย่างรับผิดชอบต่อสถานการณ์

และกลุ่มผู้ฟัง โดยจะเป็นการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและปลอดภัยในที่ทำงานหรือในสังคม และเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีการเก็บกดหรือปกปิดความรู้สึกและความคิด และช่วยลดความเครียด” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 20, สัมภาษณ์เมื่อ 13 สิงหาคม 2567)

2.4 ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่มเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงในประเด็นที่สนใจร่วมกันตามหลักกาลามสูตร เช่น สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม หรือความเท่าเทียม

“สิทธิมนุษยชนในกฎหมายระหว่างประเทศและรัฐธรรมนูญของหลายประเทศให้เสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่มเพื่อแสดงจุดยืน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยทุกคนมีสิทธิรวมตัวกันในที่สาธารณะหรือสถานที่ที่อนุญาตโดยสงบ ปราศจากอาวุธ โดยไม่ต้องวิตกว่าจะถูกแทรกแซงหรือกดดันจากภาครัฐหรือบุคคลอื่น สำหรับเสรีภาพในการร่วมกลุ่ม ทุกคนมีสิทธิจัดตั้งหรือเข้าร่วมกลุ่มสมาคม องค์กร หรือสหภาพแรงงานตามความสนใจและความเชื่อของตนเอง เช่น สิทธิแรงงาน สิทธิสตรี สิทธิชนกลุ่มน้อย และสิทธิมนุษยชนในวงกว้าง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 17, สัมภาษณ์เมื่อ 11 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบ ไม่ใช่เพียงแค่ทำตามกระแสหรือความเชื่อของผู้อื่น ควรตระหนักว่าเสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่มไม่ควรถูกจำกัดจากประเพณีหรือแนวทางที่อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม การตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมหรือกลุ่มควรเป็นไปตามความเชื่อและวิจารณญาณของตนเอง ไม่ใช่การถูกบังคับหรือชักจูงจากผู้มีอำนาจ ทุกคนควรมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่มอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นใครหรือมาจากพื้นฐานทางสังคมใด และการเข้าร่วมชุมนุมหรือการร่วมกลุ่มควรพิจารณาจากเหตุผลและความเหมาะสม ไม่ใช่ตัดสินใจจากอารมณ์หรือแรงกดดันจากสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 23, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

“สังคมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถชุมนุมหรือร่วมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องกลัวการตอบโต้หรือการกดดัน ภาครัฐควรเคารพและสนับสนุนสิทธิของประชาชนในการชุมนุมและร่วมกลุ่มเพื่อแสดง

ความเห็นในประเด็นที่พวกเขาสนใจ หากมีการชุมนุม ควรมีการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความรุนแรง และยังสามารถแสดงออกได้อย่างมีเสรีภาพ การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิในการชุมนุมและการรวมกลุ่ม จะช่วยให้พวกเขาตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่พวกเขาสนใจ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 21, สัมภาษณ์เมื่อ 18 สิงหาคม 2567)

2.5 ประชาชนมีเสรีภาพในการเลือกทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการเลือกทางการเมือง โดยไม่เชื่อหรือทำตามสิ่งที่ได้ยินจากผู้อื่นโดยไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง เสรีภาพในการเลือกทางการเมืองควรได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ โดยไม่ให้ประเพณีหรือวิธีการเก่าที่อาจไม่เหมาะสมมาขัดขวางการเลือกที่ถูกต้องและเป็นธรรม ประชาชนควรมีเสรีภาพในการตัดสินใจทางการเมืองโดยไม่ถูกบังคับหรือชักจูงจากบุคคลที่มีอำนาจ การตัดสินใจควรเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผลที่แท้จริง เสรีภาพในการเลือกทางการเมืองควรเป็นสิทธิที่ทุกคนมีอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีฐานะหรือสถานะทางสังคมใด ๆ และในการเลือกตั้งหรือการตัดสินใจทางการเมือง ประชาชนควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่เป็นกลางในการตัดสินใจ ไม่ใช่ตัดสินใจจากอารมณ์หรือความรู้สึกส่วนตัว” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“เสรีภาพในการเลือกทางการเมืองถือว่าเป็นสิทธิพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง การเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างอิสระเสรี ตัวอย่างเช่น สิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สิทธิในการเข้าร่วมและจัดตั้งพรรคการเมือง และสิทธิในการชุมนุมและแสดงออกอย่างสันติ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“กระบวนการเลือกตั้งควรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้ประชาชนมั่นใจในความถูกต้องและความยุติธรรมของผลการเลือกตั้ง ประชาชนควรได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองอย่างเสรี โดยไม่ถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ การให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง

ช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจในสิทธิในการเลือกตั้งและสามารถใช้เสรีภาพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทุกคนควรได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง โดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ หรือฐานะทางสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 13, สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2567)

“เสรีภาพในการเลือกทางการเมืองมีความสำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตยที่แท้จริง ทำให้เกิดความโปร่งใสและตอบสนองความต้องการของประชาชน เปิดโอกาสในการพัฒนานโยบาย ส่งผลให้ประชาชนได้เลือกผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตน สร้างความโปร่งใสและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลต้องทำงานอย่างโปร่งใส เพราะประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินการได้อย่างเสรี” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 18, สัมภาษณ์เมื่อ 12 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนมีเสรีภาพในการเลือกทางการเมืองตามหลักกาลามสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง โดยประชาชนสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ โดยไม่ถูกบังคับหรือจำกัดจากอำนาจภายนอก การส่งเสริมเสรีภาพทางการเมืองช่วยให้เกิดการเคารพสิทธิและเสรีภาพของทุกคน และทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเองในสังคมอย่างแท้จริง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 25, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

3. หลักความเสมอภาค

3.1 ประชาชนตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการมองเห็นศักดิ์ศรีของตนเอง โดยไม่ยึดติดกับคำพูดหรือความเชื่อที่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะความเชื่อนั้นจะสืบทอดกันมานานเพียงใด การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ควรอยู่เหนือธรรมเนียมปฏิบัติหรือประเพณีที่อาจลดทอนคุณค่าของคนบางกลุ่ม ควรเคารพทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ การเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ไม่ควรขึ้นอยู่กับการถูกบอกหรือยืนยันโดยผู้มีอำนาจ แต่ควรเกิดจากการตระหนักรู้ด้วยตนเองว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีที่เท่าเทียม การเคารพคุณค่าในตัวเองและผู้อื่นควรพิจารณาจากความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ยึดติดกับสถานะทางสังคม และการตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ควรเกิดจากการใช้เหตุผลที่เป็นกลาง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและ

ยุติธรรมในการเคารพศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน เมื่อพิจารณาตามหลักกาลามสูตร ทุกคนต้องเชื่อมั่นว่าตนเองควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติจากคนอื่น ไม่มีการแบ่งแยกเพราะความแตกต่างด้านเชื้อชาติ การนับถือศาสนา เพศ อายุ สถานภาพทางสังคม หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคคล ความเชื่อที่เกิดขึ้นต้องมาจากหลายส่วน เช่น จากการศึกษาหรือจากการหาข้อเท็จจริงที่ปรึกษาที่มีความรู้ความสามารถ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“การตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาลามสูตร เป็นการให้ประชาชนมีวิจาร์ณญาณและใช้เหตุผลในการเคารพคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น การมองเห็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในทุกคนช่วยส่งเสริมความเป็นธรรม ความเท่าเทียม และการเคารพสิทธิของทุกคนในสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 14, สัมภาษณ์เมื่อ 9 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรเคารพและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน ไม่ว่าจะแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ หรือวิถีชีวิต การตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ช่วยให้ประชาชนเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมในสังคม การมองเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่นช่วยให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการเคารพสิทธิในการพัฒนาของทุกคน และการตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาลามสูตรช่วยสร้างสังคมที่ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 21, สัมภาษณ์เมื่อ 18 สิงหาคม 2567)

3.2 ประชาชนรับรู้ถึงการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมายตามหลักกาลามสูตร

“ทุกคนควรรับรู้กฎหมายให้ความเท่าเทียมแก่ทุกคน นอกจากนี้ทุกคนควรได้รับความยุติธรรมจากศาล สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม หรือได้รับสิทธิตามกฎหมาย ทุกคนต้องเชื่อจริง ๆ ว่ากฎหมายให้ความเสมอภาคแก่ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ใช่เพราะมีใครบอก เพราะมีกล่าวถึงในหนังสือหรือตำรา และไม่ใช่เพราะตรงกับแนวคิดทฤษฎี แต่ควรเป็นความเชื่อที่เกิดจากการศึกษาหา

ความรู้หรือปรึกษาหารือกับผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“หลักการ One man one vote ก็ถือว่าเป็นความเท่าเทียมกันที่ประชาชนทุกคนมีเหมือนกัน ทุกคะแนนเสียงมีค่าเท่ากัน ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความเชื่อมั่นในหลักการหนึ่งคนหนึ่งคะแนนเสียง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 22, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนรับรู้ความเสมอภาคทางเพศตามหลักกาลามสูตร เนื่องจากความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในสังคมไทยปัจจุบันแทบไม่เป็นปัญหาแล้ว แต่ในบางพื้นที่อาจมีการเลือกปฏิบัติหรืออาจมีการแบ่งแยก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากค่านิยมเก่า ๆ ดังนั้นหากถูกเลือกปฏิบัติหรือถูกกีดกันไม่ให้ได้รับโอกาสที่ดี ทุกคนต้องไม่ทน ต้องไม่ยอมรับสภาพ ต้องต่อสู้เพื่อให้ได้รับโอกาสที่เหมาะสม จึงจะถือว่าปฏิบัติตามหลักกาลามสูตร ไม่ใช่ก้มหน้ายอมรับสภาพที่คนอื่นปฏิบัติต่อตน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 24, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

3.3 ประชาชนได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรได้รับโอกาสในการค้นคว้าและศึกษาด้วยตนเอง ไม่ใช่เชื่อตามความเชื่อเดิม ๆ ที่ส่งต่อมา ควรได้รับอิสระในการพัฒนาทักษะตามความถนัดของตน การพัฒนาตนเองควรให้ประชาชนได้เลือกเส้นทางที่ต้องการโดยไม่ถูกจำกัดด้วยประเพณีหรือขนบธรรมเนียมเดิมที่อาจขัดขวางการพัฒนา ประชาชนควรได้รับความเป็นอิสระในการเลือกเส้นทางของตน ไม่ถูกบีบบังคับตามแนวคิดหรือข้อจำกัดจากผู้มีอำนาจ การพัฒนาตนเองควรมีความเสมอภาคโดยไม่มีการแบ่งแยกตามสถานะทางสังคม ทุกคนควรได้รับโอกาสที่เท่าเทียมในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และการพัฒนาตนเองควรเป็นไปด้วยการพิจารณาเหตุผลและความถนัดที่แท้จริงของแต่ละบุคคล ไม่ยึดติดกับอคติหรือข้อจำกัดที่ไม่เป็นธรรม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“ตามหลักความเสมอภาค ทุกคนควรมั่นใจว่าจะได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองและมีชีวิตอย่างมีคุณค่า ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เช่น โอกาสในการศึกษาการทำงานและการเข้าถึงทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ไม่ใช่ทำแบบเดิม คือ ทำต่อ ๆ กันมา แม้ถูกเลือกปฏิบัติก็ยอมถูกระทำ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าตามหลักกาลามสูตรนั้น เป็นการให้ประชาชนมีอิสระและเสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะ โดยไม่ถูกจำกัดด้วยอคติหรือข้อจำกัดที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมายตามที่ตนเองเลือกอย่างแท้จริง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“โอกาสในการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ควรถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 11, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“สภาพการดำรงชีวิตของคนก็ควรมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ ไม่ควรถูกเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น บางคนถูกเลือกปฏิบัติเพราะเพศสภาพ บางคนถูกเลือกปฏิบัติเพราะเชื้อชาติ เพราะอายุน้อยกว่า หรือเพราะเหตุอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 13, สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2567)

3.4 ประชาชนได้รับความเสมอภาคทางเศรษฐกิจตามหลักกาลามสูตร

“การพิจารณาโอกาสและสิทธิทางเศรษฐกิจควรอยู่บนพื้นฐานของความสามารถและศักยภาพของบุคคล ไม่ใช่การรับรู้ที่เกิดจากการเล่าขานต่อกันซึ่งอาจเต็มไปด้วยอคติ หลายครั้งสังคมมีการเลือกปฏิบัติทางเศรษฐกิจตามประเพณีหรือฐานะทางสังคมเดิม ซึ่งหลักกาลามสูตรสอนให้พิจารณาใหม่โดยไม่ยึดติดกับวิธีการที่ไม่เป็นธรรม หรือประเพณีที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ โอกาสทางเศรษฐกิจควรได้รับการพิจารณาตามความสามารถและคุณธรรม ไม่ใช่ตามการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจหรือการพิจารณาตามอำนาจทางเศรษฐกิจของบุคคลหรือกลุ่มใด ๆ ในการจัดสรรทรัพยากรหรือโอกาสทางเศรษฐกิจควรพิจารณาด้วยหลักความเป็นธรรมและความเท่าเทียม โดยพิจารณาว่าทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียมหรือไม่ และการพิจารณาให้สิทธิเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจควรคำนึงถึงความสามารถและความต้องการที่แท้จริง

ของแต่ละบุคคล โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือให้สิทธิพิเศษแก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“หลักกาลามสูตรสนับสนุนให้ทุกคนมีสิทธิเลือกประกอบอาชีพตามความสามารถ โดยไม่มีข้อจำกัดหรืออคติที่เกิดจากฐานะหรือสถานะ ทรัพยากร เช่นที่ดิน การศึกษา และการฝึกอบรม ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค เพื่อให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจควรสนับสนุนให้รายได้ถูกกระจายอย่างเป็นธรรม โดยให้ผู้ที่มียาได้น้อยได้รับการสนับสนุนหรือเข้าถึงบริการพื้นฐานในสังคมอย่างเท่าเทียม และการจัดสรรทรัพยากรในระดับสังคมและประเทศควรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม โดยให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลและสามารถตรวจสอบได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“เมื่อในรัฐธรรมนูญจะระบุสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้ แต่ในการปฏิบัติ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาตามหลักกาลามสูตร ทุกคนภายใต้รัฐธรรมนูญเดียวกัน หรือภายใต้กฎหมายเดียวกัน ก็คือโอกาสในการทำงาน ทุกคนต้องได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เมื่อทำงานแล้วก็ต้องได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม หรือได้รับสิทธิหรือสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกันกับคนอื่น ๆ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 12, สัมภาษณ์เมื่อ 8 สิงหาคม 2567)

“การที่ทุกคนมีโอกาสและสิทธิเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจและโอกาสทางอาชีพอย่างเท่าเทียม โดยไม่ถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติตามสถานะทางสังคมหรือความเชื่อ กาลามสูตรสอนให้ประชาชนใช้วิจารณญาณในการพิจารณาข้อมูล ไม่ยึดติดกับอคติ หรือข้อจำกัดที่เกิดจากประเพณีและความเชื่อเดิม ๆ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในบริบทเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเท่าเทียม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 21, สัมภาษณ์เมื่อ 18 สิงหาคม 2567)

“การใช้หลักกาลามสูตรเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ช่วยให้ประชาชนได้รับโอกาสและสิทธิเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือยึดติดกับอคติทางสังคม เป็นการส่งเสริมให้ทุกคนมีสิทธิพัฒนาและสร้างรายได้จากความสามารถของตนเอง เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและสมดุล” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 25, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

3.5 ประชาชนมีความเสมอภาคทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร

“การมีความเสมอภาคทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร จะช่วยให้สังคมมีความโปร่งใสและเป็นธรรม ประชาชนสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจโดยไม่ถูกชักจูงจากอำนาจหรืออคติ และทำให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยทุกคนควรได้รับข้อมูลทางการเมืองที่ครบถ้วนและโปร่งใส เพื่อให้สามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ทุกคนควรมีสติเท่าเทียมในการเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยไม่แบ่งแยกจากเพศ เชื้อชาติ หรือสถานะทางสังคม การรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเสียงข้างน้อยและการเคารพสิทธิของทุกคนในการแสดงออก จะช่วยสร้างความสมานฉันท์และความร่วมมือในสังคม และการเมืองควรมีความโปร่งใส และมีระบบที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือการทุจริต” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“ความเสมอภาคทางการเมืองที่ทุกคนต้องได้รับเหมือนกันก็คือ การเข้าถึงข้อมูลภาครัฐ ทุกคนสามารถร้องขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนได้หรือมีผลกระทบต่อนตนเองได้ การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ใคร ๆ จะมาละเมิดไม่ได้ การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการบริหารของรัฐบาลหรือสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร รวมไปถึงการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์หรือเชิงสร้างสรรค์ได้ ไม่ใช่การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อตำหนิหรือก่อให้เกิดความเสียหาย” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนไม่ควรเลือกหรือสนับสนุนผู้แทนหรือแนวทางทางการเมืองเพียงเพราะเป็นความคิดเห็นที่ได้รับฟังต่อๆ กันมา แต่ควรพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม โดยไม่ให้เกิดการกีดกันตามชนบธรรมเนียมหรือวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 16, สัมภาษณ์เมื่อ 10 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรตรวจสอบและพิจารณานโยบายทางการเมืองอย่างรอบคอบ ไม่ยึดติดกับอำนาจหรือคำพูดของบุคคลที่มีตำแหน่งสูง แต่ควรให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงและเหตุผลที่น่าเสนอ การแสดงความคิดเห็นหรือการตัดสินใจควรเปิดโอกาสให้ทุกเสียงมีค่าเท่ากัน ไม่ว่าสถานะทางสังคมจะเป็นเช่นไร และควรตัดสินใจเลือกนโยบายหรือผู้แทนทางการเมืองด้วยเหตุผลและข้อมูลที่แท้จริง ไม่ใช่เพราะอคติส่วนตัวหรือความเอนเอียงทางอารมณ์” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 18, สัมภาษณ์เมื่อ 12 สิงหาคม 2567)

4. หลักนิติธรรม

4.1 ประชาชนรับรู้ถึงการปกครองโดยกฎหมายตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรเข้าใจกฎหมายและเหตุผลเบื้องหลังด้วยตนเอง ไม่ใช่ยอมรับกฎหมายเพียงเพราะฟังมาว่าคนอื่นปฏิบัติตาม การปกครองโดยกฎหมายควรอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม ไม่ยึดติดกับประเพณีหรือการปฏิบัติที่ไม่มีเหตุผลรองรับ การยอมรับกฎหมายควรมาจากการเห็นว่ากฎหมายมีความยุติธรรมและเหมาะสม ไม่ใช่เพียงเพราะเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับจากผู้มีอำนาจ กฎหมายควรได้รับการยอมรับจากการพิจารณาตามข้อเท็จจริงและหลักการที่เหมาะสม ไม่ใช่เพียงเพราะผู้เสนอหรือผู้ประกาศเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ และประชาชนควรพิจารณากฎหมายว่ามีการคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมหรือไม่ และมีการนำไปใช้ตามเจตนารมณ์ที่ถูกต้องหรือไม่” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนรับรู้ถึงการปกครองโดยกฎหมายตามหลักกาลามสูตรนั้น ช่วยให้เกิดการยอมรับกฎหมายด้วยเหตุผลและความเป็นธรรม ไม่ใช่เพียงเพราะถูกบังคับหรือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งจะส่งเสริมสังคมให้มีระเบียบและความยุติธรรมที่ยั่งยืน ทั้งนี้ประชาชนไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่จะต้องมีความเข้าใจในเหตุผลเบื้องหลัง ซึ่งช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติตามอย่างสมัครใจ เมื่อประชาชนรู้สึกว่าการกฎหมายมีความโปร่งใสและเป็นธรรม จะเกิดความเชื่อมั่นและเคารพในระบบกฎหมาย และการพิจารณากฎหมายโดยใช้เหตุผลตามหลักกาลามสูตรช่วยให้เกิดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของทุกคนอย่างเท่าเทียม

ลดโอกาสการใช้กฎหมายในทางที่ผิดหรือการเลือกปฏิบัติ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“การดำเนินการทุกอย่างของรัฐต้องเป็นไปตามกฎหมายและยึดถือความชอบธรรม ประชาชนอยู่ภายใต้กฎหมายและได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมาย ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย ทุกคนที่ละเมิดกฎหมายย่อมต้องถูกลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10, สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2567)

“การปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (The Rule of Law) คือการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 20, สัมภาษณ์เมื่อ 13 สิงหาคม 2567)

4.2 ประชาชนรับรู้ว่ามีกฎหมายมีความยุติธรรมตามหลักกาลามสูตร

“กฎหมายมีความสำคัญที่สุดในระบอบประชาธิปไตย เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น ประชาชนเชื่อมั่นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายว่าจะสามารถคลี่คลายข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“กฎหมายเป็นกติกาที่สังคมมนุษย์ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยุติข้อพิพาทหรือคดีความ ดังนั้น ทุกคนจึงต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย หากมีการละเมิดก็ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“หลาย ๆ กรณีที่เกิดขึ้นในสังคมอาจทำให้ดูเหมือนว่า กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ เพราะผู้ละเมิดกฎหมายไม่ได้ถูกลงโทษตามที่กฎหมายระบุไว้ ซึ่งอาจเกิดจากการหลบหนีของผู้กระทำผิด แต่เมื่อจับหวัะและโอกาสมาถึง ผู้กระทำผิดนั้นก็จะต้องถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจจะต้องอาศัยเวลา ดังนั้นจึงไม่ควรทำผิดกฎหมายไม่ว่าในกรณีใด ๆ เพราะสุดท้ายแล้วผู้ทำผิดก็ต้องได้รับโทษอย่างแน่นอน ควรเชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หว่ายพืชเช่นไร ย่อมได้ผลเช่นนั้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

4.3 ประชาชนรับรู้กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามหลัก กาลามสูตร

“สิทธิขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ โดยทั่วไป กฎหมายต้องให้การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของคนในสังคมอย่างแท้จริง เช่น สิทธิในชีวิตและความปลอดภัย สิทธิในความเท่าเทียม สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการสื่อสาร สิทธิในเสรีภาพและการเคลื่อนไหว สิทธิในการศึกษา สิทธิในการทำงานและการประกอบอาชีพ และสิทธิในความเป็นส่วนตัว” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 11, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือสถานะทางสังคม ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง และการรุกรอนชีวิตอย่างไม่เป็นธรรม ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการรับรู้ข้อมูลและสื่อสารอย่างเสรีโดยไม่ถูกปิดกั้นหรือเซ็นเซอร์ ดังนั้นกฎหมายจึงต้องให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานเหมือนกันหมด” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 12, สัมภาษณ์เมื่อ 8 สิงหาคม 2567)

“ทุกคนสามารถเคลื่อนไหวและพำนักอาศัยได้อย่างเสรี รวมถึงสิทธิในการเลือกที่อยู่อาศัยและการเดินทางไปมา สิ่งเหล่านี้ทุกคนต้องสามารถทำได้โดยไม่มีการขัดขวางหรือกีดกันจากผู้อื่นหรือมาตรการใด ๆ ในสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 15, สัมภาษณ์เมื่อ 6 สิงหาคม 2567)

“สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนมีเพียงเพราะเป็นมนุษย์ โดยไม่ขึ้นอยู่กับเชื้อชาติ เพศ อายุ ศาสนา สถานะทางสังคม หรือสถานะใด ๆ ที่ได้รับการยอมรับและคุ้มครองโดยกฎหมายระดับชาติและระหว่างประเทศ ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิต สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการศึกษา สิทธิในการทำงาน และสิทธิในการปกป้องความเป็นส่วนตัว เป็นต้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 19, สัมภาษณ์เมื่อ 6 สิงหาคม 2567)

4.4 ประชาชนรับรู้ถึงกระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสและเป็นธรรมตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าใจผิดและสร้างความน่าเชื่อถือ

ให้กับกระบวนการยุติธรรม บางครั้งกระบวนการยุติธรรมอาจถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำตามแบบแผนดั้งเดิม แต่กาลามสูตรสอนให้เปิดกว้างและทบทวนถึงความเหมาะสมของขั้นตอนต่าง ๆ ว่ามีความยุติธรรมหรือไม่ การเคารพกระบวนการยุติธรรมควรอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส ไม่เชื่อเพียงเพราะบุคคลที่มีอำนาจหรือสถานะสูงกล่าวไว้ แต่ควรพิจารณาจากข้อเท็จจริงและความเป็นธรรมของกระบวนการ ควรพิจารณากระบวนการยุติธรรมโดยไม่เอียงเข้าข้างฝ่ายใด ควรตรวจสอบว่ามีการพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนและรอบด้านหรือไม่ และกระบวนการยุติธรรมควรยึดถือข้อเท็จจริงเป็นหลัก และประชาชนควรได้รับโอกาสเข้าถึงข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของระบบ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“ทุกคนรับรู้ว่ากฎหมายมีความโปร่งใสและมีความชัดเจนตามตัวบทอักษร ซึ่งสามารถเชื่อถือได้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งทุกคนก็ควรตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตน และเรียกร้องผ่านช่องทางที่เหมาะสมที่กฎหมายเปิดให้ เมื่อพิจารณาตามหลักกาลามสูตร หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือเกิดการเลือกปฏิบัติหรือถูกกีดกันด้วยสาเหตุต่าง ๆ ทุกคนควรแก้ไขโดยใช้กระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสและเป็นธรรม ไม่ลำเอียงหรือเลือกปฏิบัติ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

“กฎหมายต้องมีถ้อยคำที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่มีความหมายกำกวม แต่บางครั้งก็อาจมีการตีความถ้อยคำในกฎหมายได้หลายนัย ซึ่งเป็นเหตุผลจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ ๆ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 23, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

“การที่ประชาชนรับรู้ถึงกระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสและเป็นธรรมโดยใช้วิจารณ์ญาณและหลักการตามกาลามสูตร จะช่วยสร้างความไว้วางใจในระบบยุติธรรม และป้องกันการบิดเบือนข้อมูลหรือการเลือกปฏิบัติ กระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสจะทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกถึงความยุติธรรมและความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการรักษาสันติสุขและความสมดุลในสังคม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 22, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

4.5 ประชาชนรับรู้ว่าคุณหมามีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจตามหลักกาลามสูตร

“หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มองเห็นได้ง่ายที่สุดก็คือ การแบ่งอำนาจออกเป็นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ แต่ละฝ่ายจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของอีกฝ่ายได้อย่างอิสระเพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ลักษณะดังกล่าวนี้สามารถรับรู้ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“การตรวจสอบกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ หรือการตรวจสอบโดยภาคประชาชน ถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องของกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ไม่ละเมิดสิทธิของประชาชนและเป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10, สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2567)

“การบังคับใช้กฎหมายและการใช้อำนาจรัฐต้องมีการตรวจสอบจากองค์กรอื่นที่มีความเป็นอิสระเพื่อป้องกันการละเมิดอำนาจ ประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 16, สัมภาษณ์เมื่อ 10 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนควรรับรู้ว่าคุณหมามีไว้เพื่อจำกัดการใช้อำนาจรัฐ และเป็นเครื่องมือในการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ ไม่ให้มีการใช้สิทธิอำนาจเกินขอบเขตหรือไปละเมิดสิทธิของประชาชน (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 24, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

5. หลักเสียงข้างมาก

5.1 ประชาชนยอมรับให้เสียงส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้กำหนดทิศทางหรือผลลัพธ์ของการตัดสินใจตามหลักกาลามสูตร

“หลักเสียงข้างมาก ถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานในการตัดสินใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้การตัดสินใจหรือมติต่าง ๆ เป็นไปตามเสียงของกลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่สุด ความเห็นของคนส่วนมากมีผลเช่นไร ทุกคนในสังคมประชาธิปไตยควรเคารพและปฏิบัติตาม ไม่ขัดแย้งหรือก่อให้เกิด

ความุ่นวายจนทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

“ก่อนที่จะมีการตัดสินใจในเรื่องใด ๆ โดยใช้วิธีการโหวตลงคะแนนเสียง ควรมีการหารือหรือเปิดรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้ทุกคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนหรือของกลุ่มของตน เพื่อให้ได้รับข้อดี ข้อเสีย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสหรือความเสี่ยงอย่างครบถ้วนก่อนทำการตัดสินใจ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“ข้อดีของหลักการเสียงข้างมากก็คือ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกคนหรือผู้แทนของประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยทุกเสียงของทุกคนมีความสำคัญและเท่าเทียมกัน กระบวนการที่โปร่งใสและชัดเจน ช่วยให้การตัดสินใจมีความโปร่งใสและทุกฝ่ายรับรู้ถึงแนวทางที่จะต้องปฏิบัติตาม และสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ การตัดสินใจโดยใช้เสียงข้างมากแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ นำมาซึ่งความชอบธรรมในการตัดสินใจนั้น ๆ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2567)

5.2 เสียงส่วนใหญ่ให้การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนไม่ควรเชื่อเพราะเสียงส่วนมากเป็นผู้ตัดสินใจ แม้เสียงส่วนใหญ่จะมีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ควรพิจารณาข้อคิดเห็นและเหตุผลของเสียงข้างน้อยอย่างเป็นธรรม และไม่มองข้ามความต้องการของพวกเขา บางครั้งความต้องการของเสียงข้างน้อยอาจไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมหรือค่านิยมของเสียงส่วนใหญ่ แต่กาลามสูตรสอนให้เปิดใจกว้างเพื่อพิจารณาความถูกต้องของเหตุผลโดยไม่ยึดติดกับสิ่งที่เคยชิน ควรตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ให้ความสำคัญกับเหตุผลมากกว่าบุคคล ไม่ว่าเสียงข้างน้อยจะเป็นกลุ่มใด การเคารพสิทธิควรยึดตามหลักเหตุผล ไม่ใช่พิจารณาจากสถานะหรืออำนาจของกลุ่มที่เป็นเสียงข้างน้อย และควรใช้เหตุผลที่ไม่ลำเอียงและไม่เอนเอียงต่อความรู้สึกส่วนตัว หลักกาลามสูตรเตือนให้ไม่เชื่อเพียงเพราะความพึงพอใจส่วนตัว การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นกลาง

และการยอมรับข้อเท็จจริงที่เป็นกลาง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ 1 สิงหาคม 2567)

“แม้เสียงข้างมากจะเป็นผู้ตัดสินใจ แต่ต้องให้ความสำคัญและเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วย เพราะการเพิกเฉยต่อเสียงของกลุ่มเสียงข้างน้อยอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือการขาดความเป็นธรรมในสังคม เพราะเสียงข้างน้อยจะรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม บางครั้งเสียงข้างมากก็อาจกลายเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับกลุ่มเสียงข้างน้อย นอกจากนี้เสียงข้างมากอาจถูกนำไปใช้ประโยชน์เพื่อปิดเบี่ยงผลการตัดสินใจ ซึ่งก็มีความเป็นไปได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 15, สัมภาษณ์เมื่อ 6 สิงหาคม 2567)

“การที่เสียงส่วนใหญ่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยตามหลักกาลามสูตรจะช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นธรรมและความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกว่ามีพื้นที่ในการแสดงความเห็นและความต้องการ แม้ว่าจะเป็นเสียงข้างน้อย การที่สังคมให้ความเคารพเสียงข้างน้อยเช่นนี้จะช่วยส่งเสริมความไว้วางใจ ความสามัคคี และการยอมรับการตัดสินใจของส่วนรวมได้อย่างยั่งยืน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 23, สัมภาษณ์เมื่อ 15 สิงหาคม 2567)

5.3 ประชาชนรับรู้ถึงกระบวนการที่โปร่งใสและยุติธรรมตามหลักกาลามสูตร

“การใช้หลักการเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีการนำเข้าสู่การพิจารณาในรัฐสภา ควรมีกระบวนการพิจารณาตัดสินใจที่โปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งทุกฝ่ายสามารถยอมรับได้ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายสนับสนุนหรือฝ่ายค้าน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 12, สัมภาษณ์เมื่อ 8 สิงหาคม 2567)

“กระบวนการที่โปร่งใสและยุติธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครองและการตัดสินใจของรัฐหรือองค์กร โดยเมื่อประชาชนรู้สึกว่าการบวนการต่าง ๆ มีความโปร่งใสและยุติธรรม พวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะยอมรับผลลัพธ์ของการตัดสินใจ แม้ผลลัพธ์นั้นอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของพวกเขาทั้งหมด” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 16, สัมภาษณ์เมื่อ 10 สิงหาคม 2567)

“การรับรู้ถึงกระบวนการที่โปร่งใสและยุติธรรมนั้น มีเงื่อนไขอยู่หลายอย่าง ประการแรกก็คือ การเข้าถึงข้อมูล จะต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอและครบถ้วนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข้อเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้อง สามารถการตรวจสอบได้ โดยองค์กรภายนอก สื่อมวลชน หรือภาคประชาสังคม มีความเป็นธรรมและการไม่ลำเอียง ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่มีอิทธิพลจากผลประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และมีการประเมินและการตอบสนอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้คำตอบและดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าข้อเสนอแนะหรือข้อร้องเรียนจะไม่ถูกเพิกเฉย” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 25, สัมภาษณ์เมื่อ 14 สิงหาคม 2567)

5.4 ประชาชนรับรู้ถึงการยอมรับผลการตัดสินใจที่เกิดจากเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตร

“การยอมรับผลการตัดสินใจที่เกิดจากเสียงข้างมากเป็นหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบบที่ให้สิทธิแก่ประชาชนทุกคนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการตัดสินใจโดยเสียงข้างมากจะเป็นแนวทางที่แพร่หลายในระบอบประชาธิปไตย แต่การรับรู้และยอมรับผลการตัดสินใจของเสียงข้างมากนั้นมีเงื่อนไขสำคัญหลายประการที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับผลการตัดสินใจนั้นๆ ได้แก่ กระบวนการโหวตต้องโปร่งใส การรับฟังความคิดเห็นของคนกลุ่มน้อย ทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา และต้องสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการตัดสินใจ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ 2 สิงหาคม 2567)

“การตัดสินใจตามเสียงข้างมากแม้ว่าจะจะเป็นไปตามกติกาประชาธิปไตย แต่ก็ควรจะมีการตรวจสอบและถ่วงดุลจากสถาบันอื่น ๆ ประกอบเพื่อให้เกิดความสมดุลและความยุติธรรมในสังคม และเพื่อไม่ให้กลุ่มที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ฉกฉวยโอกาสหรือความได้เปรียบในการกระทำที่เป็นการเกินกว่าเหตุหรือใช้อำนาจโดยมิชอบได้” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

5.5 ประชาชนตระหนักรู้ถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามหลักกาลามสูตร

“ประชาชนควรพิจารณาและค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนด้วยตนเอง ไม่ควรยอมรับข้อมูลเพียงเพราะได้ยินต่อ ๆ กันมา สิทธิมนุษยชนไม่ได้จำกัดตามประเพณีหรือวัฒนธรรมเฉพาะ แต่เป็นสิทธิสากลที่มนุษย์ทุกคนพึงมี ประชาชนควรพิจารณาความจริงจากข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ แทนที่จะเชื่อสิ่งที่ เป็นเพียงข่าวลือหรือข้อมูลที่ไม่มีหลักฐาน ควรตรวจสอบและพิจารณาข้อมูลในเอกสารหรือตำราว่าเป็นไปตามความจริงหรือไม่ เนื่องจากบางครั้งข้อมูลอาจเป็นเพียงความคิดเห็นหรือการตีความ ไม่ควรเชื่อเพียงเพราะเหตุผลเชิงตรรกะ ควรมีข้อมูลและข้อเท็จจริงประกอบการตัดสินใจ ควรพิจารณาข้อมูล ควรครอบคลุมข้อเท็จจริงที่หลากหลาย มิใช่พิจารณาเพียงข้อสรุปเดียว ไม่ควรเชื่อเพียงเพราะคาดเดาว่าสิ่งนั้นเป็นความจริง แต่ควรมีข้อมูลที่ชัดเจน ควรมีวิจัยญาณและพิจารณาตามความจริง โดยไม่ลำเอียงไปตามความรู้สึกส่วนตัว ไม่ควรเชื่อเพราะเป็นคำพูดของบุคคลที่นับถือ ควรพิจารณาตามเหตุผลและหลักฐาน และควรตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาข้อเท็จจริงก่อนเชื่อ แม้ว่าผู้พูดจะเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์เมื่อ 4 สิงหาคม 2567)

“แม้ว่าเสียงส่วนใหญ่จะเป็นที่ยอมรับ แต่ก็ควรรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย เช่น เพราะในบางเรื่องความคิดเห็นของคนเพียงหนึ่งคนแต่เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ และมีประสบการณ์อาจเป็นความคิดเห็นที่ถูกต้องเหมาะสมกว่าเสียงส่วนใหญ่ ดังนั้นในการพิจารณาตัดสินใจ ๆ จึงต้องมีความรอบคอบและพิจารณาอย่างละเอียด” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 11, สัมภาษณ์เมื่อ 5 สิงหาคม 2567)

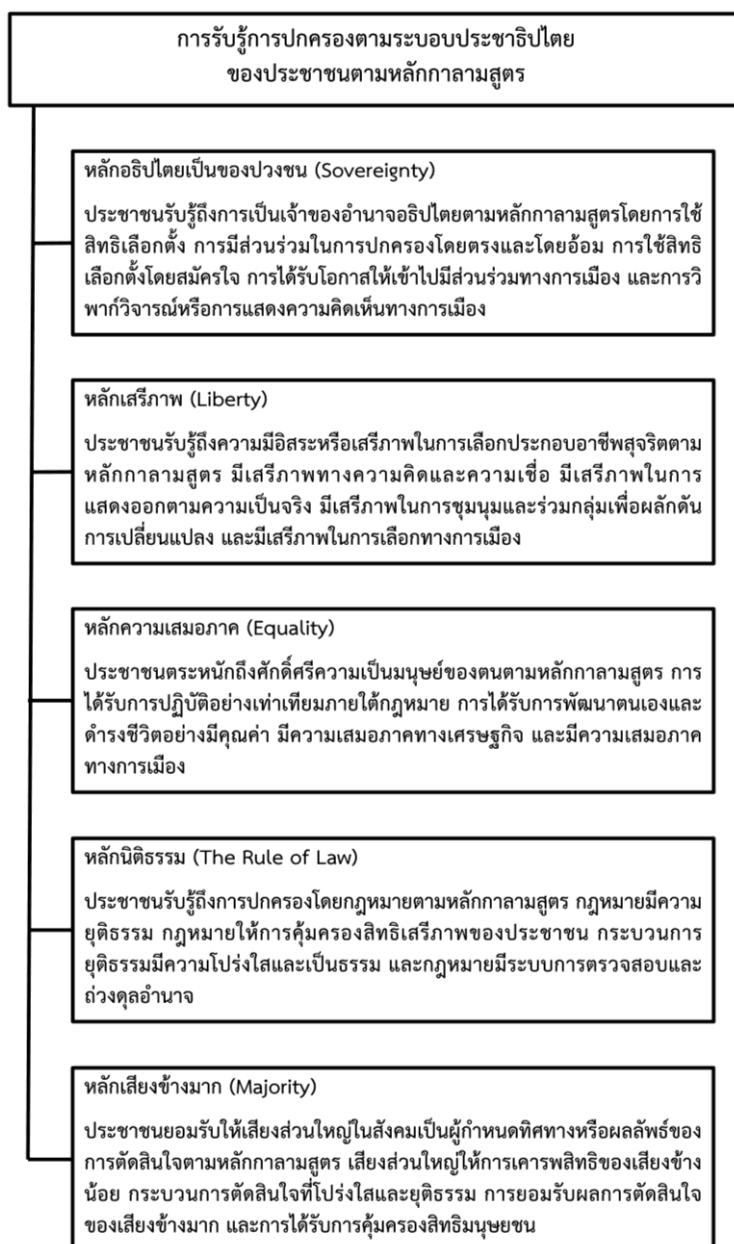
“แม้กลุ่มเสียงข้างมากจะมีอำนาจในการกำหนดทิศทางหรืออำนาจในการตัดสินใจ แต่จะต้องไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เช่น สิทธิในชีวิต ความเสมอภาค และเสรีภาพ” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 19, สัมภาษณ์เมื่อ 6 สิงหาคม 2567)

“หลักกาลามสูตรสนับสนุนให้ประชาชน ใช้วิจาร์ญาณ และ ตรวจสอบข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจในสิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ของตนเอง โดยไม่ยอมรับเพียงเพราะสังคมบอกหรือบุคคลที่มีอำนาจชี้แนะ การตระหนักรู้ และเข้าใจสิทธิมนุษยชนในแบบนี้จะช่วยให้ประชาชนสามารถรักษาสิทธิของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ทั้งจากภายในและภายนอก” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 20, สัมภาษณ์เมื่อ 13 สิงหาคม 2567)

สรุป ประชาชนรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร โดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการวิพากษ์วิจารณ์หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนรับรู้ถึงสิทธิความมีอิสระหรือเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพสุจริตตามหลักกาลามสูตร เสรีภาพทางความคิดและความเชื่อ เสรีภาพในการแสดงออกตามความเป็นจริง เสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่ม และเสรีภาพในการเลือกทางการเมือง ประชาชนตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาลามสูตร การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย การได้รับการพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเมือง ประชาชนรับรู้ถึงการปกครองโดยกฎหมายตามหลักกาลามสูตร กฎหมายมีความยุติธรรม กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสและเป็นธรรม และกฎหมายมีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ และประชาชนยอมรับให้เสียงส่วนใหญ่เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือผลลัพธ์ของการตัดสินใจตามหลักกาลามสูตร เสียงส่วนใหญ่ให้การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย กระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและยุติธรรม การยอมรับผลการตัดสินใจของเสียงข้างมาก และการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ภาพที่ 4.1 สรุปการสัมภาษณ์การปกครองระบอบประชาธิปไตย

4.3. องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการต่าง ๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 4.2 ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักการสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. หลักอธิปไตยเป็นของปวงชน (Sovereignty) โดยประชาชนรับรู้ในความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผ่านการลงประชามติ การลงชื่อคัดค้านและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และมีอำนาจตัดสินใจยินยอมมอบให้อำนาจแก่ผู้แทนผ่านการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม
2. หลักเสรีภาพ (Liberty) ประชาชนมีเสรีภาพในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับขู่เข็ญ มีอิสระเลือกประกอบสัมมาอาชีพ โดยไม่ละเมิดกฎหมาย มีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลและการทำงานของผู้แทนราษฎร และมีสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยสงบ ปราศจากอาวุธหรือความรุนแรง
3. หลักความเสมอภาค (Equality) ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ควรถูกกีดกัน ไม่ควรถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ มีสิทธิเลือกตั้งตามหลักการ “หนึ่งคน หนึ่งคะแนน” เท่ากัน ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น และปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน
4. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ประชาธิปไตยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนั้นประชาชนเคารพและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือกฎหมาย ประชาชนเชื่อว่า กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายจะทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ช่วยให้สามารถยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้โดยใช้กระบวนการทางกฎหมาย
5. หลักเสียงข้างมาก (Majority) ประชาชนยอมรับความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพสิทธิและรับฟังเสียงส่วนน้อย เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยอมรับในสถานภาพของทุกคนเท่าเทียมกัน มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ การปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักกาลามสูตรในพระไตรปิฎก เพื่อใช้ในการวิจัยตามหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย 5 ด้าน คือ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักนิติธรรม และหลักเสียงข้างมาก กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง คือ มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 97,709 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Scale) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.1. สรุปผลการวิจัย

5.1.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 และเพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20

อายุ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.74 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.43 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.27 และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.96 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ

29.90 ระดับปริญญาโท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 และ ระดับประถมศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31

อาชีพ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 อาชีพค้าขาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.37 อาชีพเกษตรกร จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.10 อาชีพรับราชการ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.57 และ อาชีพรับจ้าง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.32

รายได้ (ต่อเดือน) พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 52.01 รายได้สูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 รายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.06 และ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.31

5.1.2. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมและรายด้านอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ หลักเสรีภาพ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68) หลักเสียงข้างมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.69) หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.77) และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

5.1.3. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม แตกต่างกัน ($F = 3.386$, Sig = .010) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($F = 3.995$, Sig = .003) ด้านหลักเสรีภาพ ($F = 3.214$, Sig = .013) และด้านความเสมอภาค ($F = 4.195$, Sig = .002) มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านนิติธรรม และด้านเสียงข้างมาก ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอาชีพต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

5.1.4. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นและเข้าใจเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร คือ ประชาชนรับรู้ถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิพากษ์วิจารณ์หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การรับรู้ถึงสิทธิ ความมีอิสระ หรือเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพสุจริต เสรีภาพทางความคิดและความเชื่อ เสรีภาพในการแสดงออกตามความเป็นจริง เสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่ม เสรีภาพในการเลือกทางการเมือง การรับรู้ถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย การได้รับการพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและทางการเมือง การรับรู้ถึงการปกครองโดยกฎหมาย กฎหมายที่ยุติธรรม กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสและเป็นธรรม และกฎหมายมีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ และการยอมรับให้เสียงส่วนใหญ่เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือผลลัพธ์ของการตัดสินใจตามหลัก กาลามสูตร การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย กระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและยุติธรรม การยอมรับ ผลการตัดสินใจของเสียงข้างมาก และการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

5.2. อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้านอยู่ที่ระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีความรู้ความเข้าใจในหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ หลักนิติธรรม โดยทุกคนเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย พร้อมเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายเพื่อเคลียร์หรือยุติข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หลักเสรีภาพ ทุกคนมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพสุจริตที่ไม่ผิดกฎหมาย และมีอิสระในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลและการทำงานของผู้แทนราษฎร หลักเสียงข้างมาก ทุกคนยอมรับความคิดเห็นหรือมติของเสียงส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันก็เคารพและรับฟังเสียงส่วนน้อย หลักความเสมอภาค ทุกคนเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่กีดกันผู้อื่น และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม และเลือกผู้แทนโดยสมัครใจ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี ประณต นันทิยะกุล สุรพล สุยะพรหม และสวัสดิ์ จิรัฐติกาล (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดระยอง โดยผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ พงษ์เมธี ไชยศรีหา (2561) ที่ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 34.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.5 และระดับน้อย ร้อยละ 24.4 ด้านหลักเสรีภาพในระดับมาก ร้อยละ 30.8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 50.9 และระดับน้อย ร้อยละ 18.3 ด้านหลักความเสมอภาค ร้อยละ 35.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 44.8 และระดับน้อย ร้อยละ 19.3 ด้านหลักกฎหมาย ร้อยละ 41.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 36.9 และระดับน้อย ร้อยละ 21.2 ด้านหลักเสียงข้างมาก ร้อยละ 53.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.5 และระดับน้อย ร้อยละ 16.0 และงานวิจัยของ พระบุญแรง อุดตรกุญโธ (เสา) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามทัศนคติของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” โดยผลการวิจัย พบว่า 1) พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่

ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทัศนคติทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5.2.2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม แตกต่างกัน รวมทั้งด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านหลักเสรีภาพ และด้านความเสมอภาค ($F = 4.195$, $Sig = .002$) อภิปรายได้ว่า คนที่มีวัยแตกต่างกันย่อมผ่านประสบการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน คนที่มีอายุน้อยกว่าย่อมผ่านประสบการณ์น้อยกว่าผู้ที่สูงวัยกว่า สอดคล้องกับคำพูดที่ว่า “ประสบการณ์มักเพิ่มขึ้นตามอายุ” โดยเฉพะงานจำนวนไม่ต้องต้องอาศัยทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ที่ต้องผ่านการสั่งสมมาเป็นเวลานาน การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คล้ายกัน ผู้ที่มีประสบการณ์มานานกว่าย่อมผ่านการปกครองโดยรัฐบาลสมัยแล้วสมัยเล่า และรู้เห็นความเคลื่อนไหวในแวดวงการเมืองการปกครองมาอย่างยาวนาน ย่อมจะเข้าใจและตามทันนักการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี ประณต นันทิยะกุล สุรพล สุยะพรหม และ สวัสดิ์ จิรภูมิติกาล (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน ในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากการวิจัยนี้ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีผลต่อการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศาธิรัตน์ศิลป์ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ขณะที่งานวิจัยของ พระบุญเริง อุดมกรกิจโท (เสา) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามทัศนคติของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และภูมิปัญญาเดิมต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านความรู้ความเข้าใจ หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และโดยรวมทั้งสองด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านความรู้ความ

เข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และโดยรวมทั้งสองด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.3. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยหลักกาลามสูตร โดยยอมรับในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ยินดีเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทุกครั้งที่ได้รับโอกาส ร่วมใช้สิทธิในการปกครองประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัดสินใจเลือกผู้แทนโดยสมัครใจ ปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียง เลือกประกอบอาชีพสุจริตโดยอิสระ ไม่ทำผิดกฎหมาย กล้าวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและผู้แทนราษฎร เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเชื่อมั่นในความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนและของผู้อื่น ยอมรับและปฏิบัติตามเสียงข้างมาก พร้อมรับฟังเสียงข้างน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี ประณต นันทิยะกุล สุรพล สุยะพรหม และสวสดี จิรัฐติกาล (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง” โดยผลการวิจัยพบว่า ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทั่วถึงและทุกฝ่าย ประชาชนไม่ทราบถึงอำนาจอธิปไตยของตนและไม่เข้าใจว่าประชาธิปไตยหมายถึงอะไร ขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2567) ได้ให้ความเห็นต่อการรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตรว่า “สามารถพิจารณาจากหลักการทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมให้คนมีการไตร่ตรอง พิจารณาข้อมูลด้วยเหตุผล และพิจารณาสิ่งใด ๆ อย่างเป็นกลางโดยไม่เชื่อในสิ่งใดเพราะการบอกเล่าหรือประเพณีที่สืบทอดกันมา โดยประชาชนควรตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองรับฟังหรือได้ยินจากสื่อต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการเชื่อหรือรับเอาข้อมูลที่ไม่มีมูลความจริงหรือมีการบิดเบือน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ควรขึ้นอยู่กับาสืบทอดอำนาจหรือปฏิบัติตามแบบแผนที่มีมาแต่โบราณ แต่ควรยึดถือหลักเหตุผลและความยุติธรรม ประชาชนควรหาหลักฐานที่ชัดเจนและไม่ใช่การคาดเดาหรือฟังจากคำบอกเล่า โดยเฉพาะเมื่อต้องพิจารณานโยบายหรือผู้แทน แม้ประชาธิปไตยจะมาพร้อมกับการเคารพในความเห็นต่าง แต่ควรยึดหลักการพิจารณาด้วยเหตุผลที่เป็นกลาง โดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในการเลือกผู้นำหรือการตัดสินใจทางการเมืองไม่ควรอิงอยู่กับการยกย่องเชิดชูจากสังคมเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาจากคุณสมบัติและคุณธรรมที่แท้จริงของบุคคล

นั้น ๆ ดังนั้นหลักกาลามสูตรจึงสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีอำนาจในการพิจารณาด้วยเหตุผล ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการตั้งคำถามต่อผู้นำในด้านคุณธรรมและความถูกต้อง ประชาชนที่มีการรับรู้ตามหลักนี้จะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาระบบการเมืองที่โปร่งใสและยุติธรรม”

5.3. ข้อเสนอแนะ

5.3.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน โดยการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง ระบบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง สิทธิต่าง ๆ การใช้สิทธิและการรักษาสิทธิ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมแก่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้มีการดูแลอำนาจ ใช้อำนาจในทางมิชอบ หรือใช้อำนาจบีบบังคับผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับระบบประชาธิปไตย หลักการสำคัญประชาธิปไตย อำนาจธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค นิติธรรม เสี่ยงข้ามมาก เสี่ยงข้ามน้อย การยินยอม ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เป็นประจำและสม่ำเสมอ
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นร้อนทางสังคม ได้แก่ การกีดกันทางสังคมหรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอื่นจากความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ความพิการ สีผิว เชื้อชาติ ภาษา ฯลฯ

5.3.2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยตรง ผลการวิจัยจะทำให้ได้แนวทางหรือรูปแบบเกี่ยวกับการเรียนรู้ในชุมชน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง เพื่อกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกประชาธิปไตยขึ้นในชุมชน

รายการอ้างอิง

- กนิษฐ์ทิพ ศรีสิมรัตน์. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาบล็อกเกอร์ด้านการท่องเที่ยวกับการรับรู้ของผู้ติดตามผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์**. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กรมการศาสนา. (2525). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่มที่ 20 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 12 อังคุตตรนิกาย เอก-ทุก-ติกนิบาต**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันยา สุวรรณแสง. (2544). **จิตวิทยาทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์อักษรวิทยา.
- จิรัช วิระสย สุรพล ราชภัฏชาลารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. (2551). **รัฐศาสตร์ทั่วไป Introduction to Political Science (PS103)**. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรนิติ หะวานนท์. (2563). **LAW4105 (LAW4005) 63080 หลักวิชาชีพและจรรยาบรรณของนักกฎหมาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 16). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. (2565). **90 ปี การปฏิวัติสยาม**. รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานบริการวิชาการ 1.
<https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>
- ชาคริต บุญชัยศรี. (2542). **การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแรงงานของพนักงานบริษัทสำรวจและผลิตก๊าซธรรมชาติ**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544). **การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา**. สุวีริยาสาส์.
- ไชยะ เทพา. (2559). **การรัฐประหารในเมืองไทย**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐภณ ลิ้มปิไกรญ. (2567). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน**. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 7(2), 54–69.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เทพนม เมืองแมน และสวีส สุวรรณ. (2540). **พฤติกรรมองค์การ ฉบับปรับปรุงใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ไทยวัฒนาพานิช.
- ไทยรัฐออนไลน์. (n.d.). **การแก้และฉีกรัฐธรรมนูญ**. คอลัมน์ ออนไลน์.
<https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/1446258>
- นพวรรณ กาญจนวรรณ. (2540). **การศึกษารูปแบบการบังคับบัญชาตามการรับรู้ และความต้องการของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา : ศึกษาเฉพาะกรณี การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (2550). ดุสิตธานี: การทดลองจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อ พ.ศ. 2461.

วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 5(3).

บรรยงค์ โตจินดา. (2543). **การบริหารงานบุคคล**. อมรการพิมพ์.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2558). **การเมืองวัฒนธรรมไทย: ว่าด้วยความทรงจำ / วาทกรรม / อำนาจ**.
ฟ้าเดียวกัน.

ประหยัด ชิตทอง. (2540). **รายงานวิจัย เรื่อง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตาม**

จรรยาบรรณครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
กระทรวงศึกษาธิการ.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. (2548). **พรรคการเมืองในสหราชอาณาจักร**. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง.

ปุน วิเศษศรี ประณต นันทิยะกุล สุรพล สุยะพรหม และสวัสดี จิรัฏฐิติกาล. (2563). **การปกครอง**
ระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน ในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. วารสาร
มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(2), 27–38.

พงษ์เมธิ์ ไชยศรีหา. (2561). **ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยและทัศนคติของประชาชนที่**
มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัด
ขอนแก่น. วารสารวิชาการและวิจัย, 8(3).

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2545). **พฤติกรรมองค์การ**. โอเดียนสโตร์.

พระบุญเฑาะ อุดตฤทธิโชติ (เสา). (2558). **การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของ**
พระสงฆ์อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิจิรัมย์. (2558). **การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการ**
ปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัย
ปทุมธานี.

พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์. (2560). **ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยใน**
เขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 7(11).

โยธิน คันธนยุทธ และคณะ. (2533). **จิตวิทยา**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รังรอง งามศิริ. (2545). **การรับรู้**. ออนไลน์. <http://www.rikc.ac.th/website01/rungrong/>.

รัจรี นพเกตุ. (2540). **จิตวิทยาการเรียนรู้**. ยงพลเทรดดิ้ง.

รัจรี นพเกตุ. (2548). **มนุษย์: จิตวิทยาทางเพศ. ปรกาศปริก.**

รัชดา อุดมวิจิต. (2540). **การรับรู้การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทผลิต**
กระแสไฟฟ้า. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2563). **ศัพท์รัฐศาสตร์: ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. ราชบัณฑิตยสถาน.

- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2530). **จิตวิทยาเบื้องต้น**. โอเดียนสโตร์.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โอเดียนสโตร์.
- ลิขิต อีร์เวคิน. (2548). **คุณลักษณะที่สำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย**. คอลัมน์
ความคิดเสรี. <https://mgronline.com/daily/detail/9480000129410>
- ลิขิต อีร์เวคิน. (2549). **หลักการประชาธิปไตย 12 ประการ ที่นักการเมืองต้องเข้าใจและยึดถือ**.
คอลัมน์ ความคิดเสรี.
- วชิระ ชินหนองจอก. (2553). **ทฤษฎีการรับรู้**. ออนไลน์.
https://www.gotoknow.org/posts/282194#google_vignette
- วรลักษณ์ อีราโมกษ์. (2548). **พฤติกรรมศาสตร์การสื่อสาร**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิตราช.
- วินิจ เกตุขำ. (2535). **มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารยุคใหม่**. โอเดียนสโตร์.
- วิภาพร มาพบสุข. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วีระรัตน์ กิจเลิศโพธิ์. (2547). **การตลาดธุรกิจบริการ**. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สมโชค เหมือนสุดใจ. (2558). **ความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของ
ประชาชนชุมชนวัดปทุมวาสนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร**. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย.
- สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ. (2542). **พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์**.
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญา ขาวสว่าง. (2543). **การรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนาการในการสนับสนุนองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในทัศนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาจังหวัด
สมุทรสงคราม**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย. (2566). “**ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.
จังหวัดเลย (อย่างไม่เป็นทางการ) ในวันอาทิตย์ที่ 14 พฤษภาคม 2566**.” ข่าวสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย. https://www.facebook.com/photo/?fbid=631752622330336&set=pcb.631752812330317&locale=th_TH
- สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (2547). **รายงานประจำปี 2547**. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). **จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์**. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุภาณี สนธิรัตน์, อารี เพชรมุด, พวงเพชร วัชรอยู่. (2545). **จิตวิทยาทั่วไป**.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ไทยแสง.
- อภิชาติ แจ่งจันทร์. (2535). **การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ในเรื่องความปลอดภัยในชีวิต และ
ทรัพย์สินของประชาชน ในโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท.**
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุดม ทุมโฆสิต. (2554). **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว**. แชนโพร์
พรินติ้ง.
- อุบลวรรณ ภาวนันท์ และคณะ. (2554). **จิตวิทยาทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Atkin, Charles K. (1973). **New Model for Mass Communication Research**. The Free
Press.
- Guralnik, David B. (1986). **Webster's New World Dictionary of American Language**
(2nd ed.). Prentice-Hall Press.
- iTAX. (2566). **เขตเลือกตั้ง 2566 เลข ที่ 4 เขต (สส. 4 คน)**. ออนไลน์.
<https://www.itax.in.th/media/เขตเลือกตั้ง-2566-เลข/>
- Klapper, Joseph T. (1960). **The effects of mass communication**.
- Kolter, Phillip. (2003). **Marketing Management**. (11th ed.). Prentice-Hall.
- Lewis Copeland and Lawrence Lamm. (1985). **The World's Great Speeches**. Dover.
- Robbins, S. P. (1998). **Organizational behavior: Concepts, controversies,
applications** (7th ed.). Prentice-Hall.
- Schiffman; & Kanuk. (2000). **Costumer Behavior**. (7th ed.). Prentice-Hall.
- Sigmund Neumann. (1956). **Modern Political Parties: Approaches to Comparative
Politics**. Contributors Federick Sigmund Neumann. University of Chicago
Press.
- William Ebenstein, et al. (1980). **American Democracy in World Perspective**. (5th
ed.). Harper and Row.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics : an Introductory Analysis**. (3rd ed.). Harper and
Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

อาจารย์

สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณพษ์ ศรีจันทร์

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

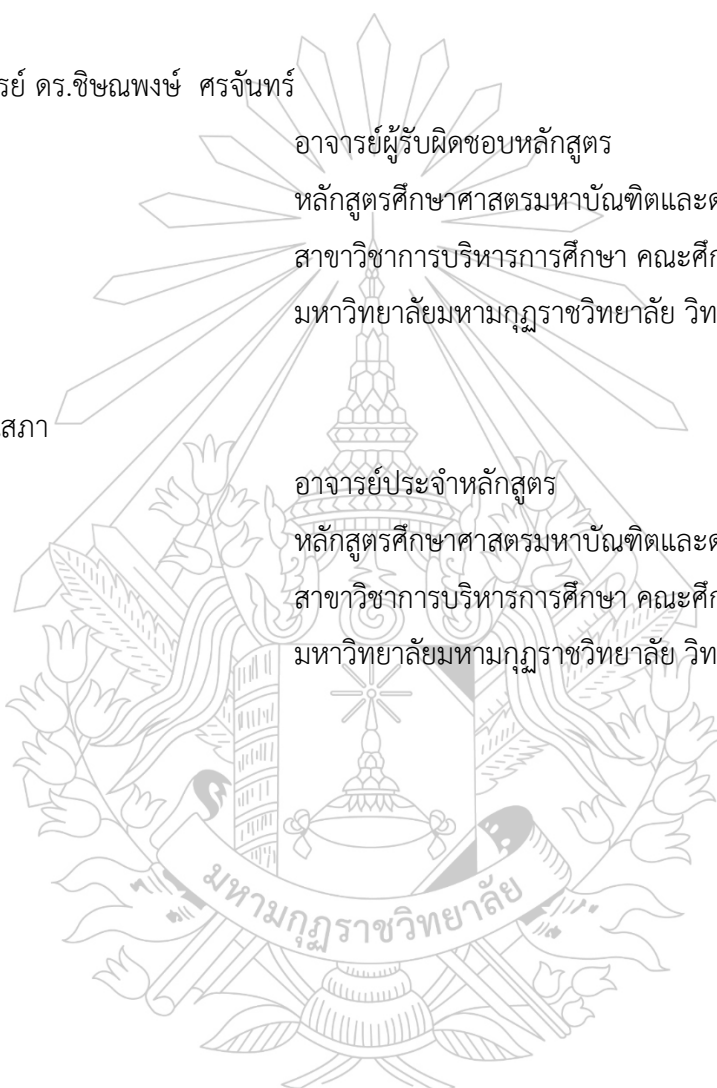
ดร.กรรณิกา ไวโสภา

อาจารย์ประจำหลักสูตร

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ภาคผนวก ข
หนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ ๖๖๕๘ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.กรรณิกา ไวโสภา

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร” โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเนวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร, ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ฉันเป็นผู้ให้หมาย

(ดร.กรรณิกา ไวโสภา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ ๒๖๕๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชณพงศ์ ศรีจันทร์

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร” โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเฉวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร, ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ฉันทวิมล ๒๖

ที่ อว ๗๔๑๘/ ๒๖๗/๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร” โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเฉวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) ผู้วิจัย

โทร. ๐๙ ๒๖๓๑ ๘๙๓๑

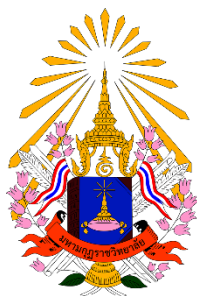
— ร.ม.ท.น
— อธิการบดี/รองอธิการบดี
15/๖/๖๗
15/๖/๖๗
15/๖/๖๗

ภาคผนวก ค

แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย
 ประกอบการวิจัย เรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชน
 ตามหลักกาลามสูตร
 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามว่ามีเนื้อหาและใจความ
 สอดคล้องกับประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือไม่

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง +1 หรือ 0 หรือ -1 โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- +1 หมายถึง มีความสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในความสอดคล้อง
- 1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง

ขอเจริญพรขอบคุณ

(พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	สอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง	ความคิดเห็น
1. เพศ		
☐ ชาย		
☐ หญิง		
2. อายุ		
☐ ต่ำกว่า 20 ปี		
☐ 21-30 ปี		
☐ 31-40 ปี		
☐ 41-50 ปี		
☐ 51-60 ปี		
☐ 61 ปีขึ้นไป		
3. ระดับการศึกษา		
☐ ประถมศึกษา		
☐ มัธยมศึกษา		
☐ ปริญญาตรี		
☐ ปริญญาโท		
☐ ปริญญาเอก		
4. อาชีพ		
☐ รับราชการ		
☐ รับจ้าง		
☐ ค้าขาย		
☐ ธุรกิจส่วนตัว		
☐ เกษตรกร		
5. รายได้ (ต่อเดือน)		
☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท		
☐ 10,001 – 20,000 บาท		
☐ 20,001 – 30,000 บาท		
☐ สูงกว่า 30,000 บาท		

ตอนที่ 2 ระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามกับประเด็นที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกัน
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามกับประเด็นที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกันหรือไม่
- 1 หมายถึง ข้อคำถามกับประเด็นที่เกี่ยวข้องไม่มีความสอดคล้องกัน

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับคะแนน			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน					
1	ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงโดยการลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่โดยการรับฟังจากผู้อื่น				
2	ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงผ่านการลงประชามติ ไม่ใช่เพราะตรงกับทฤษฎีที่คิดไว้				
3	ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนราษฎร ไม่ใช่เพราะอนุमानตัวเอง				
4	ท่านรับรู้ถึงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง โดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่เพราะคิดเอาเองแล้วไม่ไปใช้สิทธิ				

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับคะแนน			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
ด้านหลักเสรีภาพ					
5	ท่านรับรู้ถึงความเท่าเทียมกันและสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายหลักกาลามสูตร โดยการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ใช่เพราะกฎหมายระบุไว้				
6	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ให้ใครมาชี้นำได้				
7	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลตามหลักกาลามสูตร โดยการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล				
8	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของผู้นำหรือตามหลักกาลามสูตร โดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์				
9	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของพรรคการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยใช้เหตุผลและหลักฐานพยาน				
10	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการประกอบสัมมาชีพตามหลักกาลามสูตร โดยไม่ประกอบอาชีพที่ขัดกับกฎหมาย				
11	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มด้วยตนเอง				

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับคะแนน			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
12	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองตามหลักกาละสุตร โดยการร่วมชุมนุมและเคลื่อนไหวอย่างสงบ				
ด้านหลักความเสมอภาค					
13	ท่านรับรู้ถึงการมีความเสมอภาคกันโดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาละสุตร โดยการไม่ละเมิดหรือล่วงเกินผู้อื่น				
14	ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตามหลักกาละสุตร โดยให้ความเคารพผู้อื่น				
15	ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันตามหลักกาละสุตร โดยการรับฟังความเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง				
ด้านหลักนิติธรรม					
16	ท่านรับรู้ถึงรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักกาละสุตร โดยการออกไปใช้สิทธิของตน				
17	ท่านรับรู้ถึงการได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมายตามหลักกาละสุตร โดยผู้ที่จะมีกฎหมายต้องถูกต้องดีมีโทษ				

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับคะแนน			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
18	ท่านรับรู้ถึงการไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการเคารพกฎหมาย				
ด้านหลักเสียข้างมาก					
19	ท่านรับรู้ถึงการให้ความเคารพและยอมรับในมติของเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับความคิดเห็นของเสียส่วนใหญ่				
20	ท่านรับรู้ถึงการฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายตามหลักกาลามสูตร โดยการให้เคารพต่อทุกความคิดเห็น				
21	ท่านรับรู้ถึงความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับผลของการแข่งขัน				

**แบบบันทึกผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง การ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำ
จังหวัดระยอง**

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต และ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
2. ผศ.ดร.ชัชณพงศ์ ศรีจันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต และ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
3. ดร.กรรณิกา ไวโสภา อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต และ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

คำชี้แจง

1. ระดับการพิจารณา มี 3 ระดับ ดังนี้
 - +1 หมายถึง ข้อความครอบคลุมตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษาและสามารถนำไปใช้ได้
 - 0 หมายถึง ข้อความยังไม่ครอบคลุม และยังไม่ตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษา ต้องทำการแก้ไข
 - 1 หมายถึง ข้อความไม่ครอบคลุม ไม่ตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษา และไม่สามารถนำไปใช้ได้
2. ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเครื่องมือและให้ระดับการพิจารณาในประเด็นตามแบบทดสอบ และ
แบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ผลรวม (%)	แปลผล
		1	2	3		
5	ท่านรับรู้ถึงความเท่าเทียมกันและสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายตามหลักกลาโมสูตร โดยการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ใช่เพราะกฎหมายระบุไว้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามหลักกลาโมสูตร โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ให้ใครมาชี้นำได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลตามหลักกลาโมสูตร โดยการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของผู้นำหรือตามหลักกลาโมสูตร โดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของพรรคการเมืองตามหลักกลาโมสูตร โดยใช้เหตุผลและหลักฐานพยาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการประกอบสัมมาชีพตามหลักกลาโมสูตร โดยไม่ประกอบอาชีพที่ขัดกับกฎหมาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองตามหลักกลาโมสูตร โดยการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ผลรวม (%)	แปลผล
		1	2	3		
12	ท่านรับรู้ถึงประสิทธิภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวกว้างขวางตามหลักกลา ลามสูตร โดยการร่วมชุมนุมและเคลื่อนไหวกว้างขวาง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักความเสมอภาค						
13	ท่านรับรู้ถึงการมีความเสมอภาคกันโดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกลา มสูตร โดยการไม่ละเมิดหรือล่วงเกินผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ตามหลักกลาสูตร โดยให้ความเคารพผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันตามหลักกลา ลามสูตร โดยการรับฟังความเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักนิติธรรม						
16	ท่านรับรู้ถึงรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ตาม หลักกลาสูตร โดยการออกไปใช้สิทธิของตน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	ท่านรับรู้ถึงการได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมายตามหลักกลาสูตร โดยผู้ที่จะเมตตาถูกตัดสินโทษ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ผลรวม (%)	แปลผล
		1	2	3		
18	ท่านรับรู้ถึงการไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการเคารพกฎหมาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักเสียข้างมาก						
19	ท่านรับรู้ถึงการให้ความเคารพและยอมรับในมติของเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	ท่านรับรู้ถึงการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายตามหลักกาลามสูตร โดยการให้เคารพต่อทุกความคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	ท่านรับรู้ถึงความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับผลของการแข่งขัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

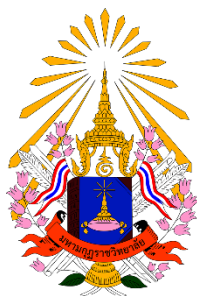
แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ประชาชนรับรู้ถึงหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนตามหลักกาลามสูตรได้อย่างไร
2. ประชาชนรับรู้ถึงหลักเสรีภาพตามหลักกาลามสูตรได้อย่างไร
3. ประชาชนรับรู้ถึงหลักความเสมอภาคตามหลักกาลามสูตรได้อย่างไร
4. ประชาชนรับรู้ถึงหลักนิติธรรมตามหลักกาลามสูตรได้อย่างไร
5. ประชาชนรับรู้ถึงหลักเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตรได้อย่างไร

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชน
ตามหลักกาลามสูตร

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านช่วยตอบแบบสอบถามข้างล่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์
และมีความเป็นจริงมากที่สุด

ขอเจริญพรขอบคุณ

(พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 21-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-50 ปี

☐ 51-60 ปี

☐ 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4. อาชีพ

☐ รับราชการ

☐ รับจ้าง

☐ ค้าขาย

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ เกษตรกร

5. รายได้ (ต่อเดือน)

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท

☐ 10,001 – 20,000 บาท

☐ 20,001 – 30,000 บาท

☐ สูงกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 ระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกกา ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ท่านเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุด

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามหลักกาลามสูตร	ระดับการรับรู้				
		5	4	3	2	1
อย่าปลงใจเชื่อเพราะได้ยินได้ฟังมา						
1.	ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงโดยการลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่โดยการรับฟังจากผู้อื่น					
2.	ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรงผ่านการลงประชามติ ไม่ใช่เพราะตรงกับทฤษฎีที่คิดไว้					

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามหลักกาลามสูตร	ระดับการรับรู้				
		5	4	3	2	1
3.	ท่านรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนราษฎร ไม่ใช่เพราะอนุमानเอาเอง					
4.	ท่านรับรู้ถึงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ใช่ซื้อสิทธิขายเสียง โดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่เพราะคิดเอาเองแล้วไม่ไปใช้สิทธิ					
ด้านหลักเสรีภาพ						
5.	ท่านรับรู้ถึงความเท่าเทียมกันและสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ใช่เพราะกฎหมายระบุไว้					
6.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ให้ใครมาชี้นำได้					
7.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์ วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลตามหลักกาลามสูตร โดยการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล					
8.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์ วิจารณ์การทำงานของผู้แทนราษฎรตามหลักกาลามสูตร โดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์					
9.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการวิพากษ์ วิจารณ์การทำงานของพรรคการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยใช้เหตุผลและหลักฐานพยาน					
10.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการประกอบสัมมาชีพตามหลักกาลามสูตร โดยไม่ประกอบอาชีพที่ขัดกับกฎหมาย					
11.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มด้วยตนเอง					

ที่	การรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามหลักกาลามสูตร	ระดับการรับรู้				
		5	4	3	2	1
12.	ท่านรับรู้ถึงการมีเสรีภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองตามหลักกาลามสูตร โดยการร่วมชุมนุมและเคลื่อนไหวอย่างสงบ					
ด้านหลักความเสมอภาค						
13.	ท่านรับรู้ถึงการมีความเสมอภาคกันโดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักกาลามสูตร โดยการไม่ละเมิดหรือล่วงเกินผู้อื่น					
14.	ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตามหลักกาลามสูตร โดยให้ความเคารพผู้อื่น					
15.	ท่านรับรู้ถึงการได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันตามหลักกาลามสูตร โดยการรับฟังความเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
ด้านหลักนิติธรรม						
16.	ท่านรับรู้ถึงรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักกาลามสูตร โดยการออกไปใช้สิทธิของตน					
17.	ท่านรับรู้ถึงการได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยผู้ที่ละเมิดกฎหมายต้องถูกตัดสินโทษ					
18.	ท่านรับรู้ถึงการไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดกฎหมายตามหลักกาลามสูตร โดยการเคารพกฎหมาย					
ด้านหลักเสียงข้างมาก						
19.	ท่านรับรู้ถึงการให้ความเคารพและยอมรับในมติของเสียงข้างมากตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่					
20.	ท่านรับรู้ถึงการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายตามหลักตามหลักกาลามสูตร โดยการให้เคารพต่อทุกความคิดเห็น					
21.	ท่านรับรู้ถึงความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยตามหลักกาลามสูตร โดยการยอมรับผลของการแข่งขัน					

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. พระราชวรสิริสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ)
วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง จังหวัดเลย
2. พระสุทธวิจิตรเมธี, ดร. รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
3. ดร.ธนพัฒน์ เฉลิมรัตน์ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมืองเลย
เทศบาลเมืองเลย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
4. นายจิรวัฒน์ วัฒนถนอม เลขาธิการหอการค้าจังหวัดเลย
ผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงานกลาง
5. ผศ.ดร.บุญวัฒน์ บุญทะวงศ์ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
6. ผศ.ดร.ศตวรรษ สงกาพันธ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย
7. นายทวีศักดิ์ ไกรบุตร ผู้ช่วยอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
8. นายกันตพงษ์ จุลราช อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
9. นางไกรสร จันทรสมุทร กำนันตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
10. นายจิรวิทย์ สุวรรณสินธุ์ กำนันตำบลนาดินดำ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
11. นายประมวล แก้วกันหา กำนันตำบลน้ำหมาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
12. นายประยูร ปนิสอน กำนันตำบลเสี้ยว อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
13. กำนันตำบลนาอ้อ ตำบลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
14. กำนันตำบลน้ำสวย ตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
15. กำนันตำบลนาโป่ง ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
16. กำนันตำบลเมือง ตำบลเมือง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
17. กำนันตำบลกกตู๋ ตำบลกกตู๋ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
18. กำนันตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

19. กำนันตำบลนาแหม	ตำบลนาแหม อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
20. กำนันตำบลศรีสองรัก	ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
21. กำนันตำบลกกทอง	ตำบลกกทอง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
22. กำนันตำบลผาอินทร์แปลง	ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย
23. กำนันตำบลเอราวัณ	ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย
24. กำนันตำบลผาสายมอด	ตำบลผาสายมอด อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย
25. กำนันตำบลทรัพย์ไพรวัลย์	ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

ภาคผนวก ซ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๗๙

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ดร.ธนพัฒน์ เฉลิมรัตน์ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมืองเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวธิวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๗๙

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายจิรวัฒน์ วัฒนถนอม เลขาธิการหอการค้าจังหวัดเลย ผู้พิพากษาสมทบ ในศาลแรงงานกลาง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาธิ์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง โท. ๐๔๒-๘๑๓๐๒๘

ที่ อว ๗๔๑๘(๒)/ ๔๓๐

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

กราบเรียน พระสุทิวชิรเมธี, ดร. รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเฉวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และกราบขอบพระคุณในความเมตตา มา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูปลัดจักรพล สิริโร, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๗๙

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

กราบเรียน พระราชวชิรสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวโส (ขวิญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเฉวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์พระเดชพระคุณท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลาที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา มา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

กราบเรียนด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระสุทิวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/๖๒๗๙

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ผศ.ดร.บุญวัฒน์ บุญทะวงศ์ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขออนุญาตรบกวน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิระเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๗๙

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ผศ.ดร.ศตวรรษ สงกาพันธ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแววก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขออนุญาตให้ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาภิรมย์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๗๙

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายกันตพงษ์ จุฬราช อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน.....มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๓๐๔๓๔
 ที่.....อว ๗๔๑๘/ ๒๖๑.....วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗
 เรื่อง.....ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์.....

เจริญพร นายทวีศักดิ์ ไครบุตร ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระสุทิวาธิ์, ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลนาอ้อ อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธชิระเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลน้ำสวย อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาภิรมย์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลนาอาน อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวัชรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๕๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ท่านตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อ.เอราวัณ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาภิรมย์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/๖๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลผาสายยอด อ.เอราวัณ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธวิจิตรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลเอราวัณ อ.เอราวัณ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวิชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลผาอินทร์แปลง อ.เอราวัณ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเนวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวธิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๘๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลกกทอง อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธีวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลศรีสองรัก อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธวิชิตเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลนาแหม อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเนวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิววิชิเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลชัยพฤกษ์ อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๔๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลน้ำสวย อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิระเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลเสี้ยว อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาธิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๘๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลน้ำหมาน อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวธิ์เมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลกกตู๋ อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเนวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชिरเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลเมือง อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงแฉก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวัชรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลนาดินคำ อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเนวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธีวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร กำนันตำบลนาโป่ง อ.เมืองเลย เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.เลย เขต ๑

ด้วย พระอิทธิพงษ์ ญาณวโส (ขวัญพัก) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร" (DEMOCRATIC GOVERNANCE FROM KALAMA-SUTTA-BASED PERCEPTION OF PEOPLE) โดยมี ดร.อาทิตย์ แสงเนวก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิรมณี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระอิทธิพงษ์ ญาณวโส ผู้วิจัย โทร. ๐๙๒ ๖๗๑ ๘๙๓๑

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)
วัน เดือน ปี เกิด	16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542
สถานที่เกิด	อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2561 ระดับมัธยมปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมศรีจันทร์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเลย พ.ศ. 2565 ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2568 ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดศรีสุทธาวาส 69 ถนนวิสุทธิเทพ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัด เลย 42000
ผลงานตีพิมพ์	Click or tap here to enter text.
รางวัลที่ได้รับ	Click or tap here to enter text.

